

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΕ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 21

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΥΜΑ

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ 1998

Ἀριθμ. Πρωτ. 2863

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Δεκεμβρίου 1998

Ἀδέλφια μου, Παιδιά μου,

ΚΑΘΩΣ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΟΥΜΕ ΣΗΜΕΡΑ ὀλοένα καὶ περισσότερο ὅτι βιώνουμε τὴν ἔσχατη περιπέτεια τῆς ὑπαρξης καὶ ζοῦμε τὴν ὑπέρτατη τραγωδία τῆς ἀνθρώπινης ἀνεσιότη-
τας. Καθὼς οἱ ὀρίζοντές μας ἀσφυκτικὰ στενεύουν καὶ οἱ προοπτικὲς γιὰ οὐσιαστικὴ ζωὴ δραματικὰ ἐξασθενοῦν. Καθὼς τὰ οὐσιώδη τῆς ζωῆς εὐτελιζοῦνται καθημερινὰ ἀπὸ τὶς δυνάμεις τοῦ Ἀλάστορα ποὺ δοκιμάζουν τὴν ψυχικὴ μας ἀντοχὴ καὶ ἐπάρκεια, καθὼς οἱ καθημερινές μας πνευματικὲς ἐμπειριὲς φέρνουν στὴν ἐπιφάνεια λησμονημένες καταστάσεις ψυχικῆς ἀλλοτριώσεως. Καθὼς, τέλος, ἀναγκαζόμαστε νὰ παραδεχθοῦμε πὼς ὁ βίος μας διαμορφώνεται μέσα σὲ πλαίσια δυσκατόρθωτων στόχων καὶ κραιπάλης τῶν παθῶν, ἀνακαλύπτουμε ὅτι τὸ μῆνυμα τῶν Χριστουγέννων γίνεται τώρα περισσότερο νοσταλγικὸ καὶ ἀναγκαῖο.

Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ καὶ τῆς ἱστορίας γεννᾶται μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἄκοσμο καὶ ἄλογο κόσμο γιὰ νὰ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο τὴ δυνατότητα τῆς συνεργασίας Του γιὰ τὴν ἀνάκαμψή του. Μέσα στὴ φαινομενικὴ ἀδυναμία Του κρύβει τὴ δύναμη τοῦ πλοῦτου τῆς Θεότητάς Του. Εἶναι τὸ ἀνέσπερο καὶ ὑπερούσιο φῶς ποὺ διαλύει τὰ σκότη καὶ φωτίζει τὸ χῶρο ὅπου μαίνεται ἡ καταγίδα τοῦ πνεύματος. Καὶ ἀνακαινίζει τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ποὺ τώρα ἐπωμίζεται τὴν ἀποστολὴ

τῆς σωτηρίας τοῦ μεγάλου νοήματος. Μὲ τὸν Ἰησοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀναλαμβάνει ἓνα ἔργο μοναδικῆς κοσμικῆς εὐθύνης. Κάθε ἄνθρωπος καὶ ἓνας Νῶε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ὁποίου θὰ διαπεράσει ἢ δημιουργία ἐκείθεν τοῦ κατακλυσμοῦ, μέσα στὴν Κιβωτὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἀφυπνισμένοι δραστηριοποιοῦνται μὲ ἐλπίδα καὶ ἐνάργεια.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ εἶναι τὸ ὅτι, ὅπως γράφει ὁ μέγας Θεολόγος καὶ οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς «εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός, ὁ ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀναρχος, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα ὢν καὶ Θεὸς ὢν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται, τοὔτέστιν τὸ ἀταπεινωτὸν αὐτοῦ ἕψος ἀταπεινώτως ταπεινώσας συγκαταβαίνει τοῖς Ἐαυτοῦ δούλοις, συγκατάβασιν ἄφραστόν τε καὶ ἀκατάληπτον καὶ Θεὸς ὢν τέλειος, ἄνθρωπος τέλειος γίνεται καὶ ἐπιτελεῖται τὸ πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, δι' οὗ ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις».

ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ ΛΟΙΠΟΝ ΣΗΜΕΡΑ καὶ εὐφραίνεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ δὲ ἀνθρωπότητα χρωστᾷ στὸν Σαρκωθέντα Θεὸν εὐγνωμο-

Πατερικοί στοχασμοὶ καὶ ἐπισημάνσεις γιὰ τὴ θεία Γέννηση τοῦ Σωτῆρος

Ἡ ἐπικειμένη ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων δικαιολογεῖ νὰ ἀνθολογήσωμε ἀπὸ τοὺς ἀπέραντους πνευματικούς λειμῶνες μερικὲς ἐπισημάνσεις, ποὺ ἀναφέρονται εἴτε στὸ γεγονός, εἴτε στὸν ἐορτασμὸ τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως.

Οἱ Πατέρες πρῶτα-πρῶτα ἐξαίρουν τὸ γεγο-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ἵμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

νός, ὅτι ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου ἦταν προσδοκωμένη καὶ εἶχε προαναγγελθῆ ἰδίως μέσα στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ὡς ἐπισημαίνει Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «καθάπερ γὰρ ὁ ἥλιος καὶ μηδέ-

σὺνη μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀφοῦ διὰ τῆς Γεννήσεώς Του ἀνέτειλε στὸν κόσμον τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως. Ἡ εὐγνωμοσύνη μας αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐκφραστεῖ στὸν Σωτῆρα Χριστὸ διὰ τῆς ἀντιστάσεώς μας. Ὅλοι μας πρέπει νὰ ἀντισταθοῦμε. Αὐτὸ εἶναι σήμερα τὸ σύνθημα τῆς μεγάλης ἐορτῆς. Νὰ ἀντισταθοῦμε στὴν ἐπερχόμενη θύελλα τῶν παθῶν καὶ στὴ φθορὰ τῆς φύσεώς μας. Νὰ ἀντισταθοῦμε στὴν ὀρμὴ τῆς εὐτέλειας τῶν προσώπων, ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ μας. Νὰ ἀντισταθοῦμε στὰ χαμόγελα τῆς Κίρκης, ποὺ μεταμορφώνει σὲ κτῆνος τὸν ἔσω τῆς καρδίας ἄνθρωπο. Νὰ ἀντισταθοῦμε στὸν ὀρμητικὸ χεῖμαρρο τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν, στὴν ἀλλοτρίωση τῶν διανθρώπινων σχέσεων, στὴν ἰσοπέδωση τῶν πάντων. Νὰ ἀντισταθοῦμε στὴν πολιτικὴ τῶν συνθημάτων, ποὺ παραπλανοῦν, ἂν καί, τώρα πιά, οὔτε κἂν γοητεύουν. Νὰ ἀντισταθοῦμε στοὺς ποικίλης μορφῆς ὀλοκληρωτισμούς, ποὺ πάντα ἀπειλοῦν τὴν ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ μας ἐλευθερία. Νὰ μιμηθοῦμε τὸν Κύριο καὶ νὰ ἀντισταθοῦμε στὴν ὑποκρισία τοῦ ἐπιφανειακοῦ κοινωνικοῦ καθωσπρεπισμοῦ, ποὺ «διϋλίζει τὸν κώνωπα καὶ καταπίνει τὴν κάμηλον». Νὰ ἀντισταθοῦμε στὶς φλυαρίες, στὴν κακολογία, στὴν σπερμολογία, στὰ ἀλαλάζοντα κύμβαλα, στὶς κολακειές. Καὶ νὰ προσεγγίσουμε, νὰ ἐνωθοῦμε καλύτερα μὲ τὸ

ποτε τὰς ἀκτῖνας δεῖξας (πρὶν ἀνατεῖλη), πρόρωθεν καταυγάζει τὴν οἰκουμένην, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς μέλλον ἀνίσχειν (ν' ἀνυψωθῆ ὡς ἥλιος) ἀπὸ τῆς μήτρας ἐκείνης, καὶ πρὶν ἢ ἐξελεθῆν, τὴν οἰκουμένην κατέλαμψεν ἅπασαν. Διὸ καὶ πρὸ τῶν ὠδίνων (τοῦ τοκετοῦ) προφήται ἐσκήτων καὶ γυναῖκες τὰ μέλλοντα προύλεγον...»¹. Κατὰ τὸ ἴδιο ἱερὸ Πατέρα, «ὁ αὐτὸς ἐστὶ Θεός, ὁ καὶ τὰ πρότερα καὶ τὰ νῦν οἰκονομῶν, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Χάριτος»². Γι' αὐτὸ «ὁ τὴν Καινὴν Διαθήκην διαθέμενος (διαθέσας) αὐτὸς ἐστὶν ὁ καὶ τὴν Παλαιὰν δοῦς Θεός»³. Γι' αὐτὸ, ὅπως τόνιζε Κλήμης ὁ Ἀλε-

1. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne Ἐ.Π. 57,41.

2. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἐπιτόμιον «Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν...», Migne Ἐ.Π. 51,244.

3. Αὐτόθι, 284.

Νήπιο τῆς Φάτνης, ὅπως οἱ ἀγαθοὶ ποιμένες καὶ οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΕΙΣ ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΔΙΚΑΙΩΤΟΥΣ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥΣ μὴ ὑποκύπτετε στὶς ἐπιταγὲς τῆς ἐμφανιζόμενης ὡς νομοτέλειας τῆς ἀλλοτρίωσης καὶ τῆς ὑποκρισίας. Μπροστά σας εἶναι οἱ ἀνοιχτοὶ ὀρίζοντες τῶν ὀνειρῶν σας καὶ οἱ ἐλευθεροὶ αἰθέρες τῶν μετεωρισμῶν σας. Μὴ ἀφήσετε νὰ σᾶς πάρουν ἀπὸ μέσα σας τὴν ψυχὴ σας, καὶ μὴ ἐγκαταλείψετε τὴ μάχη τῆς καταξίωσης. Μάθετε ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἀγωνίζεσθε σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ μὲ συνέπεια καὶ ἐντιμότητα, ἀσυμβίβαστοι καὶ ρωμαλέοι, παρὰ νὰ σύρεσθε αἰχμάλωτοι πίσω ἀπὸ τὰ συμφέροντα. Πιστέψτε στὶς δυνάμεις σας καὶ ἐνεργοποιήστε τις γιὰ τὸ καλὸ τὸ δικό σας καὶ ὅλης τῆς κοινωνίας. Δὲν εἶσθε μόνοι. Σήμερα γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ γεννιέται ὁ Χριστὸς, ὁ μέγας σύμμαχος καὶ βοηθὸς κάθε ἀγωνιζόμενου ἀνθρώπου, ποὺ βεβαιώνει καὶ ἐγγυᾶται τὶς ἀξίες τῆς ζωῆς καὶ ἐμπνέει τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιδίωξή των. Ἀντισταθεῖτε στὸ κακό. Ἡ νίκη εἶναι δική σας. Ἀγωνιζόμενοι, θὰ ἐλευθερωθῆτε καὶ θὰ σωθῆτε.

**ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΑ
Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ**

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ξανδρεύς, «πάλαι μὲν διὰ Μωϋσέως ὁ Λόγος ἐπαιδαγωγεί, ἔπειτα καὶ διὰ προφητῶν»⁴, οἱ ὁποῖοι συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως κατ' ἐξοχὴν ἐμψύχωναν καὶ τροφοδοτοῦσαν τὴν περὶ τοῦ Λυτρωτοῦ προσδοκία ὄλων τῶν ἐθνῶν⁵.

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ, κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης, «πρὸ πάσης οὐσίας αἰσθητῆς τε καὶ νοητῆς γεννηθέντος»⁶ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς «κεχαριτωμένης ἐν γυναιξί» πανάγνου Παρθένου, τὴν ὁποία ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς —κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό— εἰς τὸ «σαρκωθῆναι καὶ ἀνθρωπισθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀμολύντων αὐτῆς σαρκῶν τε καὶ αἱμάτων»⁷, εἶναι ἀπρόσιτο στὴν ἀνθρωπίνην διάνοια μυστήριον. Ὁ Μ. Βασιλείος τονίζει: «Ὁμολογῶ ἀνεπινόητον εἶναι λογισμοῖς καὶ ἄφατον ρήμασιν ἀνθρωπίνους τὸν τρόπον τῆς θείας Γεννήσεως... Ὁ νοῦς προσβῆναι (νὰ βρῆ πρόσβασι) τῇ φύσει τῶν ἀκαταλήπτων ἀδυνατεῖ»⁸. Ὡς προσθέτει ὁ χρυσορρήμων ἱερός πατήρ, εἶναι «σφόδρα παράδοξον ἀκοῦσαι, ὅτι ὁ Θεός, ὁ ἀπόρητος καὶ ἀνέκφραστος καὶ ἀπερινόητος καὶ τῷ Πατρὶ ἴσος, διὰ μήτρας ἤλθε παρθενικῆς»⁹. Γι' αὐτό, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ ποιητὴς τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ὁ ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθεὶς «ὄλος ἦν ἐν τοῖς κάτω καὶ τῶν ἄνω οὐδόλως ἄπῃν (ἦταν χωρισμένος) ὁ ἀπερίγραπτος Λόγος».

Ἡ ὑπερφυσικὴ Γέννησις τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ Μ. Βασιλείος, ἀποδεικνύει πολὺ περισσότερο τὴν Θεία Παντοδυναμία ἀπὸ ὅ,τι τὴν ἀποδεικνύουν ἡ θαυμαστὴ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ὅλα τὰ ὑπερκόσμια καὶ καταχθόνια: «Μεγίστην ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τὸ δυνηθῆναι τὸν Θεὸν ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέσθαι. Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστασις καὶ θαλάσσης καὶ ἄερος καὶ τῶν μεγίστων στοιχείων ἡ γένεσις καὶ εἴ τι ὑπερκόσμιον καὶ εἴ τι καταχθό-

νιον, τὴν δύναμιν παρίστησι τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὅσον ἡ περὶ τὴν ἐνανθρώπησιν οἰκονομία καὶ ἡ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ τὸ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις»¹⁰. Ἐκφανοῖς τῆς θείας Παντοδυναμίας, κατὰ τὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, εἶναι καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ θαυμαστοῦ ἀστέρος: «Ὅτι γὰρ οὐ τῶν πολλῶν εἰς ὁ ἀστὴρ οὗτος ἦν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἀστὴρ, ὡς ἐμοί γε δοκεῖ (ὅπως ἐγὼ νομίζω), ἀλλὰ δυνάμις τις ἀόρατος εἰς ταύτην μετασηματισθεῖσα τὴν ὄψιν»¹¹.

Ἄλλὰ πῶς πραγματοποιήθηκε ἡ θεία Ἐνανθρώπησις; Ὁ Μ. Βασιλείος ἐρωτᾷ καὶ ἀπαντᾷ ἐπιγραμματικῶς: «Καὶ τί τὸ ἐργαστήριον τῆς οἰκονομίας ταύτης; Παρθένου ἁγίας σῶμα. Τίνες δὲ ἀρχαὶ τῆς γεννήσεως; Πνεῦμα Ἅγιον καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάζουσα»¹².

Ἔτσι «ἤλθε Θεὸς ἐπὶ γῆς, Θεὸς ἐν ἀνθρώποις, οὐ διὰ πυρὸς καὶ σάλπιγγος καὶ ὄρουσιν καπιζομένου ἢ γνώφου καὶ θυέλλης..., ἀλλὰ διὰ σώματος, ἡμέρωσ καὶ προσηνῶς τοῖς ὁμογενέσι (μὲ τοὺς ὁμογενεῖς ἀνθρώπους) διαλεγόμενος. Θεὸς ἐν σαρκί... συμφυῆ (συνηνωμένη μαζί Του κατὰ σάρκα) τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἠνωμένην κατακτησάμενος καὶ διὰ τῆς συγγενοῦς ἡμῶν σαρκὸς αὐτοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἐπανάγων πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα»¹³.

Ὁ ἱερός πατήρ τῆς Καισαρείας ἐκστατικὸς ἐνώπιον τοῦ θείου μυστηρίου προσπαθεῖ νὰ βοηθήσῃ κάπως τοὺς ἀκροατῆς του νὰ τὸ προσπελάσουν ἐκ τοῦ μακρόθεν χρησιμοποιώντας εἰκόνες καὶ παρομοιώσεις ἀπὸ τὸν προσιτὸ στὴ διάνοια φυσικὸν κόσμον: «Τίνα τρόπον ἐν σαρκὶ ἡ θεότης; Ὡς τὸ πῦρ ἐν σιδήρῳ· οὐ μεταβατικῶς, ἀλλὰ μεταδοτικῶς... Τὸ πῦρ... οὔτε ἐλαττοῦται τῇ μεταδόσει καὶ ὄλον πληροῖ ἑαυτοῦ (γεμίζει μὲ τὸν ἑαυτόν του) τὸ μετέχον (κομμάτι τοῦ σιδήρου)... Μέλας ὁ σίδηρος καὶ ψυχρός· ἀλλ' ὅμως πυρακτωθεὶς τὴν τοῦ πυρὸς μορφὴν ὑποδέεται, αὐτὸς λαμπρυνόμενος, οὐχὶ μελαίνων (μαυρίζοντας) τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸς ἐκφλογοῦμενος, οὐ καταψύχων τὴν φλόγα. Οὕτω καὶ ἡ ἀνθρωπίνη τοῦ Κυρίου σὰρξ, αὐτὴ μετέσχε τῆς θεότητος, οὐ τῇ θεότητι μετέδωκε τῆς οἰκειᾶς ἀσθενείας»¹⁴.

4. Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Τίς ὁ Παιδαγωγὸς καὶ περὶ τῆς Παιδαγωγίας αὐτοῦ, Migne Ἐ.Π. 8,320.

5. Λεωνίδου Φιλιππίδου, Ἱστορία τῆς ἐποχῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐξ ἐπόψεως παγκοσμίου καὶ πανθηροσκαιακῆς, ἐν Ἀθήναις 1958, σσ. 764 ἐξ.. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ Αἰωνία Ἀλήθεια, ἐν Ἀθήναις 1960, σσ. 180 ἐξ.

6. Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος εἰς τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων..., Migne Ἐ.Π. 46,580.

7. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Κυρίου καὶ περὶ τῆς ἁγίας Θεοτόκου, Migne Ἐ.Π. 94,1160.

8. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, Migne Ἐ.Π. 31, 1457-1460.

9. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne Ἐ.Π. 57,25.

10. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία εἰς τὸν λβ' ψαλμόν, Migne Ἐ.Π. 29,400.

11. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ἐνθ' ἄνωπ. 64.

12. Μ. Βασιλείου, ἐνθ' ἄνωπ. 1464.

13. Αὐτόθι 1460.

14. Ἐνθ' ἄνωπ., 1460-1461.

Ἄλλὰ ποῖα εἶναι, κατὰ τὶς ἐπισημάνσεις τῶν Πατέρων, τὰ σωτηριώδη ἀποτελέσματα τῆς θείας Ἐνθροπήσεως; Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο, «ἐφάνη ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης... Ἐτέχθη (ὁ Κύριος), ἵνα σὺ καθαρισθῆς διὰ τοῦ συγγενοῦς»¹⁵. Καὶ ὁ Χρυσόστομος τονίζει: «Δεύτερος Ἀδὰμ γέγονεν (ὁ Χριστός), τὸν ἐκείνου (τοῦ Ἀδὰμ) ρύπον τῶν πλημμελημάτων ἐκπλῦναι θέλων»¹⁶. Ἔτσι «εἰς τὸν οὐρανὸν ἡμᾶς πάλιν ἀνήγαγεν»¹⁷.

Ἡ Θεία Ἐνανθρώπησις, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο, ἦταν ἀναγκαία, διότι «ἄλλην τὰ ἀνθρώπινα διόρθωσιν οὐκ ἐπιδέχεται, εἰ μὴ διὰ μόνης τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου εἰς ἀνθρώπους ἐπιδημίας»¹⁸. Κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομο, «ἐπειδὴ αὐτὴ (ἡ ἀνθρωπότης) οὐκ ἠδύνατο ἀναβῆναι ἄνω, Αὐτὸς κατέβη κάτω»¹⁹. Ὅπως προσθέτει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, «Χριστός... τέλειον παραλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον (δηλ. τὴν τελεία ἀνθρωπὴ φύσι) καὶ σφῆζει τὸν ἄνθρωπον καὶ γίνεται πάντων ἡμῶν τύπος καὶ χαρακτήρ»²⁰.

Ἡ Θεία Ἐνανθρώπησις σημαίνει συνένωσιν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, διότι, κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομο, «πάντα μέλλει συνάπτεσθαι, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ εἰς ἐνότητα ἔρχεσθαι, ἵνα τὰ κάτω γένηται ἄνω, ἵνα ὑπάρξῃ εἰρήνη τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς..., ἀπαλλάσσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἔχθρας»²¹. Ὁ Γεννηθεὶς Σωτὴρ «μέλλον ποιεῖν εἰρήνην τῷ κόσμῳ παρεγένετο· ὁ εἰρηνοποιὸς ἐλήλυθεν, ὁ συνάπτων τὸν οὐρανὸν τῇ γῆ, κατασκευάζων τὴν γῆν οὐρανόν...»²². Κατὰ τὸν ἴδιο ἱ. πατέρα, ὁ Κύριος «ἦλθε κομίζων πολιτείαν ἀγγελικὴν καὶ τὴν γῆν οὐρανὸν ἐργαζόμενος... καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀγγέλους ἐποίησε... καὶ πρὸς οὐρανὸν μεθωρμίσασθαι (νὰ ἀράξουν στὰ οὐράνια λιμάνια) πάντας ἐκέλευσεν»²³. Ἐπομένως ἦλθε «Θεὸς ἐν σαρκί,

ἐπειδὴ, —κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο—, ἔδει τὴν καταραθεῖσαν σάρκα ταύτην ἀγιασθῆναι, τὴν ἀσθενήσαν ἐνδυναμωθῆναι, τὴν ἀλλοτριωθεῖσαν Θεοῦ, τὴν ἐκπεσοῦσαν τοῦ παραδείσου, ταύτην εἰς οὐρανοὺς ἀναχθῆναι»²⁴.

Ὅλα αὐτὰ ἐξηγοῦν γιατί ὁ χρυσορρήμων ἱ. πατὴρ τόνισε ὅτι ἡ ἑορτὴ τῆς «κατὰ σάρκα τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως» εἶναι «ἡ πασῶν τῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη καὶ φρικωδεστάτη». Δὲν θὰ ἔκανε κανεὶς λάθος, ἂν τὴν ὠνόμαζε «μητροπόλιν πασῶν τῶν ἑορτῶν... Ἀπὸ γὰρ ταύτης τὰ Θεοφάνεια καὶ τὸ Πάσχα τὸ ἱερὸν καὶ ἡ Ἀνάληψις καὶ ἡ Πεντηκοστὴ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἔλαβον»²⁵.

Στὸ τέλος ἂς ὑπενθυμίσωμε τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου «εἰς τὰ Θεοφάνεια, εἶπουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος», ποῦ ἀρχίζει μὲ τοὺς περιφήμους λόγους οἱ ὅποιοι περιελήφθησαν αὐτοῦσι οὖς σὲ σχετικὸν ὕμνο: «Χριστὸς γεννᾶται δοξάζατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε». Στὸν λόγο αὐτὸ ὁ θεολόγος ἱερὸς πατὴρ τονίζει: «Ὁ λαός, ὁ κατήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας, ιδέτω φῶς μέγα τῆς ἐπιγνώσεως. “Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν· ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινὰ” (Β΄ Κορ. ε΄, 17). Τὸ γράμμα ὑποχωρεῖ, τὸ πνεῦμα πλεονεκτεῖ (ὑπερισχύει)· αἱ πλάναι παρατρέχουσιν (παρέρχονται γρήγορα), ἡ ἀλήθεια ἐπιεσέρχεται...»

»Τοῦτό ἐστιν ἡμῖν ἡ πανήγυρις, τοῦτο ἑορτάζομεν σήμερον, ἐπιδημίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους, ἵνα πρὸς Θεὸν ἐνδημήσωμεν ἢ ἐπανέλθωμεν..., ἵνα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀποθέμενοι, τὸν νέον ἐνδυσώμεθα· καὶ ὡσπερ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀπεθάνομεν (γίναμε θνητοί), οὕτως ἐν τῷ Χριστῷ ζήσωμεν, Χριστῷ συγγεννώμενοι (γεννώμενοι μαζί μὲ τὸν Χριστὸν) καὶ συσταυρούμενοι καὶ συνθαπτόμενοι καὶ συνανιστάμενοι»²⁶.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι πρέπει νὰ μὴ ἑορτάζωμε μὲ κοσμικὰ πανηγύρια, περιοριζόμενοι σὲ φολκλορικὲς ἐκδηλώσεις, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ποῦ ταιριάζει στὸν Θεό. «Τοιγαροῦν ἑορτάζωμε μὴ πανηγυρικῶς, ἀλλὰ θεϊκῶς· μὴ κοσμικῶς, ἀλλ’ ὑπερκοσμικῶς· μὴ τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ τὰ τοῦ Δεσπότη· μὴ τὰ τῆς ἀσθενείας, ἀλλὰ τὰ τῆς ἰατρείας· μὴ τὰ τῆς πλάσεως, ἀλλὰ τὰ τῆς ἀναπλάσεως»²⁷.

24. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, Migne Ἐ.Π. 31,1464.

25. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Λόγος εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον, Migne Ἐ.Π. 48,752.

26. Migne Ἐ.Π. 36, 312-316.

27. Αὐτόθι.

15. Αὐτόθι, 1461 καὶ 1464.

16. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Migne Ἐ.Π. 50,808.

17. Αὐτόθι 707.

18. Μ. Βασιλείου, Ἐρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, Migne Ἐ.Π. 30,461.

19. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία ὅτε Σατουρνίνος καὶ Αὐρηλιανὸς ἐξωρίσθησαν, Migne Ἐ.Π. 52,405.

20. Γρηγορίου Νύσσης, μν. ἔ., 580.

21. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Migne Ἐ.Π. 50,80.

22. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κ. ἢ. Ἰ. Χ., Migne 50,809.

23. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Περὶ τῆς τῶν μελλόντων ἀπολαύσεως, Migne Ἐ.Π. 51,350.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΤΟΥΣ
ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ἀγαπητοί μου γονεῖς,

Στὴν εἰκόνα τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου βλέπουμε νὰ ἐρμηνεύεται ὀλόκληρο τὸ παράδοξο τῆς κένωσης τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀγαπᾷ μέχρι Σταυροῦ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Ἐνσάρκωσης ξεχωρίζουμε δύο γεγονότα. Τὸ πρῶτο εἶναι ὅτι «Παιδίον γέγονεν ὁ πρὸ αἰώνων Θεός». Καὶ ὁ Θεὸς σαρκούμενος δὲν ἀρνιέται τὴν παιδικὴ ἡλικία, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι κοινωνικὰ —στὴν ἐποχὴ ἐκείνη— ἦταν ὑποτιμημένη ἡ ἀξία αὐτῆς τῆς ἡλικίας —πραγματικότητα ποὺ δυστυχῶς δὲν εἶναι ἄγνωστη, μέχρι καὶ σήμερα σὲ πολλὰ σημεῖα τοῦ πλανήτη μας! Ὁ Χριστὸς δὲν ἀρνιέται τὴν παιδικότητα ἐπειδὴ «πρῶτο γνῶρισμα τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἶναι ἡ ἀποίκλη ἀπλότητα» (Ἀγ. Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, κδ' 7) καὶ ἀκόμα γιατί τὰ παιδιά κρίνουν «ὄχι μὲ βάση τὴ φτώχεια ἢ τὸν πλοῦτο ἀλλὰ μὲ βάση τὴν ἀγάπη» (Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, ΕΠΕ 11, 472).

Τὸ δεύτερο γεγονὸς εἶναι ἡ σκοτεινὰ τοῦ σπηλαίου, σύμβολο τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο. Οὔτε αὐτὴ ἡ πραγματικότητα ἀποτρέπει τὸν Θεὸ νὰ εἰσέλθει, σὲ μιὰ τραγικὴ κορυφωση, στὴν κτιστὴ δημιουργία προκειμένου νὰ τὴ μεταμορφώσει.

Ἡ ἀνισότητα, ἡ μοναξιά, ὁ πόνος, ὁ φόβος, οἱ κοινωνικὲς διακρίσεις, ἡ βία, ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ὁ πόλεμος καὶ ὁ βίαιος θάνατος εἶναι σήμερα στὸ προσκήνιο τῆς ἀνθρώπινης δράσεως. Εἶναι τὸ πλαίσιο ποὺ ἐτοιμάζουμε μὲ ἐπιμέλεια γιὰ τὰ παιδιά μας, πνίγοντας τὸν ἐλεύθερο χρόνο τους, τὸν αὐθορμητισμὸ καὶ τὰ ὄνειρά τους,

σμικραίνοντας τὴν παιδικότητά τους, στερώνοντας τὰ παιχνίδια τους, ποὺ ἀντικαθιστοῦμε μὲ ἓνα σωρὸ ἄλλα πράγματα, χρήσιμα —κατὰ τὴν κρατούσα ἄποψη— ἐφόδια γιὰ τὴ λεγόμενη «ἀγορὰ ἐργασίας».

Παρ' ὅλ' αὐτὰ «ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶναι ἀπαραίτητη στὸ παιδί γιὰ νὰ παίξει» (Clarogede). Ἡ σχέση παιδιοῦ - παιχνιδιοῦ ἔχει μεγάλη ἀξία γιὰ τὸ ἴδιο τὸ παιδί, τὴν ψυχικὴ ἰσορροπία καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ὀρίμανσή του. Ὅπως μεγάλη ἀξία ἔχει ἡ εἰκόνα τοῦ κόσμου, ποὺ ἐμφανίζεται μέσα ἀπὸ τὸ παιχνίδι. Γιατὶ τὸ παιχνίδι εἶναι μιὰ σπουδαία ἀφορμὴ αὐτοαγωγῆς τοῦ παιδιοῦ, τὸ ὄχημα ἐξερεύνησης τοῦ ἄγνωστου κόσμου ποὺ ἀνοίγεται γύρω του. Ἐνας κόσμος ποὺ —ἀλίμονο!— δὲν εἶναι μόνον ἄγνωστος, ἀλλὰ πολλὲς φορὲς ἀφιλόξενο καὶ ἐχθρικός!

Αὐτὸ τὸ βασικὸ γνῶρισμα τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροι τὸ θεωροῦμε δευτερεύουσας σημασίας, χαμένο χρόνο ἴσως στὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλουμε γιὰ μιὰ «θέση» δική του στὸν κόσμο τῶν ἐνηλίκων. Καὶ ὅμως «μόνο τὰ παιδιά ξέρουν τί γυρεύουν. Γιὰ μιὰ κούκλα κλαῖνε» (Antoine de Saint-Exupery, Ὁ Μικρὸς Πρίγκηπας), ἐπειδὴ «ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ εἶναι καθαρὴ ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη. Δὲν μνησικακεῖ ἐναντίον ἐκείνων ποὺ τὴν ἔχουν λυπήσει, ἀλλὰ τοὺς πλησιάζει σὰν φίλους» (Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, ΕΠΕ 30).

Ἄν αὐτὰ συμβαίνουν στὰ παιδιά, ἐμεῖς πόσο καλὰ γνωρίζουμε τί γυρεύουν ἀπὸ μᾶς; Ἡ ἀκόμα πόσο καθαρὲς εἶναι οἱ δικές μας ψυχὲς καὶ ὁ κόσμος ποὺ ἐτοιμάζουμε γι' αὐτά;

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ μὲ συνέχουν βλέποντας τὶς ὑπερφορτωμένες μὲ παιχνίδια βιτρίνες καὶ τὸν καταϊγισμό τῶν σχετικῶν διαφημίσεων, ποὺ ἀπευθύνονται στὰ παιδιά. Ἡ ἐντύπωσή μου εἶναι ὅτι λίγα ἀπὸ αὐτὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν ἀνάγκη τῶν παιδιῶν νὰ ἐξερευνήσουν τὸν ἀγνωστο κόσμον ποὺ ὑπάρχει γύρω τους, νὰ κάνουν φίλους, νὰ δημιουργήσουν κοινωνικὲς σχέσεις μὲ συνομηλίκους τους, νὰ ἐνεργοποιήσουν τὴ φαντασία τους, νὰ δυναμώσουν τὴν ἀντίληψη καὶ τὴ σκέψη τους.

Δυστυχῶς ὅμως τὰ περισσότερα «παιχνίδια» τῶν παιδιῶν εἶναι σήμερον πιστόλια, χειροβομβίδες, μαχαίρια, φαντάσματα, πολεμικὲς φιγούρες, πλάσματα ἀλλόκοτα καὶ τρομακτικά, «εἰκόνες τῆς κόλασης», δημιουργήματα ποὺ ἐθίζουν τὰ παιδιά στὴ σπατάλη, τὴ βία, τὴν ἀνεσιδιότητα, τὴ μοναξιά! Τὰ προετοιμάζουν νὰ γίνουν «ὑπάκουοι» καταναλωτές, ἀνθρώποι τοῦ μίσους καὶ τοῦ πολέμου: «Πέρασα ἀπὸ τὸ κατάστημα ποὺ ἀγοράζαμε πάντα τὰ δῶρα τῶν παιδιῶν μας. Καὶ μὲ τί νομίζεις πὼς εἶναι γεμάτες οἱ βιτρίνες του, γεμάτες ὡς ἐπάνω; Μὲ πολεμικὰ σύνεργα. Στρατιωτάκια, κανόνια, ἀεροπλάνα, τάνκς... Οἱ ὕαινες! Οἱ ὕαινες βγήκαν ξανά στοὺς δρόμους καὶ γυρεύουν νὰ φᾶνε τὰ παιδιά μας!» (Μενέλ. Λουντέμης, Τὸ ρολοῖ τοῦ κόσμου χτυπάει μεσάνυχτα, σελ. 42-43).

Αὐτὸ λοιπὸν θέλουμε γιὰ τὰ παιδιά μας; Αὐτὸν τὸν κόσμον ἐτοιμάζουμε γι' αὐτούς, ἕναν κόσμον βίας καὶ φόβου; Εἶναι ἀνάγκη τὰ δικά μας πάθη νὰ ὀρίζουν τὶς συντεταγμένες τῆς «ἀγωγῆς» τῶν παιδιῶν μας; Καὶ μετὰ γιὰ τὴν ἄραγε χύνουμε δάκρυα —κροκοδείλια;— γιὰ τὶς ἐφηβικὲς συμμορίες καὶ τὴν ἀρνητικὴ πορεία τῶν νέων μας; Ἀφοῦ ἐμεῖς τοὺς τὰ μάθαμε αὐτὰ! Ἐτσι τοὺς ἐθίσαμε ἀπὸ τὰ παιδικὰ χρόνια μιᾶς χαμένης ἀθωότητας...

Ἡ εὐθύνη ἀνήκει σὲ ὅλους ὅσοι σχετίζονται μὲ τὴν ἀγωγή τῶν παιδιῶν. Ἀνήκει καὶ σὲ ἐκείνους ποὺ ἀγοράζουν παιχνίδια τὰ ὁποῖα ἀναπαράγουν τὴ βία καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀνισότητα, ποὺ σπρώχνουν τὰ παιδιά στὶς ὀθόνες τῶν τηλεοράσεων καὶ τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, γιὰ νὰ παίξουν μὲ ἄψυχα ἀντικείμενα

καὶ ὄχι μὲ πρόσωπα καὶ φίλους, ποὺ θὰ μοιραστοῦν τὴ χαρὰ τους.

Δὲν φτάνει ποὺ οἰκοδομήσαμε πόλεις ἀφιλόξενες γιὰ τὰ παιδιά μας, χωρὶς γειτονιές, πάρκα καὶ φυσικοὺς παιδότοπους, τώρα προσπαθοῦμε νὰ κρύψουμε τὶς ἐνοχές μας σὲ φανταχτερὰ δῶρα καὶ περίτεχνες κόλλες περιτυλίγματος!

Μποροῦμε νὰ δώσουμε στὰ παιδιά μας —καὶ ὄχι μόνο τώρα τὶς γιορτές— παιχνίδια ποὺ θὰ γίνουν ἀφορμὲς κατασκευῶν, ταξιδιῶν μὲ τὴ φαντασία τους, διαλόγου καὶ συντροφικότητος. Νὰ χαρίσουμε στὰ παιδιά μας κοῦκλες γιὰ νὰ παίξουν θέατρο, ὑλικά γιὰ νὰ ζωγραφίσουν τὰ συναισθήματά τους, βιβλία μὲ πολύχρωμες εἰκόνες, γιὰ νὰ ἀγαπήσουν τὴ μελέτη τὴν ὁποία πρῶτοι οἱ γονεῖς πρέπει νὰ ἐφαρμόζουν!

Ἄς μὴ συρρικνώνουμε τὴν παιδικὴ ἡλικία, βιαζόμενοι νὰ δοῦμε τὰ παιδιά μας νὰ γίνονται «μεγάλοι». «Γνωρίζω ἕναν πλανήτη ὅπου μένει ἕνας κατακόκκινος κύριος. Ποτέ του δὲν μύρισε ἕνα λουλούδι. Ποτέ του δὲν ἀτένισε ἕνα ἀστέρι. Ποτέ του δὲν ἀγάπησε κάποιον. Ποτέ του δὲν ἔκανε κάτι ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ προσθέσεις. Κι ὅλη τὴ μέρα ἐπαναλαμβάνει, ὅπως κι ἐσύ: Εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος σοβαρός, εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος σοβαρός. Κι αὐτὸ τὸν κάνει νὰ φουσκώνει ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος, μανιτάρει εἶναι!» (Antoine de Saint-Exupery, Ὁ Μικρὸς Πρίγκηπας).

Ἀγαπητοί μου γονεῖς,

Κρατήστε αὐτὸν τὸν «πλανήτη» μακριὰ ἀπὸ τὸ σπιτικό σας! Μὴν ἀρνηθεῖτε νὰ μοιραστεῖτε τὸ χρόνο τοῦ παιχνιδιοῦ μαζί μὲ τὰ παιδιά σας. Ὅμως, πρὸς Θεοῦ: Ὁχι ἄλλα παιχνίδια βίας καὶ πολέμου στὰ παιδιά μας. Ὁχι ἄλλο αἷμα ἀπὸ νέους ἄνθρώπους! Βιώστε τὴν ἀγάπη τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ καὶ σκορπίστε τὴν ἀπλόχερα στὰ παιδιά σας.

Καλὰ Χριστοῦγεννα! Εἰρηνικὰ καὶ εὐλογημένα ἀπὸ τὸν Θεό!

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΥΔΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ὑπ' ἄριθμ. 10

Περιεχόμενο και προσφορὰ τοῦ θείου Κηρύγματος*

Ἄριθ. πρωτ. 2299

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19.10.1998

Ἀγαπητοί μου Ἀδελφοί και Πατέρες,

Ἡ «διακονία τοῦ λόγου» ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἐπιγείου ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἀπετέλεσεν ἀποκλειστικὴ μέριμνα τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων. Τὴν φρονίδα αὐτὴν ἀργότερα ἀνέλαβαν οἱ Ἐπίσκοποι, ἐκφράζοντας τὸ Προφητικὸ ἀξίωμα τοῦ Κυρίου. Καὶ αὐτοὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἐξεχώρησαν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους ἢ και εἰς εὐσεβεῖς λαϊκοὺς, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἡ προσφορὰ, κατὰ ταῦτα, τοῦ θείου λόγου κατέστη ἀναπόσπαστο τμήμα τῆς λατρείας και δὴ τῆς Θ. Λειτουργίας. Πρόκειται γιὰ μιὰ ὑπεύθυνη διακονία, ἀκουσμένη μὲ φόβο Θεοῦ και φρικτὴ ἐπιστασία πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν, κατόπιν εὐλογίας και ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου. Οὗτος ἐκτιμῶν κατὰ περίπτωσιν τὰ προσόντα, τὸ ἦθος, τὴν θεολογικὴ ἐπάρκεια, τὴν ἰκανότητα τῆς προσφορᾶς, τὴν ἐπικοινωνιακὴ δυνατότητα ἐκάστου ὑποψηφίου Κήρυκος, προβαίνει σὲ ἐπιστράτευσίν του σὸν τομέα αὐτόν, δίδων ἐκάστοτε και τὶς δέουσες ὁδηγίες πρὸς ἀριότερη και ἀποτελεσματικότερη ἄσκηση τοῦ διακονήματος τούτου.

Στὶς ἡμέρες μας ἡ ἄσκηση τοῦ λειτουργήματος τούτου κατέστη προβληματικὴ, ἐπειδὴ ἡ ἀποστήθιση και προσφορὰ διὰ τοῦ κηρύγματος ἰδίου περιεχομένου μηνυμάτων, συνεχῶς ἐπαναλαμβανομένων, κατέστησαν τὸν κηρυγματικὸ λόγο κουραστικὸ, ἐλλιπὴ και κυρίως ἀποκομμένο ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Οἱ ιδιότητες αὐτές, ὡς ἀντιλαμβάνεσθε, δὲν προσιδιάζουν πρὸς τὸν θεῖο λόγο, πὸ εἶναι πάντοτε «ἐνεργὴς και τωμότερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον» (Ἐβρ. 4,12). Προσιδιάζουν κυρίως στὴν ἀνικανότητα πολλῶν Κηρύκων, πὸ εἶτε ἀντιγράφουν δουρικῶς ἄλλους και ἐπαναλαμβάνουν τὰ ἴδια και τὰ

ἴδια μὲ τρόπο μάλιστα κουραστικὸ, εἴτε αὐτοσχεδιάζουν λέγοντες ῥήματα εὐτελεῖ ἢ ἀπροσάρμοστα πρὸς τὶς σημερινὲς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποτέλεσμα και στὶς δύο περιπτώσεις εἶναι οἱ ἄνθρωποι νὰ μὴ θέλουν νὰ ἀκούσουν λόγον Θεοῦ, ἢ νὰ τρέχουν μόνον ἐκεῖ ὅπου προσφέρεται ζωντανὸς τέτοιος λόγος.

Μᾶς χρειάζεται ἐπομένως ἀναθεώρηση τῶν ἀντιλήψεών μας πρὸς τὸν θεῖο λόγο και ὀρθὴ ἐπιλογὴ θεμάτων πὸ ἐνδιαφέρουν τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο. Τὸ περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας, τὸ τί λέμε δηλ. κάθε φορὰ. Ὁ θεῖος λόγος εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρος. Ἐμεῖς εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ τοῦ προσδώσουμε ἐπικαιρότητα, γιὰ νὰ τὸν καταστήσουμε ἐλκυστικὸ και σεβαστό. Δύο εἶναι τὰ βασικὰ γνωρίσματα τοῦ περιεχομένου τοῦ θείου λόγου. Πρέπει νὰ εἶναι α) ἐποικοδομητικὸς ἐν Χριστῷ και β) πρακτικὸς. Πρέπει νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν καλλιέργεια τῆς ψυχῆς και νὰ ἀπλώνεται στὴν ἀντιμετώπιση ὑπαρκτῶν και σοβαρῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης ζωῆς. Τὸ περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος σήμερα πάσχει, διότι ἐν πολλοῖς δὲν στηρίζεται στὴ βιβλικὴ του βάση, δηλαδὴ ἀγνοεῖ τὴν ἐκάστοτε ἀγιογραφικὴ περικοπή τὴν ὅποια ὑποτίθεται ὅτι ἐρμηνεύει. Οἱ ἱεροκήρυκες καλοῦνται νὰ ἀνακαλύψουν και νὰ ἀποκαλύψουν τὸ βάθος, τὸν πλοῦτο, τὴν ζωτικότητα και τὴν ἐπικαιρότητα τοῦ βιβλικοῦ κειμένου ἂν θέλουν τὸ κήρυμά τους νὰ ἔχει περιεχόμενο και νὰ μὴ εἶναι κενὸς λόγος ἢ γυμνὸς ἀνθρώπινος λόγος.

Ἡ προσφορὰ τοῦ θείου λόγου εἶναι κάτι πὸ ἐπίσης ἔχει πρωταρχικὴ σημασία. Αὐτὴ ἡ προσφορὰ εἶναι τέχνη, πὸ διδάσκεται, ἐξασκεῖται, τελειοποιεῖται και προάγεται. Ἀρκεῖ ὁ μετερχόμενος αὐτὴν νὰ ἔχει «μεράκι», νὰ τελεῖ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν σύγχρονη πραγματικότητα και νὰ διερωτᾶται τί κάθε φορὰ πρέπει νὰ ἐπιλέξει νὰ πεί, γιὰ νὰ διδάξει και στηρίξει τοὺς ἀκροατὲς του και πὸς πρέπει νὰ τὸ προσφέρει. Αὐτὸ τὸ

* Ἀπεστάλη πρὸς τοὺς Θεοφιλεστάτους Βοηθοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς πανοσ. Ἱεροκήρυκας και Ἱγουμένους, τοὺς πανοσ. και αἰδεσμ. Περιφερειακοὺς Συντονιστὰς, τοὺς πανοσ. και αἰδεσμ. Ἐφημερίους και Διακόνους τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν και τοὺς Λαϊκοὺς Θεολόγους.

«πώς» είναι ή άλλη μοση άξία του κηρύγματος. Δέν πρέπει να όμιλοϋμε στην εκκλησία άπλά για να όμιλοϋμε. Πρέπει να όμιλοϋμε για να στηρίζουμε έν Χριστώ, για να διδάσκουμε, για να καθοδηγοϋμε. Ό λόγος έπ' εκκλησίας είναι ένας μονόλογος. Αυτό ένίοτε μάς άποθρασύνει, ώστε να μη προσέχουμε πολϋ τί λέμε, και πώς τó λέμε έφ' όσον δέν ύπάρχει άντιλογος. Έτσι όμως ή ποιότητα του κηρύγματος μειούται και ή άποτελεσματικότητά του μηδενίζεται.

Παλαιότερα συνηθίζετο τó ρητορικό ύφος στο κήρυγμα. Σήμερα ή έποχή μας δέν «σηκώνει» ρητορισμούς, θέλει περισσότερο πειθώ και προσέγγιση. Όφειλουμε να όμιλοϋμε στην εκκλησία περίπου όπως μιλοϋμε σε μιá συντροφιά. Τó ρητορικό ύφος προσιδιάζει πιό μόνο σε ελάχιστους πανηγυρικούς λόγους. Άν θέλουμε να οίκοδομήσουμε έν Χριστώ όφειλουμε να μιλοϋμε με ταπεινώση και όχι με έπαρση, με πειθώ και όχι με καταναγκασμό, με άγάπη και όχι με μίσος για τόν άμαρτωλό. Και έπειδή ό λόγος για τόν τρόπο προσφοράς του θείου λόγου, άνάγκη να προσέξουμε και τó γλωσσικό ιδίωμα που χρησιμοποιούμε κατά τó κήρυγμα. Τó άπλό ύφος χρησιμοποιεί άπλή γλώσσα, χωρίς άκρότητες, άντιληπτή άπό τó λαό. Έξεζητημένες προτάσεις, μακροσκελή σχήματα καθαρειούσης, προσδίδουν «ξύλινο» ύφος στη γλώσσα μας. Και άδικούν τó θείο λόγο.

Είμεθα ύπόλογοι ένώπιον του Θεού για την ύποβάθμιση του κηρύγματος σε λόγο κενό περιεχομένου ή σε άνθρώπινο κατασκευάσμα άλλοτριωμένο και έκκοσμηκευμένο ή σε λόγο έλεγκτικό και εισαγγελικό και μόνο. Η εκκλησιαστική διδαχή μάς έχει έμπιστευθεί άπό την Έκκλησία όχι για να την χειρισθούμε κατά τó δοκούν, άλλά για να γίνουμε «προφήτες» Χριστού. Και προφήτης σημαίνει εκείνον που «δανείζει» στο Θεό τόν νούν και την γλώσσαν του για να όμιλήσει δ' αυτών στον κόσμο ό ίδιος ό Θεός.

Όλα αυτά γράφονται για να ύπογραμμίσουν την μεγάλη εϋθύνη όσων όμιλοϋμε στην εκκλησία και κυρίως του Έπισκόπου που πρέπει και ό ίδιος να κηρύττει άνελλιπώς και με πρότυπο τρόπο, άλλά και να δώσει «εϋλογία» σε ώρισμένους για να άσκήσουν αυτό τó έργο. Τά κριτήρια της έπιλογής είναι γνωστά, άλλά πώς μπορούν να έφαρμοσθούν με δικαιοσύνη και πνεϋμα Θεού; Ποιός και ποιό έχουν την ταπεινώση να παραδεχθούν ότι δέν όμιλούν καλά, ή ότι

πρέπει να μαθητεύσουν κοντά σε κάποιον πεπειραμένο για να μάθουν; Τά λόγια περι ταπεινοφροσύνης που λέγονται στις όμιλίες είναι εϋκολα. Η ταπεινώση στην πράξη σπανίζει. Όσοτόσον χρειάζεται να ληφθούν μερικά μέτρα, που θα ξεκαθαρίσουν αυτό τó χώρο και έπίσης θα δώσουν εϋκαιρίες μαθητείας στους βουλομένους. Η κατάσταση που έπικρατεί σήμερα δέν μπορεί να συνεχισθεί. Θα γίνει έπιλογή κηρύκων του θείου λόγου με διαφανείς διαδικασίες και άντικειμενικά κριτήρια. Παρακολουθείστε, παρακαλώ, τις έπόμενες παραγράφους.

1. Γενικός ύπεϋθυνος του τομέως του θείου Κηρύγματος στην Έ. Αρχιεπισκοπή Άθηνών τοποθετείται ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Δημήτριος. Ούτος πλασιούται άπό Συμβούλιον στο όποίο μετέχουν όλοι οί Έροκηρυκτες της Έ. Αρχιεπισκοπής και ό Πανοσιολ. Αρχιμ. Χριστοφόρος Σταυρόπουλος. Τó Συμβούλιον αυτό έχει την εϋθύνη για την έπιλογή των εκάστοτε κρινομένων ως καταλλήλων να χειρίζονται τόν θείο λόγο κληρικών και λαϊκών ως και για την έπιμόρφωση των ύποψηφίων όμιλητών.

2. Προς έπιμόρφωση των ύποψηφίων όμιλητών συνιστάται Φροντιστήριο Όμιλητικής, με ύπεϋθυνον τόν Αρχιμ. Χριστοφόρον Σταυρόπουλον, στο όποιον όφείλουν να φοιτήσουν όσοι έπιθυμούν να αναλάβουν τó έργον του έροκηρυκτος εις τά όρια της Άγιωτάτης Αρχιεπισκοπής. Τά της λειτουργίας του ρυθμίζει τó Συμβούλιον Έροκηρύκων και έγκρίνει ό Μακαριώτατος. Είς τó Φροντιστήριο παραδίδονται θεωρητικά μαθήματα και άκολουθεί πρακτική έξάσκηση.

3. Μερίμνη του Συμβουλίου Έροκηρύκων και μετά άπό εισήγησιν του Αρχιμ. Χριστοφόρου Σταυροπούλου, καταρτίζεται Πίναξ περιλαμβάνων τους έχοντας την «εϋλογίαν» να όμιλούν κληρικούς και λαϊκούς. Ό Πίναξ καταρτίζεται με βάση τά άνωτέρω κριτήρια και συμπληρώνεται κατά διαστήματα, έπικυρώνεται δε εκάστοτε άπό τó Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον. Μέχρις ότου καταρτισθή ό Πίναξ οί σήμερα κηρύττοντες κληρικοί συνεχίζουν τó έργον των.

4. Μετά άπό εισήγησιν του Συμβουλίου Έροκηρύκων δύναται ό Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος να αφαιρεί, δι' άποφάσεώς του, ένεκα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Ἀριθμ. Πρωτ. 4989
 Διεκπ. 1809

Ἀθήνησι τῇ 24ῃ Νοεμβρίου 1998

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
 κ. Λάμπρον Παπαδήμαν
 Ὑπουργὸν Ὑγείας καὶ Προνοίας
 Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ,

Συνοδικῇ ἀποφάσει, ληφθεῖση ἐν τῇ Συνεδρία τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς 4ῆς ὁδεύοντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ., θέτομεν ὑπ' ὄψει Ὑμῶν διὰ τῆς παρουσίας, ἐν φλέγον ζήτημα διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἱερά Σύνοδος λαμβάνει καθημερινῶς πληθώραν ἐπιστολῶν καὶ τηλεφωνημάτων ἐξ ἀνησυχούντων πιστῶν. Πρόκειται περὶ τῆς καταρτίσεως ὑπὸ τοῦ Ὑμετέρου Ὑπουργείου τοῦ «Ἐνιαίου Μητρώου Ἀσφαλισμένων τοῦ Δημοσίου», μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὁποῖου, δικαίωμα περιθάλψεως θὰ ἔχουν μόνον ὅσοι ἐκ τῶν ἠσφαλισμένων ἔχουν τὰ εἰδικὰ ἀπογραφικὰ δελτία καὶ ἔχουν ἐφοδιασθεῖ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου μὲ τὴν νέαν κάρταν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, περιέχουσαν τὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν μητρώου ἠσφαλισμένου καὶ μὲ βιβλιάρια ὑγείας καὶ συνταγολόγια φέροντα «τὴν εἰδικὴν σήμανση», τὰ λεγόμενα εἰδικὰ ἐγγυητικὰ σήματα.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἰκανὸς ἀριθμὸς μελῶν τοῦ χριστοπυνύμου πληρώματος ἀντιμετωπίζει δίλημμα καὶ κρίσιν συνειδήσεως, ὡς πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀποσταλέντων σχετικῶν ἐντύπων πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὴν παραλαβὴν τῆς νέας ἠλεκτρονικῆς κάρτας κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, διότι εἰς τὰς κάρτας αὐτὰς θὰ περιέχεται ὁ Ἀριθμὸς Μητρώου Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως (Α.Μ.Κ.Α.) ὑ-

πὸ τὴν κωδικοποιημένην μορφήν τοῦ γραμμωτοῦ συστήματος (BAR CODE), τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὰ ἠλεκτρονικὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἐπιστημόνων λειτουργοῦν μὲ «κλειδὶ εἰσόδου», κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῶν εἰδικῶν, τὸν ἀριθμὸν «666», ὁ ὁποῖος βαναύσως προσβάλλει τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν Χριστιανῶν λόγῳ τῆς συνδέσεώς του μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀντιχρίστου, ὡς ἀναφέρει τὸ ἱερὸν βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἐπειδὴ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ζητοῦν ἀπὸ τὴν Ἱεράν Σύνοδον ὑπεύθυνον καὶ ἐγκυρον ἐνημέρωσιν περὶ τοῦ πρακτέου εἰς τὴν ἐν λόγῳ περιπτώσιν καὶ διὰ νὰ ἐπέλθῃ γαλήνη εἰς τὰς τεταραγμένας συνειδήσεις, παρακαλοῦμεν, ὅπως ἔχωμεν ἐπίσημον τεκμηριωμένην ἀπάντησιν, ἐὰν εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν νέων καρτῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως μὲ τὴν εἰδικὴν σήμανσιν, περιέχεται ὑπὸ τὸ σύστημα BAR CODE ἢ χρῆσις τοῦ δυσωνύμου διὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀντιχρίστου (666) ἢ ὄχι.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς δαψιλῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς θεοφιλῆ ἐπιτέλειαν τοῦ πεπιστευμένου ὑμῖν ὑψηλοῦ ὑπουργήματος καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν διαπύρων.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

Κοινοποιήσις:

Σ.Ε. Νομοκανονικῶν καὶ Δογματικῶν ζητημάτων. Παρ' ἡμῖν.

σοβαροῦ λόγου, τὸ δικαίωμα τοῦ ὀμιλεῖν ἐπ' ἐκκλησίας ἀπὸ ὠρισμένους ἱεροκλήρυκας.

5. Τὸ Συμβούλιον Ἱεροκηρύκων εἰσηγεῖται ἐκάστοτε εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τὰ ληπτέα μέτρα πρὸς ἀναθέμανση τοῦ περὶ τὸ θεῖον Κήρυγμα ἐνδιαφέροντος καὶ πρὸς βελτίωσιν τοῦ τρόπου προσφορᾶς του.

Μὲ τὴ λήψη τῶν μέτρων αὐτῶν ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἀναβαθμισθεῖ ἡ διακονία τοῦ λόγου καὶ θὰ προσδοθεῖ στὸ Κήρυγμα ἡ ἀξία καὶ ἡ θέση πού

τοῦ ταιριάζει μέσα στὴν ἐκκλησία, ὥστε νὰ παύσουν οἱ αὐτοσχεδιασμοί, οἱ προχειρότητες καὶ οἱ παραδοξολογίες, πού προκαλοῦν σκανδαλισμὸ στὶς ψυχὰς καὶ ζημία στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι πρέπει νὰ μάθωμε νὰ σεβώμεθα καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ λειτουργήμα πού ἐκείνη μᾶς ἐνεπιστεύθη καὶ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Μετ' εὐχῶν καὶ ἀγάπης ἐν Κυρίῳ
 Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ ΙΕΖΕΚΙΗ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΟΥ*

44. *Ὁ ἅγιος Φανούριος*. (Ἐκδοσις δευτέρα ἐπιηυξημένη). Ἐν Βόλῳ 1949. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»).

Εἰς τὸ ἀγιολογικὸν τοῦτο καὶ περιεκτικὸν μελέτημα ὁ Ἱεζεκιήλ ὑπεραμύνεται τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Φανουρίου

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

τοῦ νεοφανοῦς, παραθέτων ἱστορικὰς, ἀγιολογικὰς, συναξαριστικὰς καὶ τοιχογραφικὰς εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ, ἀκμάσαντος ἤδη κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Χαρακτηρίζει δὲ σχετικὴν Ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θεωροῦσης «ἀνύπαρκτον» τὸν ἅγιον Φανούριον, ὡς «ὄλως ἀνεξετάστως» ἐκδοθεῖσαν.

45. *Στρατιωτικὴ ζωὴ. Ἐκδότης Παναγιώτης Σ. Μανωλέσης Ἐφεδρὸς Α' Συντάγματος*. Ἐν Ἀθήναις. Ἀχρονολόγητον. Προλογίζεται ὑπὸ τοῦ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιήλ, τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἡμερομηνία τοῦ Προλόγου «Ἐν Ἀθήναις 1924».

Ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς Εἰσηγήσεως ταύτης ἐγένετο λόγος, ὁ Ἱεζεκιήλ, Ἀρχιμανδρίτης ὢν, διετέλεσε Ἱεροκήρυξ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καὶ στρατιωτικὸς ἱερεὺς καὶ μετέσχε τῶν ἐκστρατιῶν Σερβίας καὶ Μ. Ἀσίας, τραυματισθεὶς εἰς τὴν μάχην Τουλοῦ - Μπουναρ (28 Μαρτίου 1921), καὶ τιμηθεὶς διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν αὐτοῦ. Εἰς τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον «Στρατιωτικὴ ζωὴ» δημοσιεύονται πατριωτικοῦ περιεχομένου ὁμιλίαι αὐτοῦ καὶ πλῆθος εὐαρεσκειῶν στρατιωτικῶν Διοικητῶν διὰ τὴν δραστηριότητα καὶ αὐτοθυσίαν αὐτοῦ κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἐκστρατείας.

Ὁ Πρόλογος τοῦ Ἱεζεκιήλ, χρονολογούμενος κατὰ τὸ ἔτος 1924, ὅτε ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων, εἶναι ἀξιόλογος, χαρακτηριστικὸς καὶ ἐλεγκτικὸς, ἔχει δὲ ὡς ἀκολουθῶς: «Δη-

μοσιεύω ᾧδε πατριωτικὰς τινὰς ὁμιλίαις ἀναφερομένας εἰς τὴν τελευταίαν ἐκστρατείαν εἰς ἣν ἀπεδύθη ἡ Ἑλλάς, καὶ ἄλλα σχετικὰ ἔγγραφα. Σκοπὸν προεθέμην ἵνα καταδείξω ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία συνεισέφερε τὴν ἑαυτῆς συμβολὴν εἰς τὸν μέγα τοῦτον ἀγῶνα δι' ὀλίγων ἀτυχῶς ἀλλὰ καλῶν λειτουργῶν. Διότι ἐκ τῶν δημοσιευομένων δύναται τις νὰ εἰκάσῃ τὴν παρασχεθεῖσαν συνδρομὴν ἀφοῦ ἔσχατος ἡμῖν μεταξὺ τῶν ἐν ὄπλοις ὀλίγων ἀδελφῶν. Ἀτυχῶς ἀπέβησαν μάταιοι οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ αἵματα τῶν Ἑλληνοπαίδων, ὁ δὲ Σταυρὸς ἐξεβλήθη ὑπὸ τῆς Ἡμισελήνου ἐξ αὐτῆς τῆς κοιτίδος αὐτοῦ.

»Πλὴν οἱ ὀλίγοι στρατευθέντες ἱερεῖς ἠδυνήθησαν ἐν μέσῳ κακουχιῶν ἀφαντάστων καὶ κινδύνων διατρέχοντες τὰ μέτωπα νὰ συμβάλλωσιν εἰς τὴν κραταίωσιν τοῦ τε θρησκευτικοῦ καὶ πατριωτικοῦ αἰσθήματος, παρήγοροι ἄγγελοι ἐν μέσῳ τῶν μαχομένων Ἑλληνοπαίδων ἐμφανιζόμενοι.

»Ἀτυχῶς οἱ Θεολόγοι ἱερεῖς εἰς μέτωπον μήκους 750 καὶ βάθος 300 χιλιομέτρων καὶ ἐν πληθυσμῷ 150.000 στρατοῦ δὲν ἐφθάνομεν μηδὲ τὰ δάκτυλα τῶν δύο χειρῶν, δὲν ψέγω τοὺς ὑστερήσαντας, ἴσως πρόθυμον ἦτο τὸ πνεῦμα καὶ ἀσθενὴς ἡ σὰρξ. Οἱ ὀλίγοι στρατευθέντες ἱερεῖς προσεπάθησαν νὰ ἀναπληρώσωσι τοὺς ἐλλείποντας δι' ὃ καὶ ἄξιοι εἰσιν τιμῆς καὶ ἐπαίνου. Αἰωνία δὲ ἡ μνήμη τοῦ ἐν Πιρὸτ τῆς Σερβίας ἐκ τῶν κακουχιῶν τῆς ἐκστρατείας τελειωθέντος στρατιωτικοῦ ἱερέως Σωκράτους Ἀντωνίου Ἀρχιμανδρίτου.

»Τελευτῶν δὲν δύναμαι νὰ παρῶμαι ἀνώνυμον φυλλάδιον κυκλοφορήσαν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ στρατοῦ ἐκ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς φερόμενον τάχα δημοσιευθὲν ἐν Βουκουρεστίῳ (1922) με ἐπιγραφὴν «Φωνὴ Δικαίου» καὶ με ὑπογραφὴν «Φιλοδίκαιοι Χριστιανοί».

»Ἡ ἀνωνυμογραφία εἶναι ἀπρεπεστάτη πράξις, ὁ δὲ συγγραφεὺς γνωστὸς Ἀρχιμανδρίτης ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐφημέριος ἐν Ἀθήναις Μικρασιάτης δὲ ἀτυχῶς, ἠσθάνετο ἐντροπὴν δι' ὅσα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 893 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

ἔγραφε καὶ ἀπέκρυψε τὸ ὄνομά του. Σκοπὸς τοῦ φυλλαδίου ἦτο νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἡ ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσία τῶν ἱερέων δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγὴν των.

» Ἀληθῶς ἡ ἐν Ἀθήναις ἐφημεριακὴ ὑπηρεσία εἶναι σπουδαῖον προσὸν διὰ τὴν προαγωγὴν ἀφοῦ ἐν ἀνέσει καὶ χλιδῇ ἀποκομίζεται ἀφθονος πλοῦτος. Ἐν Ἀθήναις 1924. *Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ (ὁ ἀπὸ Βελανιδιάς †)*».

Β' Ἐκδόσεις Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν μετὰ ἀξιολόγων ἀγιολογικῶν Προλεγομένων αὐτοῦ

1. Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου νεοφανοῦς μάρτυρος Νικολάου τοῦ ἐξ Ἰχθύος τῆς Κορινθίας, μετὰ Προλεγομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἀθήναι 1930. Ἀφιεροῦται «Τῷ Ἀντιπρυτάνει καὶ Ἀκαδημαϊκῷ Κων. Ἰ. Δυοβουνιώτῃ τακτικῷ Καθηγητῇ τῆς Θεολογίας τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλ. Σχολῆς φιλίας πολυετοῦς ἔνδειξις».

2. Ἀνέκδοτος Ἀκολουθία τοῦ νέου ὀσιομάρτυρος Δαμιανοῦ τοῦ ἐκ Μυριχόβου τῆς Θεσσαλίας μετὰ Προλεγομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἀθήναι 1930. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ζ' τόμου τῆς «Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν»).

3. Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου ὀσιομάρτυρος Νικολάου τοῦ Νέου τοῦ ἐν Βουνένοις τῆς Θεσσαλίας ἀσκήσαντος μετὰ Προλεγομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἀθήναι 1930. Ἀφιεροῦται «Τῷ μακαριστῷ Κωνσταντίῳ Δουκάκη τῷ Μοναχῷ ἐκδότῃ τοῦ Μεγάλου Συναξαριστοῦ ἐμῶ δὲ ἐκ μητρὸς θεῖα καὶ πνευματικῶ πατρί».

4. Ὁ Προφήτης Ἱεζεκιὴλ (Ἀσματολογία) ὑπὸ Δρ Ἱεζεκιὴλ Βελανιδιώτου Δ.Θ. κ. Ν. Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βελανιδιάς ἐφημερεύοντος παρὰ τῇ Τεργεσταίᾳ Ἑλληνικῇ Κοινοτήτι. Ἐκδοσις Πρώτη. Ἐν Τεργέστη. Τύποις Αὐστριακοῦ Λόυδ 1912. «Καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς Ποιμένα τὸν δούλόν μου Δαυὶδ» (Ἰεζ. ΛΔ, 22). Ἐκδοσις Δευτέρα, Ἀθήναι 1931. Ἀφιεροῦται «Μελετίῳ Ἐπισκόπῳ Μεσσηνίας ἐμοὶ δὲ Πνευματικῷ Πατρὶ καὶ Δεσπότη». Εἰς τὸ ἐξώφυλλον γράφεται: «Τιμάται δρ. 25 πρὸς ὄφελος

τοῦ ἐν Καρδίτῃ Φιλοπτώχου Ταμείου ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ». (Περὶ τῆς Πρώτης ἐκδόσεως βλέπε ἀνωτέρω Α', 12. Ἐγένετο δὲ καὶ Τρίτῃ ἐκδοσις ἐν Βόλῳ κατὰ τὸ ἔτος 1948).

5. Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἱερομάρτυρος Σεραφεῖμ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου τοῦ θαυματουργοῦ... Ἐκδοσις ἐνάτη μετὰ Προλεγομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Δαπάνη Ἡσαίου Βεργοπούλου Ἀρχιμανδρίτου. Ἀθήναι 1931. Ἀφιεροῦται «Πολυκάρπῳ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Μητροπολίτῃ φιλίας καὶ εὐχαριστίας ἔνδειξις».

6. Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις ὀσιομάρτυρος Δαμιανοῦ τοῦ Νέου τοῦ ἐκ Μυριχόβου τῆς Θεσσαλίας. Ποιηθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις Διονυσίου τοῦ Παπαδοπούλου προτροπῇ τοῦ Πανοσιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης Ἰακώβου. Δαπάνη τοῦ τιμωτάτου Βησσαρίωνος Χ. Γεωργίου ἀρτοποιητοῦ. Ἐνετίησιν. Ἐκδοσις δευτέρα μετὰ Προλεγομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἀθήναι 1931. Εἰς τὸ ἐξώφυλλον γράφεται: «Πωλεῖται δρ. 25 πρὸς ὄφελος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Καλογριανῶν».

7. Ἀκολουθία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ ἐξ Ἀγκύρας (Ἀνέκδοτος) μετὰ Προλεγομένων. Ἐπιμελεῖα τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Τιμάται δρ. 25 «πρὸς ὄφελος τοῦ ἐν Ρεντίνῃ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου». Ἀθήναι 1932.

8. Ἀρχιμ. Ἰωσήφ τοῦ ἐκ Φουρνᾶ Ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων συντεθεῖσα τῷ ΑΩΔ' μετὰ Προλεγομένων τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιὴλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. Ἐκδίδεται ὑπὸ Παναγιώτου Σπ. Μανωλέση Τυπογράφου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Φοῖνικος» ὁδὸς Σταδίου 14, 1933. Εἰς τὴν σελίδα 5 καταχωρίζονται ταῦτα: «Πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἀναγνώστας. Ἐχων πολυετὴ φιλίαν μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φαναριοφερσάλων Κυρίου Ἱεζεκιὴλ, ἐκδόσας δὲ πολλὰς Ἀκολουθίας δημοσιευθείσας ὑπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν «Στρατιωτικὴν Ζωὴν» ἐν ἧ ἀναφέρεται ὀλόκληρος ἡ δράσις του ὡς Ἱεροκήρυκος καὶ Στρατιωτικοῦ Ἱερέως, τραυματισθέντος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Τομλοῦ - Μπουνάρ τῆς Μ. Ἀσίας, παρεκάλεσα τὴν Α.Σ. ἵνα τὴν ἀνά χεῖρας Ἀκολουθίαν μοι

τὴν δωρήση ὅπως ἐκ τῆς πωλήσεώς της ἀνεγερθῆ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἐν Ἁγίοις Ἀναργύροις (Ἀττικῆς) εἰς ὃ νὰ διδάσκω, ἔχων διορισμὸν παρὰ τοῦ Πνευματικοῦ μου Πατρὸς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Κυρίου Χρυσοστόμου. Δυστυχῶς ὁμοῦ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, μὴ ἐκτιμήσας καλῶς τὴν σχετικὴν αἴτησίν μου, περὶ χορηγίας τοῦ ἀναγκαιοῦντος χάριτος, δὲν μοὶ ἐχορήγησεν τούτον, ὡς ἐπίσης καὶ ἄλλοι, ὡς φιλόθρησκοι φερόμενοι. Κατόπιν τούτου ἵνα μὴ μείνη ἡ θαυμασία αὕτη Ἀκολουθία ἀνέκδοτος, ἐκδίδεται μὲν παρ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῇ συνδρομῇ τοῦ γενναϊόφρονος Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ εἰς 500 μόνον ἀντίτυπα, ἐξ ὧν τὰ 100 θὰ διαθεθῶν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κατηχητικοῦ. Ἐν Ἁγίοις Ἀναργύροις (Ἀττικῆς) Ἰούλιος 1933. Μετὰ χριστιανικῆς ἀγάπης Παναγιώτης Σ. Μανωλέσης Τυπογράφος - Κατηχητής».

9. Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Φιλοθέου τοῦ Ἁγιορείτου ἀσκήσαντος ἐν τῷ τοῦ Διονυσίου Ἱερῷ Κοινοβίῳ, μετὰ Προλόγου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιήλ. Ἐπιμελεία καὶ δαπάνη Ἀρχιμ. Λουκιανοῦ - Ἀγιοπαυλίτου - Πρωτοσυγκέλλου. Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης». Ἐν Βόλῳ 1941.

Γ' Πλήθος μελετημάτων καὶ ἄρθρων ἐγκατεσπαρμένων εἰς τοὺς τέσσαρας τόμους τῶν «Ἔργων καὶ ἡμερῶν» αὐτοῦ.

Ἐν Βόλῳ, ὡς γνωστόν, ἐδημοσιεύθησαν 4 πολυσέλιδοι τόμοι ὑπὸ τὸν τίτλον Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιήλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς. «Ἔργα καὶ ἡμέραι». Ὁ Α' τόμος ἐδημοσιεύθη ἐν ἔτει 1947, ὁ Β' τὸ 1948, ὁ Γ' τὸ 1949 καὶ ὁ Δ' τὸ 1951. Τὸ σύνολον τῶν σελίδων τῶν 4 τόμων ἀνέρχεται εἰς 2277. Τὸ δὲ σύνολον τῶν περιεχομένων ἀνέρχεται εἰς 1104.

Ὁ τίτλος «Ἔργα καὶ ἡμέραι» ἐχρησιμοποιήθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν κλασσικὴν φιλολογίαν ἀπὸ τὸν κατ' ἐξοχὴν ποιητὴν τοῦ διδακτικοῦ ἔπους Ἡσίοδον (750-700) καὶ χρησιμοποιεῖται, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὡς ἐνδεικτικὸς τῆς ζωῆς, τοῦ κόπου καὶ τοῦ μόχθου διαπρεπῶν ἀνθρώπων, ἂν καὶ ἄλλη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ τίτλου εἰς τὸν Ἡσίοδον. Ὁ

τίτλος οὗτος ἐχρησιμοποιήθη, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὑπὸ τοῦ Θεσσαλοῦ Δωροθέου Σχολαρίου Μητροπολίτου Πρώην Λαρίσης (Δωροθέου Σχολαρίου Μητροπολίτου Π. Λαρίσης «Ἔργα καὶ ἡμέραι». Ἐν Ἀθήναις 1877). Ἐχρησιμοποιήθη διὰ δευτέραν φορὰν διὰ τὰ «Ἔργα καὶ ἡμέραι» τοῦ πρώην Δημητριάδος Γερμανοῦ Μαυρομάτη (1907-1935), ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἔργα καὶ ἡμέραι Δημητριάδος Γερμανοῦ ὑπὸ Στεφ. Παπαδημητρίου». Ἐν Ἀθήναις 1941. Διὰ τρίτην δὲ φορὰν ὑπὸ τοῦ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ἀειμνήστου Ἰεζεκιήλ.

Εἰς τὸ τετράτομον πολυσέλιδον τοῦτο ἔργον δημοσιεύεται πλῆθος μελετημάτων καὶ ἄρθρων αὐτοῦ. Ἐνδεικτικῶς δὲ καὶ συγκεκριμένως, τὰ δημοσιεύματα αὐτοῦ ἀναφέρονται εἰς τὸ Κανονικὸν καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, τὴν Ἀγιολογίαν, καὶ τὴν Ὑμνογραφίαν, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Οἰκουμένου καὶ τῶν Ἑλληνορθοδόξων Πατριαρχείων, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἱερὸν Κλήρον, τὰς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσας Ἐπισκοπὰς καὶ τὰς ἱεράς Μονὰς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, τὴν γενέτειράν του Μεσσηνίαν, τὴν Καλαμάταν, τὰ Ἐπισκοπικὰ ἄλλων Ἱερῶν Μητροπόλεων, τὰς καινοτομίας ἐν τῷ ἱερῷ Κλήρῳ, τὴν μισθοδοσίαν τῶν Ἐφημερίων, τὰ γενικὰ καὶ εἰδικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας. Τοὺς Ἱεροκήρυκας καὶ Λαϊκοὺς Θεολόγους, τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Νόμους, τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς Βιβλιοκρισίας, τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, τὰ ἱερά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀγνοσίαν αὐτοῦ περὶ μεταθέσεως εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις Μεσσηνίας, Λαρίσης καὶ Δημητριάδος, τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογίαν, τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸ Κοινωνικὸν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος, τὰς ἐθνικὰς διεκδικήσεις τῆς πατρίδος ἡμῶν, τὰ Καινοδιαθηκικὰ θέματα, καὶ εἰς πλείστας ἄλλας ἀξιολόγους καὶ σοβαρὰς περιπτώσεις. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἡ καταγραφή τῶν ὡς ἄνω ἐγκατεσπαρμένων δημοσιευμάτων αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ τὴν ποικίλην σειρὰν δημοσιεύσεως εἰς τὸ τετράτομον ἔργον του «Ἔργα καὶ ἡμέραι».

Ἐνταῦθα σημειῶνω, ὅτι ὁ Ἰεζεκιήλ ἐδημοσίευσε, ὡσαύτως, καὶ ἀναρίθμητα μελετήματα καὶ ἄρθρα του εἰς Ἐφημερίδας καὶ Περιοδικὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐκτὸς αὐτῆς (Τεργέστη, Νέα

Ἰόρκη, Ἱεροσόλυμα καὶ Ἀλεξάνδρεια), ἀπὸ τοῦ ἔτους 1907 μέχρι τοῦ 1946. Τὸ σύνολον τῶν Ἐφημερίδων καὶ τῶν Περιοδικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα κατεχωρίσθησαν τὰ ὡς ἄνω μελετήματα καὶ ἄρθρα, ἀνέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν 80.

Δ' Ἀξιολόγησις καὶ κριτικὴ τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Ἱεζεκιήλ εἶναι ἀξιόλογον, εἶναι ἔργον ζωῆς, μεγάλο εἰς ἔκτασιν καὶ εἰς ποικιλίαν θεμάτων. Οἱ 4 τόμοι τῶν «Ἐργῶν καὶ Ἡμερῶν» εἶναι, μέχρι σήμερον, μοναδικὸν ἐπίτευγμα εἰς τὴν βιβλιογραφίαν μελετῶν καὶ δημοσιευμάτων Ἱεραρχῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. Ὁ Ἱεζεκιήλ ἦτο ἀκαταπύνητος συγγραφεὺς. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900, λαϊκὸς ὢν ἀκόμη, ἦτο ἀνταποκριτὴς ἀπὸ τὴν Καλαμάταν εἰς Ἀθηναϊκὰς Ἐφημερίδας καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν «Ἀνατολήν», τοὺς «Καιροὺς» καὶ τὴν «Παλιγγενεσίαν», χρησιμοποιοῦν τὸ ἐντυπωσιακὸν ψευδώνυμον «Δαφνῶν», ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐν τῷ συγγραφικῷ ἔργῳ αὐτοῦ κρίσιν προσώπων, ἦτο ἀμερόληπτος, ἀναφέρων ὄχι τὰς καλὰς ἀλλὰ καὶ τὰς μὴ καλὰς πτυχὰς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου αὐτῶν. Ἦτο ἀνυποχώρητος εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς θέσεις του, καὶ δὲν ἄφηνεν ἀναπάντητα δημοσιεύματα, δίδων ἀναλόγως τὴν «ὀφειλομένην ἀπάντησιν». Ἀνεγνωρίζετο ἡ ἐρευνητικότης καὶ ἡ φιλοπονία αὐτοῦ. Συνεδύαξε τὴν καλὴν ποιμαντορίαν, ὡς ὑποδειγματικὸς Ἱεράρχης, μὲ τὴν συγγραφικὴν ἐπιτυχὴ ἐνασχόλησιν. Ἡ ὁποία ἐνασχόλησις, εἰς μερικὰς περιπτώσεις, ἐνθυμίζει πραγματικὸν δαφνώνα, δηλαδὴ τοπίον γεμάτο δάφνες, ὡς ἐπιτυχῶς ἐχρησιμοποίησε τὸ προαναφερθὲν ψευδώνυμον «Δαφνῶν» εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πολυετοῦς συγγραφικῆς του προσφορᾶς ὁ Ἱεζεκιήλ. Ἦτο γνώστης τῆς κλασσικῆς φιλολογίας καὶ εἰδήμων ἱστορικός. Ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν λογίων Ἱεραρχῶν. Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γρηγόριος Παλαμιχαῖλ ἔγραψε τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία», ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ: «Ἄλλ' ἐκ παραλλήλου ὁ ἀείμνηστος ἱεράρχης θεραπεύων καὶ τὰ θεολογικὰ γράμματα ἀόκνως, ἡσχολεῖτο περὶ τὴν συγγραφικὴν δρᾶσιν πλείστας δημοσιεύων ἐπιστημονικὰς συμβολὰς εἰς τὴν παρ' ἡμῖν ἱερὰν γραμμα-

τείαν, ἰδιαζόντως ἀσμενιζόμενος εἰς τὰ νομοκανονικὰ ζητήματα».

Ὁ Ἱεζεκιήλ ὡς κληρικὸς καὶ ὡς ἐπιστήμων ἔχαιρε πολλῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὑπολήψεως ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τῶν Θεολογικῶν καὶ ἄλλων Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν. Ἐνδεικτικῶς καταχωρίζονται εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἰδιόχειροι ἀφιερῶσεις καθηγητῶν ἐπὶ βιβλίων των, ἀποσταλέντων εἰς τὸν Ἱεζεκιήλ:

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Κωνσταντῖνος Μ. Ράλλης εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ τῶν ἐπισκοπικῶν περιουσιῶν» (1909), γράφει τὴν ἐξῆς ἀφιέρωσιν: «Τῷ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτῃ καὶ πλείστου μοι ἀξίῳ φίλῳ Κυρίῳ Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτῃ». Τὴν ἰδίαν ἀφιέρωσιν ἐπαναλαμβάνει εἰς ὅλα τὰ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντα ἐπιστημονικὰ ἔργα του.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης καὶ ἀκολούθως ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Βασίλειος Στεφανίδης εἰς τὸ ἔργον του «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον» (Κωνσταντινούπολις 1921) γράφει εἰς τὴν ἀφιέρωσιν: «Τῷ φίλῳ Ἀρχιμ. Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτῃ μετ' ἀγάπης».

Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Κ. Ἰ. Δουβουνιώτης εἰς τὸ ἔργον του «Τὰ Μυστήρια τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἀπόψεως δογματικῆς» (Ἀθῆναι 1912) γράφει τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην: «Τῷ φιλάτῳ Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτῃ ἀρχιμανδρίτῃ μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως».

Ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Π. Μπρατσιώτης εἰς τὸ ἔργον του «Ὁ δεσμώτης Βαπτιστὴς καὶ ὁ Κύριος» (Ἀθῆναι 1920) ἔχει τὴν ἐξῆς ἀφιέρωσιν: «Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ καὶ περισπουδάστῳ φίλῳ μου ἀρχιμανδρίτῃ κ. Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτῃ μετὰ τιμῆς ἐξαιρέτου».

Καί, τέλος, ὁ καθηγητὴς τῆς ὡς ἄνω Θεολογικῆς Σχολῆς Δημήτριος Σ. Μπαλάνος εἰς τὸ ἔργον του «Τὸ δόγμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ Ἁγίας Τριάδος» (Ἀθῆναι 1911) ἔχει ταύτην τὴν ἀφιέρωσιν: «Τῷ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτῃ Κυρίῳ Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτῃ μεθ' ὑπολήψεως».

(Τέλος)

Οί Ἀρχιγραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Δαμασκηνὸς Κοτζιάς, 1945-1952.

Ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τὸ 1905. Κληρικὸς ἀπὸ τοῦ 1943. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ ἑφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίας Αἰκατερίνης Πειραιῶς. Ὑπηρετήσεν ὡς καθηγητὴς εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν. Τὸ 1944 διωρίσθη ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Προήχθη, τὸ 1952, εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον Μαραθῶ-

Τοῦ παν. ἀρχ. κ. Ἀγαθαγγέλου Κ. Χαραμαντίδη
Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὑπευθύνου τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Δ.Ι.Σ.

νος, καὶ ἐξελέγη, τὸ 1958, Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας. Ἐκοιμήθη τὴν 2αν Ἀπριλίου τοῦ 1984.

Δαμασκηνὸς Χατζόπουλος, Ἀρχιγραμματεῶν (Β' Γραμματεὺς), 1949, λόγω πενταμήνου ἀ- πουσίας τοῦ ἀσθενοῦντος Ἀρχιγραμματέως.

Ἐγεννήθη ἐν Κορίνθῳ τὸ 1913. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῆν Πεντέλης. Διάκονος ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Κορινθίας Δαμασκηνοῦ τὸ 1937. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὑπηρετήσεν ὡς Γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως Κορινθίας κατὰ τὰ ἔτη 1937-1939, ἱεροκέρυξ τῆς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κατὰ τὰ ἔτη 1939-1940, πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Κορινθίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1940-1945, Ἐφεδρος Στρατιωτικὸς Ἱερεὺς κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν Πόλεμον, τιμηθεὶς διὰ παρασῆμων ὑπὸ τῆς Πατρίδος. Συλληφθεὶς ὁμηρος ἤχθη εἰς Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν (Νταχάου), διαμείνας ἐπὶ τριετίαν. Τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1950 ἐξελέγη Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, τὸ δὲ 1957 κατεστάθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Δημητριάδος. Παρητήθη τὸ ἔτος 1968. Ἐκοιμήθη τὴν 8ην Ἰουνίου τοῦ 1977.

Χρυσόστομος Θέμελης, 1952-1957.

Ἐγεννήθη ἐν Ἰστιαίᾳ Εὐβοίας. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἐχειροτονή-

θη, τὴν 3ην Ἰουνίου 1944, Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ, καὶ ὑπηρετήσεν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Κωνσταντίνου Ὁμονοίας. Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1945 ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου. Ὑπηρετήσεν ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Μεσσηνίας ἀπὸ τοῦ 1945-1950, Προϊστάμενος καὶ ἱεροκέρυξ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Πειραιῶς, ἱεροκέρυξ, κατ' ἀπόσπασιν, τῆς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κατὰ τὸ ἔτος 1951, ἑφημέριος τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν. Ἐν συνεχείᾳ διωρίσθη ὡς Γραφεὺς καὶ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Προήχθη εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον Θαυμακοῦ (1957). Τὸ 1965 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μεσσηνίας.

Δαμασκηνὸς Παπαχρήστου, 1957-1960.

Ἐγεννήθη τὸ 1914 εἰς Δορβιτσάν Ναυπακτίας. Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη τὸ 1946. Ὑπηρετήσεν ὡς Πρωτοσύγκελλος εἰς Ναύπακτον, ἑφημέριος εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐξελέγη, τὸ 1960, Μητροπολίτης Φθιώτιδος. Ἐκοιμήθη τὴν 22αν Μαΐου 1996.

Θεόκλητος Φιλιππαῖος, 1960-1965.

Ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τὸ 1918. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς καὶ Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὴν 4ην Δεκεμβρίου 1941 ἐκάθη Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῆν Ταξιαρχῶν Νέας Ἐπιδαύρου. Διάκονος ἐχειροτονήθη τὸ 1941 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀργολίδος Ἰωάννου. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1945 ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀγαθονίκου. Ἐφοίτησεν εἰς τὴν Σχολὴν Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων. Ὑπηρετήσεν ὡς Προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου, Ἀγίας Τριάδος Ἀμπελοκήπων, καὶ στρατιωτικὸς Ἱεροκέρυξ. Τὸ 1956 διωρίσθη κωδικογράφος, τὸ δὲ 1958 Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ 1965 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ἐκοιμήθη τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1995.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 899 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20οῦ τεύχους.

Σεβαστιανὸς Ἀσπιώτης, 1965-1967 (Ἀρχιγραμματεῦν, ὡς Ὑπογραμματεῦν, μέχρι τῆν 7ην Νοεμβρίου 1966).

Ἐγεννήθη τὸ 1913 εἰς τὸ χωρίον Ἀσπιωτᾶδες Κερκύρας. Κληρικὸν ἀπὸ τοῦ 1943. Πτυχιούχος τῆν Θεολογικῆν Σχολῆν Ἀθηνῶν. Παρηκολούθησεν εὐρυτέρας σπουδᾶς εἰς Γαλλίαν ἐπὶ διετίαν. Ὑπηρέτησεν ὡς Καθηγητῆν εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν, Ἱεροκῆρυξ τῆν Μητροπόλεων Κερκύρας καὶ Παξῶν καὶ Ὑπογραμματεῦν τῆν Ἱερᾶν Συνόδου. Τὴν 10ην Νοεμβρίου 1966 διωρίσθη ὡς Ἀρχιγραμματεῦν⁴³. Τὸ 1967 ἐξελέγη Μητροπολίτην Ἐλασσῶνων. Παρητήθη τὸ 1995.

Βαρθολομαῖον Κατσούρην, 1967-1971 (Ἀρχιγραμματεῦν, ἐκ τῆν Γραμματεῖαν τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων).

Ἐγεννήθη εἰς Ἀθήνασ τὸ 1928. Πτυχιούχον τῆν Θεολογικῆν καὶ Νομικῆν Σχολῆν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Διάκονον ἐχειροτονήθη τὸ 1954 καὶ Πρεσβύτερον τὸ 1958. Ὑπηρέτησεν ὡς Πρωτοσύγκελλοσ καὶ Ἱεροκῆρυξ, ἐν Χίῳ, καὶ Γραμματεῦν τῆν Ἱερᾶν Συνόδου. Ἐξελέγη πρῶτοσ Μητροπολίτην Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνοσ τὸ 1974.

Κοσμᾶσ Παπαδόπουλοσ, 1971-1976.

Ἐγεννήθη εἰς Ἀδριανούπολιν τὸ 1923. Πτυχιούχοσ τῆν Θεολογικῆν Σχολῆν Ἀθηνῶν. Προσελήφθη, ἀπὸ τῆν 2ασ Ἰανουαρίου τοῦ 1939, ὡς Κωδικογράφοσ, δικαστικὸσ Γραμματεῦν καὶ Διερμηνεῦν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείαν εἰς Κάϊρον καὶ Ληξίαρχοσ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Διάκονοσ ἐχειροτονήθη τὴν 15ην Αὐγούστον 1941 εἰς Τάντα καὶ Πρεσβύτεροσ τὴν 27ην Ἰουλίου τοῦ 1952 εἰς Κάϊρον, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἐρμουπόλεων Εὐαγγέλου. Ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκῆρυξ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γερασίμου, ἐν Ἀθήνασ, καὶ ἐφημέριοσ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆν Ἁγίαν Τριάδοσ Βύρωνοσ. Ἐν συνεχείᾳ ὑπηρέτησεν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείαν. Τὸ 1965 ἐξελέγη Ἐπίσκοποσ Δέρβησ. Τὸ 1971 διωρίσθη ὡς Ἀρχιγραμματεῦν τῆν Ἱερᾶν Συνόδου τῆν Ἐκκλησίαν τῆν Ἑλλάδοσ καὶ τὴν 13ην Αὐγούστον τοῦ 1976 ἐξελέγη Τιτουλάριοσ Μητροπολίτην Καμπανιάσ. Ἐκομήθη τὴν 15ην Νοεμβρίου τοῦ 1992.

Ἀμβρόσιοσ Λενῆν, 1976-1978.

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήνασ τὸ 1938. Πτυχιούχοσ τῆν Θεολογικῆν Σχολῆν Ἀθηνῶν. Ἐκάρη Μοναχοσ καὶ ἐχειροτονήθη Διάκονοσ τὸ ἔτοσ 1961, Πρεσβύτεροσ δὲ τὸ 1963. Ὑπηρέτησεν ὡς ἐφημέριοσ καὶ ἱεροκῆρυξ εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίων Ἀναργύρων Ἀμαρουσίου, ἐπὶ τετραετίαν δὲ καὶ εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ν. Ψυχικοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἔτοσ 1968 διωρίσθη ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆν Ἱεροσκευτικῆν Ὑπηρεσίαν τῆν Ἑλληνικῆν Ἀστυνομίαν. Διετέλεσε Γραμματεῦν καὶ Ἀρχιγραμματεῦν τῆν Ἱερᾶν Συνόδου, ἐκλεγείσ ταυτοχρόνωσ, τὸ 1976, καὶ Τιτουλάριοσ Μητροπολίτην Ταλαντίου. Τὸ 1978 ἐξελέγη Μητροπολίτην Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείαν.

Νικηφόροσ Τζιφόπουλοσ, 1978-1979.

Ἐγεννήθη εἰς Σέρβια τῆν Κοζάνησ, ἐξ ἱεροδιδασκαλικῆν οἰκογενείαν. Πτυχιούχοσ τῆν Θεολογικῆν Σχολῆν Θεσσαλονίκησ. Ἐκάρη Μοναχοσ εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ. Ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον καί, τὸ ἔτοσ 1961, εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κίτροσ Βαρνάβα. Ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκῆρυξ καὶ Πρωτοσύγκελλοσ τῆν Μητροπόλεων Κίτροσ, ἐπὶ διετίαν ὡς Στρατιωτικὸσ Ἱεροκῆρυξ, ὡς ἐφημέριοσ τῆν Ἱερᾶν Ἀρχιεπισκοπῆν Θυατείρων καὶ Μεγάλησ Βρεταννίαν, ἐνθα ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διευρύνη τὰσ θεολογικάσ του σπουδᾶσ εἰς τὸν κλάδον τῆν ποιμαντικῆν, διατέλεσασ ἐρευνητῆν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆν Γλασκώβησ. Διετέλεσε Γραμματεῦν - Πρακτικογράφοσ καὶ Ἀρχιγραμματεῦν τῆν Ἱερᾶν Συνόδου. Τὸ 1979 ἐξελέγη Μητροπολίτην Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν. Ἐκομήθη τὴν 14ην Μαΐου 1979.

Ἱερώνυμοσ Λιάπησ, 1979-1981.

Ἐγεννήθη τὸ 1938 εἰς Οἰνόφυτα Βοιωτίαν. Πτυχιούχοσ τῆν Φιλοσοφικῆν καὶ Θεολογικῆν Σχολῆν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον τὸ 1967 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείαν Νικοδήμου. Ὑπηρέτησεν ὡς Καθηγητῆν εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν, Πρωτοσύγκελλοσ τῆν Μητροπόλεων Θηβῶν καὶ Λεβαδείαν καὶ Ἠγούμενοσ τῶν Μονῶν Ὁσίου Λουκά καὶ Μεταμορφώσεωσ τοῦ Σωτήροσ Σαγματᾶ. Τὸ 1981 ἐξελέγη Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείαν.

Τιμόθεοσ Τριβιζᾶσ, 1981-1984.

Ἐγεννήθη εἰς Ἀγρόν Κερκύρασ τὸ 1939.

43. Βλ. Α.Ι.Σ. Πρακτικά Δ.Ι.Σ., 8ησ Νοεμβρίου 1966, Περίοδοσ 112, Συνεδρία 6η, σελ. 549-552, Φάκελοσ Α' Γραμματέων - Ἀρχιγραμματέων.

Διάκονος έχειροτονήθη τὸ 1962 καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1967. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Μετεξεπαιδεύθη εἰς Ἀγγλίαν. Ὑπηρέτησεν ὡς προϊστάμενος Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων καὶ Διευθυντῆς Ἑλληνικῶν Σχολείων τῆς Ἀγγλίας, ὡς ἐφημέριος εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου Καρύστη καὶ ὡς Γραμματεὺς Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. Τὸ 1984 ἐξελέγη Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων.

Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης, 1984-1990.

Ἐγεννήθη τὸ 1936 ἐν Μεγάρους. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἐσπούδασεν ἐξομολογητικὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Στρασβούργου καὶ ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ ὡς ἄνω Πανεπιστημίου τὸ 1981. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὸ 1960 καὶ Πρεσβύτερος τὸ 1962. Ὑπηρέτησεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀττικῆς, τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας. Τὸ 1990 ἐξελέγη Μητροπολίτης Νικαίας. Ἐκοιμήθη τὸ 1995.

Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης, 1990-1998.

Ἐγεννήθη τὸ 1959 ἐν Ἀθήναις. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς καὶ Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὴν 1ην Φεβρουαρίου τοῦ 1985 ἐκάφη Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πετρακῆ. Διάκονος ἐχειροτονήθη τὴν 23ην Μαρτίου τοῦ 1985 ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας κ. Βαρθολομαίου, τὴν 14ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1987 Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Σεραφεῖμ. Ὑπηρέτησεν ὡς ἐφημέριος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀκαδημίας. Τὸ 1985 προσελήφθη ὡς Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων καὶ ἐν συνεχείᾳ διωρίσθη ὡς Β' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ 1995 ἐξελέγη Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον Διαυλείας.

Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς, 1998-

Ἐγεννήθη τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1952 εἰς τὴν Ν. Μανωλάδα Ἠλείας. Εἶναι πτυχιούχος τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν παρὰ τῆ Ριζαρεῖω Σχολῇ (1971-1973) καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1973-1977). Ἐκάφη Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἄνω Ξενιάς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Δημητριάδος τὴν 19ην Μαΐου 1973 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Δημητριάδος κυροῦ Ἡλία. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὴν 29ην Δεκεμβρίου 1974, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Π. Φαλήρου, καὶ Πρεσβύτερος τὴν 11ην Μαρτίου 1979, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀναλήψεως Βόλου, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου (νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν). Τὸ ἔτος 1978 διωρίσθη ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ τὸ 1998 μετετέθη εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀρχεῖον Ἱερᾶς Συνόδου.
- Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως.
- Περιοδικὸν Ἐκκλησία.
- Περιοδικὸν Ἱερὸς Σύνδεσμος.
- Ἀτέση Βασιλείου, Ἐπισκόπου Ταλαντίου, Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, τόμος 1ος, 1948, τόμος 2ος, 1953, τόμος 3ος, 1969, ἐν Ἀθήναις.
- Τοῦ ἰδίου, Ἀρχιερεῖς Μητροπόλεων τινῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1453 μέχρι σήμερον, ἔκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἀριθ. 25, Καλαμάτα 1978.
- Τοῦ ἰδίου, Ἐπισκοπαὶ καὶ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι σήμερον, ἀνάπτυον ἐκ τῆς ἐπετηρίδος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Οὐατείων καὶ Μεγάλης Βρετανίας «Ἐκκλησία καὶ Θεολογία», τόμος 3ος, 1982, ἐν Ἀθήναις, 1982.
- Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη (νῦν Μητροπολίτου Μεσσηνίας), Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνάπτυον ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, Τόμος ΛΑ', ἐν Ἀθήναις 1954.
- Ἐκ τῶν καταλοίπων, Βασιλείου Γ. Ἀτέση, Βιογραφικὰ σημεῖωματα Ἀρχιερέων Μητροπόλεων τινῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἐπιμελεῖα Χρυσοστόμου Θέμελη, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Ἀθήναι 1985.
- Κωνσταντινίδου Χρ. Ἰωάννου, Προκόπιος Οἰκονομίδης, Μητροπολίτης Ἀθηνῶν (1896-1901), ἀνάπτυον ἐκ τῆς «Θεολογίας», ἐν Ἀθήναις 1972.
- Παπαδοπούλου Ἀβερκίου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, 1620-1940, Θεσσαλονίκη 1940.
- Παπαδοπούλου Ἀλεξάνδρου, Ἀρχιμανδρίτου, Ἱεροκήρυκος (νῦν Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας), Οἱ ἀρχιερατεύσαντες ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ἀπὸ τὸ 1821, Τρίπολις 1971.
- Φούγια Γ. Μεθοδίου, Ἀρχιμανδρίτου (νῦν Μητροπολίτου Παιδίας), Ἱστορία τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, ἐν Ἀθήναις 1968.
- Χριστιανικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία.

(Τέλος)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ προσφώνησης τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Ἐπανερχόμενοι στὰ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρέπει ιδιαίτε-
 ρως νὰ ἐπισημάνουμε τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρ-
 χιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστο-
 δούλου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου
 αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἐκ παραδρομῆς δὲν δημοσιεύθηκαν
 στὸ τεῦχος τῆς 15ης Νοεμβρίου τῆς «Ἐκκλησίας». Ὁ
 Μακαριώτατος ἄρχισε ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιότατοι καὶ περιπόθητοι ἐν Χριστῷ Ἀ-
 δελφοὶ καὶ Πατέρες

“Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. Πάλιν ἐρῶ, χαίρετε”.

»Μὲ τὸν κυριακὸν καὶ ἀναστάσιμον τοῦτον χαιρε-
 τισμὸν ὑποδεχόμεθα πάντας ὑμᾶς ἐνταῦθα σήμερον,
 συγκροτοῦντας τὴν κανονικὴν καὶ τακτικὴν, πρώτην
 μετὰ τὴν πρόσφατον ἐκλογὴν ἡμῶν, συνέλευσιν τῆς
 Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς
 Ἑλλάδος, καὶ ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ ταύτης χαρᾶς εἰς τὴν
 τοῦ Παναγίου Πνεύματος χάριν μεταπηδῶντες, ἐν εὐ-
 φροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει ἀναφωνοῦμεν “Σήμερον ἡ
 χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε”. Ὀν-
 τως, Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες, ἡ πνευματικὴ χάρις
 εἶναι ἡ τὰ πάντα ἀρμόζουσα καὶ περιέπουσα. Αὐτὴ
 ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ κα-
 τανύζει καρδίαν καὶ νοῦν. Αὐτὴ περικρατεῖ πάντα
 τὰ ὄρατά τε σὺν τοῖς ἀόρατοις. Αὐτὴ ἐκ τῆς γῆς τὸν
 ἄνθρωπον παραλαμβάνει καὶ εἶτα πτεροῖ, ἀΐξει, τάτ-
 τει ἄνω. Αὐτῆς ἐπιταγὴ εἶναι, ἵνα πᾶσα ψυχὴ ζῶνται
 καὶ καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται τῇ τριαδικῇ μο-
 νάδι ἱεροκρυφίως. Δι’ αὐτῆς τῆς χάριτος καὶ ἡμῶν ἡ
 καρδιά κρατύνεται καὶ ἀλλοιοῦται τὴν καλὴν ἀλλοίω-
 σιν, ὀδηγοῦσα ἡμᾶς λάμποντας καὶ ἀστράπτοντας εἰς
 τὴν τοῦ θεοῦ θελήματι ἐπίγνωσιν καὶ εἰς τὴν τῆς
 θείας δόξης ἐκπλήρωσιν.

»Ἀποστολικός, Ἀγιοπατερικός καὶ Ἱεροκανονι-
 κός ἐκκλησιαστικός θεσμὸς ἡ τῶν Συνόδων σύγκλησις
 καὶ τῶν κανονικῶν Ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ αὐτὸ Συνέλευ-
 σις, πρὸς ἐπίλυσιν ἐκκρεμούντων σοβαρῶν ἐκκλησια-
 στικῶν ζητημάτων, εὐρίσκει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τού-
 των τὸν λόγον ὑπάρξεώς του, τοῦτο μὲν διὰ τὴν τῶν
 Ἀδελφῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγωγὴν, πρὸς ἀμοιβαίαν ἐν
 ἀγάπῃ ἐνίσχυσιν καὶ παρηγορίαν, τοῦτο δὲ διὰ τὴν
 τῶν ἐπιπροσθούτων προβλημάτων τῆς ζωῆς τῆς Ἐκ-
 κλησίας καὶ ἐν Πνεύματι ἀγάπης, ταπεινώσεως καὶ
 χρέους ἀντιμετώπισιν, πῶς οἰκοδομῆν τοῦ Σώματος
 τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶ Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος
 καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας. Ὁφειλομεν λοιπὸν ἡμεῖς
 οἱ δυνατοί, τὰ ἀσθενήματα μὲν τῶν ἀδυνάτων βασιτά-
 ζειν, ἀλλὰ καὶ ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ, δικαιοσύνη καὶ

εὐλικρινείᾳ, ἀλλήλους ἀνακρίνοντας, τὰ κρεῖττονα καὶ
 ἀληθείας ἐχόμενα υἰοθετεῖν καὶ τὸ ἀληθές τῆς Ἐκ-
 κλησίας συμφέρον καθορᾶν, μὴ πρὸς ὄψιν, μὴ πρὸς
 ἀνθρωπαρέσκειαν καὶ προσωποληψίαν, μὴ πρὸς ἰδιο-
 τέλειαν ἀποβλέπειν καὶ μηδαμῶς προσατενίζειν».

«Τηρήσωμεν τὸν σύνδεσμον τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ἀγάπης»

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Υπάρχουσιν ἐνίοτε εἰς τὴν ζωὴν ταύτην ζητήμα-
 τα καὶ προβλήματα, ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁ-
 ποιῶν κρίνονται οἱ χαρακτήρες τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἡ-
 θη τῆς ἐποχῆς, ἡ ποιότης τῶν συνειδήσεων, ἡ λει-
 τουργία τῶν θεσμῶν, ἡ ἀκεραιότητης τῶν φρονημά-
 των. Λέγεται καὶ γράφεται μετ’ ἐπιτάσεως εἰς τὰς ἡ-
 μέρας ταύτας ὅτι ἐξέλιπον οἱ ἡγέται, κατερρακώθη-
 σαν αἱ ἀξίαι, ἡ σῆψις εἰσεχώρησε καὶ εἰς αὐτὰ εἰσέτι
 τὰ μέχρι πρό τιος ἄβατα, οἱ ἄνθρωποι ἐγιναν ἀτομι-
 σταί, δίψυχοι, ἐγωπαθεῖς, καὶ ἵνα κατὰ τὸν Ἅγιον
 Γρηγόριον τὸν Θεολόγον εἶπω, «ὁ πλοῦς ἐν νυκτί,
 πυρὸς οὐδαμοῦ. Χριστὸς καθεύδει». Ἄν ὅμως ὁ κο-
 σμικὸς ἄνθρωπος, ὁ ἔξω ἄνθρωπος συνεχῶς φθείρε-
 ται καὶ ἂν διὰ τὸν χρόνον αὐτοῦ ἰσχύη τὸ “πάντες
 ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστό-
 τητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός”, μὴ πρὸς Θεοῦ τοῦτο ἰσχύ-
 σει καὶ διὰ τὸν ἀναγεγεννημένον ἐν Χριστῷ χρόνον
 τῆς Ἐκκλησίας νὰ περιπέση εἰς τὴν χλεύην καὶ τὴν
 περιφρόνησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ μὴ ἐπιτρέψωμεν νὰ
 εἰσελάσῃ καὶ ἐντὸς αὐτῆς τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὸ
 τὰ πάντα ἐξουθενῶνον καὶ τοῖς πᾶσι τοὺς πάντας ἐ-
 ξομοιοῦν. Τηρήσωμεν τὸν σύνδεσμον τῆς ἐν Χριστῷ
 ἐνότητος καὶ ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ χωρήσωμεν εἰς παρα-
 φυλακὴν τῶν τιμαλφῶν παρακαταθηκῶν τῶν πατέρων
 ἡμῶν, τὴν ἄσπιλον τοῦ Κυρίου νύμφην, τὴν Ἐκκλη-
 σίαν, λέγω, ἀγίαν καὶ ἁμωμον, ὡς ἔστι, παριστῶντες,
 καὶ ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθέμε-
 νοι.

»Ἐπιφυλασσόμενοι ἵνα, κατὰ τὸν ἀκολουθοῦντα
 εἰσαγωγικὸν ἡμῶν λόγον ἐν πλάτει ἀναφεροθῶμεν εἰς
 τὰ κορυφαῖα ζητήματα ἅτινα πρόκεινται ἡμῖν, τοῦτο
 μόνον ἐνταῦθα καταστέφοντες τὸν λόγον ἐπισημειοῦ-
 μεν, ὅτι τῶν παρ’ ἡμῖν ἐθνικῶν πραγμάτων δεινῶς
 δοκιμαζομένων, καὶ τῇ συστορφή τῶν πέριξ ἡμῶν πο-
 νηρευομένων ἐπὶ τὰ χεῖρω βαινόντων, τὰς χεῖρας εἰς
 Θεὸν ἐπαίροντες ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κό-
 σμου ἐκτενῶς δεηθῶμεν καὶ τὰ καθ’ ἡμᾶς ἐκκλησια-
 στικά προβλήματα ἐν νηφαλιότητι καὶ συνέσει προ-
 ψασώμεν, τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἐπιστηρυγμὸν διδόντες
 καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ Του δόξαν καὶ ἔπαινον. Διὸ καὶ
 αὐθις τὸ “Χαίρετε, ἀδελφοὶ” ἐπιφωνοῦμεν, “Πάλιν ἐ-
 ρῶ, χαίρετε, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, εἰρηνεύετε, τὸ

αὐτὸ φρονεῖτε καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἔσται μεθ' ἡμῶν».

Ἡ θεσμικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὸν εἰσαγωγικὸν λόγον τοῦ σπὴν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον ἐ. ἔ. συνελθούσα Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, ἀναφερόμενος σπὴν τόσοσν συζητουμένη στὰ ΜΜΕ θεσμικὴ παρουσία καὶ ἀποστολὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου σπὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, τόνισε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ τιμὴ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὡς πρὸς τὸν Πρῶτον μεταξὺ ἰσῶν, εἶναι κανονικὴ ὑποχρέωση πού ἔχει καὶ πρακτικὲς προεκτάσεις. Συμφέρει ὅλη τὴν Ἐκκλησίᾳ νὰ εἶναι ὁ Πρῶτος τῆς σὲ θέση νὰ διεκδικεῖ τὰ δίκαιά τῆς, περιβαλλόμενος ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν του καὶ τοῦ λαοῦ, νὰ ὀμιλεῖ ἀπὸ θέσεως ἰσχύος πρὸς τοὺς ἐναντιουμένους στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ προβάλλει μετὰ ἰσχύος τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα Ἐκκλησίας καὶ Ἐθνους. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ κρίνεται γιὰ τὶς πράξεις καὶ παραλείψεις του, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἀμφισβητεῖται ὁ θεσμικὸς ρόλος του. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ Ἐκκλησίᾳ στὸ σύνολό τῆς, εἶναι ἱερὴ παρακαταθήκη τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους μας. Ὡς ὁ ἐλάχιστος ἐν ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πόλεως τῆς ἐπάνω ὄρους κειμένης, ὁ Προκαθήμενος ὀφείλει νὰ δίδει τὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ τῆς θυσίας, ὡς ὁ πρὸ ὀλίγου καιροῦ τιμηθεὶς Νεομάρτυς ἅγιος Χρυσόστομος Ἐπίσκοπος Σμύρνης. Ἀπὸ τὴν θέση του ἐπίσης ὁ Πρῶτος εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, φωνὴ παραμυθητικὴ, φωνὴ παρηγορίας, ἀλλὰ ὅταν χρειάζεται καὶ φωνὴ ἐλεγκτικὴ. Κατὰ τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Νεομαρτύρων μας, ὅσο ζοῦμε δὲν θὰ παύσομε νὰ λαλοῦμε.

» Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀποστόλου πρὸς τὸν μαθητὴν του ἁγίου Τίτον. Ἀφοῦ τοῦ περιγράψει πῶς πρέπει νὰ ὀμιλεῖ ὡς Ἐπίσκοπος, προσθέτει: «Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς». Αὐτὴ τὴν πορεία, Ἀδελφοί ἐν Χριστῷ, εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ ἀκολουθήσω, ἀνεξαρτήτως ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκω ἢ θὰ εὐρίσκω μπροστὰ μου, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας μας».

«Ὁρθοδοξία διευρυνόμενων ὀριζόντων»

Στὴν ἰδίᾳ ὀμιλίᾳ Του σπὴν Ι.Σ.Ι. ὁ Μακαριώτατος κ. Χριστόδουλος, ἐπισημαίνοντας τὸ ζήτημα τῆς ἀξιοποιήσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς ιδιότητος τῆς χώρας μας ὡς ἰσοτίμου μέλους τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τόνισε:

«Ἐπιθυμοῦμε νὰ ὑπογραμμίσουμε τὸν εὐρωπαϊκὸ προσανατολισμὸ τῆς Ἐκκλησίας μας, μετὰ πλήρη ἐπι-

γνωση τῶν ἱστορικῶν καὶ παραδοσιακῶν μας μεγεθῶν πού μᾶς συνοδεύουν ὡς λαὸ καὶ ὡς Γένος καθ' ὅλη τὴ διάρκειᾳ τῆς μακροαῖνος ἱστορικῆς μας πορείας. Μεταβαίνομεν σπὴν Ἑυρώπη ὄχι σὰν πτωχοὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ σὰν λαὸς ἀρχόντων, δοκίμων χειριστῶν τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου τῆς Ἑυρώπης, καὶ ἀντάξιων τῶν μεγάλων προγόνων μας πού ἔθρεψαν πνευματικὰ τοὺς λαοὺς τῆς Ἑυρώπης. Δὲν θὰ πρέπει ἡ Ἐκκλησίᾳ μας νὰ ἀπομονώσῃ τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τὴν Ἑυρώπη, οὔτε ὅμως καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ ἀθωράκιστο σ' αὐτὴν. Πρέπει νὰ ἐπιλέξει ὄχι τὴ Ρῆξη ἀλλὰ τὴν Πρόσληψη. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἀποκτήσῃ ἐξωστρέφεια, νὰ παύσῃ νὰ μιλάει στὸν καθρέπτη τῆς, νὰ διαλεχθεῖ μετὰ τὸν Ἕλληνα καὶ μετὰ τὸν Ἑυρωπαϊό, νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴ θερμοκοιτίδα τοῦ Ἑλλαδισμοῦ. Πρέπει νὰ ὑπερβεῖ τὴν ἄδικη ἀντίληψη ὅτι εἶναι μόνο γιὰ τελετές, γιὰ γάμους καὶ κηδεῖες. Ὁ λόγος τῆς δὲν πρέπει νὰ ὀρίζεται ἀπὸ τὴν ἐπικαιρότητα καὶ μόνον, ἀλλὰ νὰ τὴν ὀρίζει. Αὐτὸ θὰ συμβεῖ μόνον ἂν μάχεται γιὰ ἀρχὲς καθολικῆς ἰσχύος καὶ ἂν προωθεῖ τὰ θέματα τοῦ ἔθνους διὰ μέσου τῶν ἀρχῶν αὐτῶν. Ἡ Ἑυρώπη καὶ σήμερα ἀναμένει τὸ λόγο τῆς. Θὰ εἶναι κρίμα ἐάν, κατατριβόμενοι μετὰ ἐφήμερα καὶ εὐτελεῖ, ἐγκαταλείψομε τὶς μεγάλες εὐθύνες μας ἐναντι τῆς Ἑυρώπης καὶ τῆς Πατριδος μας πού δὲν ἐκχωροῦνται. Ἡ σημερινὴ συγκυρία καὶ ἡ ἱστορικὴ ἀναγκαιότης ἀπαιτοῦν τὴ ζωντανὴ παρουσία μᾶς Ὁρθοδοξίας διευρυνόμενων ὀριζόντων, ἐξω ἀπὸ τὸ γνωστὸ καζάνι ὅπου σιγοβράζομε λίγο-πολὺ ὄλοι μας. Αὐτὴ τὴν ὀρθόδοξὴ ἔκφραση εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ ὑλοποιήσομε μαζί μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο σπὴν Ἑυρώπη σήμερα».

Ἡ 500ετηρὶς τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος τῆς Βενετίας

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος τὴν 14η Νοεμβρίου 1998 ὠμίλησεν ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανοπούλου στὸ μέγαρο San Giovanni Evangelista τῆς Βενετίας κατὰ τοὺς ἐπίσημους ἑορτασμοὺς τῆς συμπληρώσεως 500 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἀναγνώρισι τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς πόλεως αὐτῆς ἀπὸ τὴν Δημοκρατίᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ 400 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυσί τῆς παλαιφάτου καὶ ἱστορικῆς Ἱερᾶς «Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν ἐν Βενετία Ἑλληνίδων εὐγενῶν μοναχῶν».

Χαρακτηριστικῶς ὁ Παναγιώτατος σπὴν ὀμιλίᾳ Του, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τόνισε τὰ ἑξῆς:

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, «πλεῖστα ὅσα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Πολλοὶ τῶν πλανήτων ἐκείνων ἐζήτησαν καὶ εὐρον καταφυγὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, εἰς ἣν καὶ πρότερον ὑφίστατο Ἑλληνορθόδοξος παροικία.

»Πλείστα ὄσα τὰ λαμπρὰ ἐπιτεύγματα τῆς συναντήσεως ταύτης εἰς τε τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς τέχνας, εἰς τὰ ἐπιτηδεύματα, τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰς παντοίας ἀνταλλαγὰς εἰς πολλοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ...

»Ἐπίμονον κατέβαλον προσπάθειαν διὰ τὴν συγκρότησιν σώματος συλλογικοῦ, ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας, ἱκανοῦ ἵνα διαχειρίζηται τὰ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἀναγκαῖα καὶ ἰδίᾳ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λατρείαν καὶ τὴν παιδείαν. Καὶ ἐπετεύχθη τοῦτο κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ σωτηρίου ἔτου 1498, ἦτοι ἀκριβῶς πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν.

»Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ τυχαῖον, οὔτε ἄνευ ἰδιαίτερας σημασίας, τὸ γεγονός, ὅτι τὸ συλλογικὸν ἐκείνο ὄργανον ἐκάλεσαν ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ καὶ ὅτι ἔθεσαν αὐτὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου...».

«Αἰ ρίζαι καὶ αἱ ἀπαρχαὶ τῆς ἐνότητος τῆς Εὐρώπης»

Ὁ Παναγιώτατος, στὸν ἴδιο λόγο Του, ἀναφερόμενος στὴ συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, προσέθεσεν:

«Εὐγνωμόνως ποιούμεθα ὡσαύτως μνεῖαν καὶ τῶν ἐν Βενετία τότε καὶ ἐν Ρώμῃ τὰ πρῶτα φερόντων, ἐν οἷς καὶ τοῦ Ἑλληνοῦ Καρδινάλιου Ἰσιδώρου, τῶν Ἀρχόντων τῆς Γαλινοτάτης, μάλιστα δὲ τοῦ φιλέλληνοῦ Πάπα Λέοντος Ι', ὅστις ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ μεγάλου οὐμανιστοῦ Μάρκου Μουσούρου. Σημειοῦμεν δὲ ἐπ' εὐκαιρίᾳ, ὅτι καταδεικνύεται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐπισκόπου ἐκείνου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης ἡ σημασία τῆς προγονικῆς ἡμῶν κληρονομίας διὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πνευματικοῦ ὁρίζοντος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ποιμένος, ὅστις προσλαμβάνων ἀφ' ἑνὸς τὸ ὠφέλιμον ἐκ τῆς σοφίας τῶν ἀρχαίων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ κατὰ Χριστὸν φιλάνθρωπον πνεῦμα καὶ ἦθος καὶ τὴν κατ' αὐτὸν σοφίαν, δύναται εὐχερέστερον νὰ ὑπερβαίῃ προκαταλήψεις καὶ παντοειδῆ ἐμπόδια καὶ νὰ διακονῇ θεαρέστως τὸν ἄνθρωπον. Οὐμανισμὸς μονομερῶς ἀνθρωποκεντρικὸς, τοιῦτέστιν ἐπιλήσμων τοῦ τὸν κόσμον δημιουργήσαντος καὶ τὸν ἄνθρωπον πλάσαντος καὶ συντηροῦντος Θεοῦ, ἀποδεικνύεται ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου.

»Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἀναζητῶνται αἰ ρίζαι καὶ αἱ ἀπαρχαὶ τῆς ἐνότητος τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαίρωνται μόνον τὰ ὑλικά συμφέροντα καὶ τὰ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα γεγόμενα καὶ σήμερον τελούμενα. Ἡ «ἐνοποιὸς ψυχὴ» τῆς Εὐρώπης ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς χρόνους ἀπωτάτους καὶ συνίσταται εἰς τὸν κοινὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν αὐτῆς, ἡ δὲ διάδοσις αὐτοῦ ὀφείλεται εἰς πολλῶν τοις τιμίους ἀγῶνας, μάλιστα δὲ καὶ εἰς ἐκείνους, ὧν σήμερον τὸ μνημόσυνον εὐγνωμόνως ἐπιτελοῦμεν».

Φιλανθρωπικὸν καὶ μορφωτικὸν ἔργον τῶν Ἑλλήνων στὴ Βενετία

Στὴ συνέχεια ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τῆς Πρωτοθρόνου μέσα στὴν Ὁρθοδοξία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπέμνησε τόσον γενικῶς τὶς φροντίδες τῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας καὶ τῆς Ἱ. Μονῆς τῶν «ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, τῶν γερόντων, τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀσθενῶν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων, ἰδίᾳ δὲ τῶν ὄρφανῶν καὶ τῶν ἄλλων πως ἐμπεριστατών», ὅσον εἰδικῶς τὶς προσπάθειες ἀφ' ἑνὸς τοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Μονῆς καὶ τοῦ «Φλαγγινείου Ἑλληνομουσείου», τὸ ὁποῖον ἀνέδειξε «σπουδαίους ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ Διδασκάλους τοῦ Γένους», καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ἀκτινοβόλου Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν στὴ Βενετία, τὸ ὁποῖο «πολλὰ ὀφείλει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Κοινότητα. Αυτόνομη ὅτι ἡ μετ' αὐτῶν ἀγαστὴ συνεργασία, ἦν ὑπαγορεύει, ἄλλωστε, καὶ ἡ μακρὰ παράδοσις ὁμοιοῦς τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, πολλαπλῶς δύναται ἵνα στηρίξῃ τὸ σπουδαῖον ἐπιστημονικὸν ἔργον αὐτοῦ».

«Ἡ πορεία πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν ὁλοκλήρωσιν»

Στὸ τέλος τοῦ λόγου Του ὁ Παναγιώτατος, ἐπιανερχόμενος στὸ ζήτημα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ιδεώδους, εἶπεν: «Ἡ πορεία πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ὁλοκλήρωσιν, εἶναι, ὡς γνωστόν, λίαν ἐπίπονος. Ἡ Βενετία τυγχάνει ἀναμφισβητήτως εἰς τῶν πλουσιωτέρων εἰς ἱστορικὴν ἐμπειρίαν καὶ σοφίαν εὐρωπαϊκῶν σταθμῶν. Χαιρετίζομεν διὰ τοῦτο καὶ εὐλογοῦμεν πατρικῶς τοὺς προσφιλῆς κατοίκους τῆς Βενετίας. Ἡ πρὸς τὰ πρόσω κοινὴ πορεία τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης χρειάζεται μετάνοιαν διὰ τὰς ἀμοιβαίως ἐπανεχθείσας πληγὰς, συγχώρησιν, καταλλαγὴν, ἀνακαίνισιν πνευματικὴν, τόλμην καὶ ἔμπνευσιν. Ἡ παρουσία ἡμῶν ἐνταῦθα προσφέρεται εἰς τὰς ἐκκλησιαστικάς, πολιτικάς, δημοτικάς καὶ λοιπὰς Ἀρχὰς καὶ τὸν φίλον λαὸν τῆς πόλεως καὶ τῆς Χώρας ὡς σημεῖον εὐδοκίας, εὐχαριστίας διὰ τὰ ἐξ ἀγαθῆς προθέσεως γεγόμενα, προσδοκίας καὶ εὐχῆς διὰ τὰ ἐρχόμενα».

Παρόμοιες καὶ ἀκόμη πῶς γλαφυρῆς ἐπισημάνσεις ἔκαμεν ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος κατὰ τὴν Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου Βενετίας.

Τὸ σταθερὸ καὶ τὸ μεταβλητὸ στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία

Ἡ ἐμπεριστατωμένη περὶ λατρείας Ἐγκύκλιος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος», καθιστᾷ ἐπίκαιρη τὴν ὑπόμνησι, ὅτι ἐντὸς τοῦ λήγοντος ἔτους τὸ καθιερωμένο

ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια Θεολογικὸ Συνέδριο, ποῦ ἀ-
 ξιεπαίνως διοργανώνεται κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν Σεβ. Μη-
 τροπολίτη Ἡλείας καὶ Ὡλένης κ. Γερμανό, εἶχεν ὡς
 θέμα: «Τὸ σταθερὸ καὶ τὸ μεταβλητὸ στὴν Ὁρθόδοξη
 Λατρεία».

Τὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν δύο σχετικῶν εἰσηγή-
 σεων τοῦ Ὁμοτ. Καθηγητοῦ Εὐάγγ. Θεοδώρου καὶ
 ἐκ τῆς ἐπακολουθησάσης σ' αὐτὲς ζωηρᾶς συζητή-
 σεως, ποῦ ἔγιναν στὴν Φραγκοβίλλα καὶ στὴν Ἀμα-
 λιάδα, διατυπώθηκαν σὲ ἀρθροῖδιο τοῦ θεολόγου κα-
 θηγητοῦ κ. Παναγιώτου Παπανικολάου, ποῦ δημο-
 σιεύθηκε στὸ λαμπρὸ περιοδικὸ «Ἀνάπλασις».

Ἡ διατύπωσις τῶν Συμπερασμάτων αὐτῶν παρου-
 σιάζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Σταθερὸ εἶναι ὅτι ἀναφέρεται στὴν ἀναλλοίωτη
 πίστη μας, στὴν τέλεση τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ τῶν
 λοιπῶν μυστηρίων καὶ ἀποτελεῖ μίαν πραγματικότητα
 ποῦ δημιουργεῖ τὴ διαχρονικὴ καὶ διατοπικὴ ἐνότητα
 τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Λατρείας τῆς...»

«Υπάρχει στὴ Λατρεία καὶ ἡ ποικιλομορφία τῶν
 κατὰ τόπους καὶ χρόνους μεταβλητῶν στοιχείων, ποῦ
 ἐναρμονίζονται μὲ τὸ σταθερὸ καὶ ὡς ἓνα σημεῖο ἀλ-
 ληλοπεριχωροῦνται μὲ γόνιμη διαλεκτικὴ σχέση μέσα
 στὰ θεανθρώπινα πλαίσια τῆς Ἐκκλησίας».

«Μεταβλητὰ εἶναι τὰ συνδεόμενα μὲ τὸ ἀνθρώπι-
 νο στοιχείο τῆς θεανθρώπινης Ὁρθοδοξίας», ἡ ὁποία
 καθὼς τόνισε ὁ εἰσηγητής, εἶναι «θανυμαστὴ ἐνότης
 μέσα στὴν ποικιλία τῶν μορφῶν καὶ κατὰ τρόπον ἄρ-
 μονικὸν ἐνοφθαλμίζει στὴν πολυέδρη καὶ πολύπτυχη
 ἐμπειρία καὶ πνευματικὴ τῆς βίωσης ἀναρίθμητα
 νέα μὲν, ἀλλὰ πάντα ὁμόλογα, ὁμογενῆ καὶ ὁμοιογενῆ
 στοιχεῖα, ποῦ ἀποτελοῦν κατὰ τόπους καὶ χρόνους
 καὶ λαοὺς ἰσοδύναμα ὀστέρινα σκευὴ τοῦ οὐράνιου
 θησαυροῦ τῆς, διότι ἀκριβῶς ἀναχωνεύονται στὴν πυ-
 ρακτωμένη κάμινό τῆς καὶ δέχονται ἐπάνω τους ὅλες
 τὶς ἀνταύγειες καὶ μαρμαρυγὲς τοῦ Θαβωρείου φω-
 τός.

«Κατάληξη τῆς εἰσηγήσεως, μετὰ τὴν τεκμηρίωση
 τοῦ θεωρητικοῦ μέρους μὲ συγκεκριμένα παραδείγ-
 ματα ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῆς Λατρείας, ἦταν τὸ συμπέ-
 ρασμα ὅτι τὸ αἶτημα τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ ἀνανεώ-
 σεως τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων καὶ τῶν διαφό-
 ρων μορφῶν τῆς λατρείας μας βρίσκει ἔρεισμα στὴν
 μακροαίωνα παράδοση τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκ-
 κλησίας».

Ἄλλὰ «κάθε τυχὸν νέο στοιχείο, ποῦ πρέπει νὰ
 ἔχη μυσταγωγικὸν καὶ ἀναγωγικὸν χαρακτήρα, δὲν πρέ-
 πει νὰ εἰσάγεται μὲ τὴν ὑποκειμενικὴ αὐθαιρεσίαν κά-
 ποιου ἀτόμου ἢ κύκλου, ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεση τοῦ
 Χριστοπεωνύμου πληρώματος, ποῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ
 διαφωτίζεται καταλλήλως γιὰ νὰ ἀποφεύγονται σκαν-
 δαλισμοὶ καὶ σχίσματα.

»Ὁ Τύπος καὶ τὰ ραδιοηλεκτρονικὰ τοπικὰ Μέσα
 προέβραλαν τὸ Συνέδριο καὶ ἡ ἀπήχησή του στὴν ἐ-
 παρχιακὴ κοινωνία ἦταν τεράστια...»

«Τὸ Βυζαντινὸ Φῶς: Μορφὲς τοῦ Βυζαντίου – Ὁρόσημα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ»

Μία ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες πνευματικὲς ἐκδηλώ-
 σεεις, οἱ ὁποῖες ἐντὸς τοῦ ἔτους 1998 ἔγιναν στὴν Ἑλ-
 λάδα, εἶναι τὸ Πανελλήνιο Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο,
 ποῦ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸ ἀκτινοβόλο Λουριδεῖο Ἰδρυ-
 μα καὶ Πνευματικὸ Κέντρο «Μνήμες τῆς Πόλης» καὶ
 ἀπὸ τὴν ἀξιόλογη Ἐταιρεία ἐρεῖνης τοῦ Ἑλληνορθο-
 δόξου Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ (ΕΛ.ΒΥ.ΠΟ.) μὲ τὸ
 γενικὸ θέμα «Τὸ Βυζαντινὸ Φῶς: Μορφὲς τοῦ Βυζαν-
 τίου – Ὁρόσημα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ». Τὸ
 Συνέδριο, τὸ ὁποῖο τελοῦσε ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστα-
 σίαν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ὑπὸ τὴν αἰγί-
 δαν τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ, ἐμψυχώθηκε ἀπὸ τοὺς
 κατ' ἀφοσον τρόπον ὁργανώσαντες αὐτὸ καὶ ἰδίως ἀ-
 πὸ τὸν γνωστὸ γιὰ τὴν ἐξαίρετη ἀκαδημαϊκὴ, ἀλ-
 τρουϊστικὴ, φιλανθρωπικὴ καὶ πολιτιστικὴ δράσι του
 ἐπιφανῆ Πρόεδρο τῶν δύο ὡς ἄνω λαμπρῶν Πνευμα-
 τικῶν Ἰδρυμάτων Ὁμότιμο Καθηγητῆ τοῦ Πανεπι-
 στημίου Ἀθηνῶν κ. Ὁρέστη Λουριδῆ καὶ ἀπὸ τὸν
 διακεκριμένο Καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
 Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο π. Γεώργιο
 Μεταλληνό.

Οἱ ἐμπεριστατωμέναι εἰσηγήσεις καὶ ἀνακοινώ-
 σεεις, ποῦ ἔγιναν στὸ πολυδιάστατο αὐτὸ Συνέδριο ἀ-
 πὸ διακεκριμένους εἰδικούς ἐπιστήμονες καὶ ἀναφέ-
 ρονταν σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς πτυχὲς καὶ ἐκφάνσεις τοῦ
 βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, παρουσίασαν ἀδιάσειστα ἐπι-
 στημονικὰ κριτήρια, τὰ ὁποῖα ἔπεισαν ὅτι ἡ ἑλληνο-
 χριστιανικὴ καὶ ὀρθοδοξοκεντρικὴ ἐπιδίωξις τῆς δια-
 μορφώσεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ δὲν στερεῖ-
 ται ρεαλιστικῆς προοπτικῆς.

Στὸ Συνέδριο, ποῦ ἔγινε στὴν Μεγάλῃ Αἴθουσα
 Τελετῶν καὶ στὸ Ἀμφιθέατρο τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς
 τοῦ Κεντρικοῦ Κτηρίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
 τεκμηριώθηκε ἡ συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ
 Ὁρθοδόξου Βυζαντίου στὴ διαμόρφωσι καὶ αὐτῆς τῆς
 Δυτικῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία δὲν εἶναι μόνον λατινικὴ,
 ἀλλὰ σὲ πολλὰ οὐσιώδη σημεῖα ἐξελληνισμένη, δε-
 χθεῖσα μὲ πνευματικὴν ὁσμωσι καὶ διήθησι πολλὰ ἑλ-
 ληνοβυζαντινὰ στοιχεῖα.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

Συνήλθε ἀπὸ 1ης ἕως 3ης Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος καὶ ἀπεφάσισε:

1. Νὰ ἀποσταλοῦν τριάντα κληρικοὶ στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Θράκης καὶ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἐν ὄψει τῶν ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων γιὰ νὰ καλύψουν τὶς ποιμαντικὰς ἀνάγκες τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀπὸ 8-18 Δεκεμβρίου. Οἱ κληρικοὶ θὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὶς ὁμορες Μητροπόλεις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας, Νέας Σμύρνης, Νικαίας, Πειραιῶς καὶ Περιστερίου.

2. Νὰ διοργανώσει ἐκστρατεία συγκεντρώσεως ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας γιὰ τὸν λαὸ τῆς Ὀνδούρας, ὁ ὁποῖος ἐπλήγη δεινῶς ὑπὸ σφοδρωτάτου τυφάνου, τῆ συνδρομῆς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν ὁμόρων εἰς αὐτὴν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἀττικῆς, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας, Νέας Σμύρνης, Πειραιῶς, καὶ Περιστερίου.

3. Νὰ ὑπομνήσει μὲ Συνοδικὸ Ἐγκύκλιο Σημείωμα τὴν τήρησι α) τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2300/1981 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱεράς Συνόδου ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὴν ἀπαγόρευση τῶν κληρικῶν κάθε βαθμοῦ νὰ προσφεύγουν στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας κατὰ ἀποφάσεων τῆς Ἱεράς Συνόδου, β) τῶν ὑπ' ἀριθμ. 2365/3.10.1983 καὶ 2617/26.12.1996 ποὺ ὀρίζουν ὅτι οἱ κληρικοὶ κάθε βαθμοῦ, προκειμένου νὰ ἐμφανισθοῦν στὴν Τηλεόραση, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς Ἱεράς Συνόδου ἢ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου αὐτῆς, καὶ γ) τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3066/15.9.1992, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὴν κατασκευὴ κεκλιμένων ἐπιπέδων (ραμπῶν) στὶς εἰσόδους τῶν ναῶν ὥστε νὰ διευκολύνονται τὰ άτομα μὲ εἰδικὰς ἀνάγκες.

4. Νὰ ἀποσταλεῖ εἰδικὴ πατρικὴ παρανετικὴ Ἐγκύκλιος μὲσθ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν πρὸς τὶς μοναστικὰς ἀδελφότητες τῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

5. Νὰ κοινοποιηθεῖ πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες μὲ συνοδευτικὴ ἐρμηνευτικὴ Ἐγκύκλιο ὁ ὑπ' ἀριθμ. 100/1998 Κανονισμὸς τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν» (Ε.Κ.Υ.Ο.).

6. Νὰ συγκροτήσῃ τὴν Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τῆς ὑπὸ τὸν νέο Κανονισμὸ λειτουργοῦσης Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας ὡς ἑξῆς: α) Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, πρόεδρος, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιο, β) Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριο, γ) Σεβ. Μητροπολίτης Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν Σεβ.

Μητροπολίτη Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο, δ) Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰωάννης Σακελλαρίου, Καθηγούμενος τῆς Ἱεράς Ἀνδρώας Κοινοβιακῆς Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰσιδώρο Τσιατᾶ, Καθηγούμενο τῆς Ἱεράς Ἀνδρώας Κοινοβιακῆς Μονῆς Ἁγίων Πάντων Μετεώρων καὶ ἀπὸ τοὺς κ. Θεόδωρο Πανταλάκη ἀναπληρούμενον ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιο Βλάχο, κ. Δημήτριο Κροντηρᾶ ἀναπληρούμενον ἀπὸ τὸν κ. Νικόλαο Φράγκο καὶ Κωνσταντῖνο Τράκα ἀναπληρούμενον ἀπὸ τὸν κ. Γεώργιο Βελλῆ, ὡς μέλη.

7. Νὰ ἐκφράσει εὐχαριστίες α) πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες, τὰ μέλη τῆς ἀπερχομένης Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας καὶ τὸν Διευθυντὴ τῆς γιὰ τὴν ἕως σήμερα διακονία καὶ προσφορά τους, β) πρὸς τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. Θεόκλητο Τσίρκα γιὰ τὴν διακονία του στὴν Ἰνδουσία.

8. Νὰ ἀπονείμει στὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀνθιμο Ἀραμπατζόγλου τὸ παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν πολυετὴ διακονία του στὴν Ἐκκλησία καὶ τὴ διάθεση τοῦ σημαντικοῦ ποσοῦ τῶν 10.000.000 δρχ. μὲ τὸ ὁποῖο συνεστήθη τὸ «Ἰωακείμειον Ἴδρυμα Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποτροφιῶν» γιὰ τὴν ἐνίσχυση φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀποφοίτων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ξάνθης, καὶ 25.000.000 δρχ. γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τῆς πτέρυγος τῆς Ἱεράς Μονῆς Ἀρχαγγελιωτίσσης τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ξάνθης.

9. Νὰ ἀπευθύνει εὐχαριστίες πρὸς τὸν ἐν Καίρῳ Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιο Ἀσημακόπουλο, τὸν Γεν. Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀλεξάνδρεια κ. Γρηγόριο Παπαδόπουλο, τὸν πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας κ. Στέφανο Ταμβάκη καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Καίρου κ. Ἰωάννη Διακουμίδη γιὰ τὴν θερμότατη ὑποδοχὴ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῆς ἀκολουθίας του κατὰ τὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή τους στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας.

10. Νὰ ψηφίσει τὸν νέο Κανονισμὸ τοῦ Ἐπικοινωνιακοῦ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἐκκλησίας.

11. Νὰ ἐπιχορηγήσει τὴν Ἱερά Μονὴ Σινᾶ μὲ 7.000.000 δρχ.

12. Νὰ διεξαχθεῖ δισκοφορία γιὰ συγκέντρωση χρημάτων προκειμένου νὰ χρηματοδοτηθεῖ ἡ ἀνέγερσις τῆς Μαριούπολης τεσσάρων ναῶν ποὺ θὰ ἀνήκουν στοὺς ὁμογενεῖς τῆς Ὀσκρανίας.

13. Νὰ ἀπευθύνει νέο ἔγγραφο στὸν Γενικὸ Διευθυντὴ Οἰκονομικῶν κ. Γεώργιο Μπεκιάρη, μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ζητεῖται ἡ κατάργησις τῆς ἐπιβληθείσης φορολογίας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν νόμο 2459/1997.

14. Νὰ ἀπευθύνει ἔγγραφο πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τὸ ὁποῖο θὰ ὑποστηρίζῃ τὸ δίκαιο αἶτημα τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου γιὰ τὴν καταβολὴ τοῦ ἐπιδόματος παραγωγικότητας.

15. Νὰ διαμαρτυρηθεῖ γιὰ τὴν ἐκπομπὴ ἀθηναϊκοῦ τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ πανελληνίου ἐμβελείας ποὺ προσβάλλει καὶ διακωμωδεῖ τὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας.

16. Νά διορίσει τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, ἦτοι Πανοσ. Ἀρχιμ. Νικόλαο Χατζηνικολάου, Πρόεδρο, καί μέλη τοὺς Γεώργιο Γαλίτη, ὁμότιμο Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γεώργιο Μαντζαρίδη, Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Γεώργιο Δάικο, ὁμότιμο Καθηγητὴ Ἱατρικῆς, Ἀντώνιο Κουτσελίνη, Καθηγητὴ Τοξικολογίας, Στ. Μπαλογιάννη, Ἄν. Καθηγητὴ Νευρολογίας, Γεώργιο Μανιάτη, Καθηγητὴ Βιολογίας, Χαρ. Παμπούκη, Ἀεροπαγίτη καὶ Χ. Κονιδάρη, Δημοσιογράφο - Δικηγόρο, καὶ συμβούλους τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρα, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο καὶ Πανιερ. Μητροπολίτη Βρεσθῆνης κ. Δημήτριο.

17. Νά ἀπευθύνει ἔγγραφο στὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων γιὰ τὴν ρύθμιση τῶν ἐκκρεμοτήτων περὶ τὴν Μοναστηριακὴ Περιουσία μετὰ τὴν ψήφιση τῶν Νόμων 1700/1987 καὶ 1800/1988.

18. Νά συστήσει ἐπιτροπὴ μελέτης καὶ διευθετήσεως τῶν μουσικῶν πραγμάτων στὴ δικαιοδοσία τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ σχέση μετὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτη Πατρῶν κ. Νικόδημο, Γρηγόριο Στάθη, Μέλος τοῦ Ἰδρύματος Μουσικολογίας καὶ τοὺς Πρωτοψάλτες Γεώργιο Ταλιαδῶρο, Ἐμμ. Χατζημάρο καὶ Ἀθαν. Βουρλίη.

19. Νά μετατραπῆ τὸ Κέντρο Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισης Θεσσαλονίκης σὲ Κ.Ε.Κ. τῆς Ἐκκλησίας.

20. Νά συγκροτηθεῖ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Βεροῖας καὶ Ναούσης, τοὺς Πανοσ. Ἀρχιμ. Θεόκλητο Κουμαριανὸ καὶ Χρυσόστομο Σαββάτο καὶ τοὺς κ. Δημήτριο Ζυγούρη καὶ κ. Στέργιο Στεργίου γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν Εὐρωπαϊκῶν Προγραμμάτων. Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ θὰ μελετᾶ καὶ θὰ παρακολουθεῖ τὰ σχετικὰ θέματα καὶ θὰ ὑποβάλλει προτάσεις. Πρὸς τοῦτο θὰ συνεργάζεται μετὰ ὀρισθησομένων ἐκπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

21. Νά ἀπευθύνει μήνυμα συμπαραστάσεως καὶ ἀντιλήψεως πρὸς τὰ πρόσωπα μετὰ εἰδικῆς ἀνάγκης γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα (3 Δεκεμβρίου) προσώπων μετὰ εἰδικῆς ἀνάγκης.

22. Νά διορίσει τὴν νέα Καλλιτεχνικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Γραφείου Ναοδομίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ποὺ ἐγκρίνει τὰ παντοειδῆ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῶν Ἐκκλησιῶν. Πρόεδρος Πρωτοπρ. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγγελος Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Νικόλαος Ζίας, Καθηγητῆς Πανεπιστημίου, Γεώργιος Ἀξιώτης, Ἀρχιτέκτων - Ναοδόμος, Ἰωάννης Κουμανοῦδης, Ἀρχιτέκτων καὶ Ἰωάννης Καρούσος, Ἁγιογράφος.

23. Νά δεξιωθεῖ τοὺς δημοσιογράφους ποὺ καλύπτουν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ θέματα, τὴν Πέμπτην 14.1.1999.

24. Νά καταρτίσει τὸ πρόγραμμα ἐορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου τὸν προσεχῆ Φεβρουάριο καθὼς καὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐπίσης ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος:

α) Ἀπῆντησε σὲ ἔγγραφο τοῦ Βουλευτοῦ κ. Θεόδωρου Στάθη, τὸ ὁποῖο διελάμβανε προτάσεις γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνεργίας τῶν νέων μετὰ τὴν ἀξιοποίηση τῆς Μοναστηριακῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπεσήμανε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συζητηθεῖ ὁποιοδήποτε

πρόγραμμα ἀξιοποιήσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς ἂν δὲν ρυθμισθοῦν οἱ ἐκκρεμότητες περὶ τὴν Μοναστηριακὴ Περιουσία, μετὰ τὴν συμβολὴ τοῦ Κράτους,

β) Ἀπέστειλε τὸ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4989/1809/24.11.1998 ἔγγραφο πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ὑγείας καὶ Προνοίας κ. Λάμπρο Παπαδήμα μετὰ τὸ ὁποῖο ζητοῦνται πληροφορίες περὶ τῆς καθιερώσεως τῆς νέας ἠλεκτρονικῆς κάρτας κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, περιεχοῦσης τῶν μοναδικῶν ἀριθμῶν μητρώου τοῦ ἀσφαλισμένου καὶ τῶν εἰδικῶν ἐγγυητικῶν σημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ φέρουν ἀπὸ 1.1.1999 τὰ βιβλιάρια ὑγείας τῶν ἀσφαλισμένων.

Τέλος, κατὰ τὶς ἐργασίες τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου συζητήθησαν τὰ θέματα τῆς ἀναβαθμίσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸ Δημογραφικὸ, τὸ θέμα τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου καὶ ἄλλα ὑπηρεσιακὰ θέματα.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

**Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ**

Πρὸς

Τὸ Χριστοπλῶνυμο πλήρωμα

τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἀγαπητοῦ μου,

Ἡ ἡμέρα τῆς ἀγάπης μᾶς θυμίζει κὶ ἐφέτος τὴν πάντα ἀνεξόφλητη ὀφειλὴ τῆς ἀγάπης, ποὺ ὅλοι ἔχουμε. Ἡ ἀγάπη, ὅπως ὅλοι γνωρίζομε, δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ ἀρετὴ δίπλα στὶς ἄλλες, ἔστω ἡ μεγαλύτερη, ἀλλὰ εἶναι ἡ ρίζα καὶ ἡ μητέρα ὅλων τῶν ἀρετῶν. Ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, ὁ ἄνθρωπος καταξιώνεται καὶ γίνεται ἀξιὸς τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ἡ ἀγάπη εἶναι «τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου» (Ρωμ. ιγ', 10) καὶ ὁ «σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. γ', 14).

Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τονίσουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ συμπύκνωση τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως, ὅπως ἐμφανίζεται καὶ ἀνατύσσεται μέσα στὴν Ἐκκλησία. Πρέπει, λοιπόν, ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας νὰ σφραγίζεται ἀποφασιστικὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ἂν θέλει νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία στὴν συγκεκριμένη ἱστορικὴ πραγματικότητα, ἡ μυστικὴ παρουσία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δηλ. ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐκδήλωσή της βασικὴ καὶ θεμελιώδης γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Εἶναι φυσικὴ ἀπόρροια καὶ φυσικὴ ἀναγκαιότητα γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ὑπαρξὴ της. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ κοινωνικὴ τῶν «ἡγαπημένων τοῦ Θεοῦ» καὶ οἱ πιστοὶ ἀποτελοῦν μιὰ κοινωνία «ἀδελφῶν» καὶ εἶναι παιδιὰ μιᾶς μητέρας, τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδιαίτερα τονίζονται αὐτὲς οἱ ἀλήθειες ἀπὸ τὸν Ἄπ. Παῦλο, ποὺ μᾶς παρουσιάζει τὴν εἰκόνα τοῦ σώματος. Εἴμαστε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ εἶναι φυσικὸ τὸ «εἶτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ', 26).

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μιὰ ἐνότητα στὴν πίστη, στὴν ἐλπίδα καὶ στὴν ἀγάπη. Ἀλλὰ πρέπει ὅλο καὶ ὠρμωτέρα νὰ προχωρεῖ στὴν καλλιέργεια τοῦ δεσμοῦ μετὰ τὴν «κεφαλὴν», τὸν Χριστὸ καὶ τῆς ἐνότητος τῶν μελῶν μετὰξὺ τους. Αὐτὴ ἡ

«αὔξησις» καὶ αὐτὴ ἡ «οἰκοδομὴ» τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ τελειώνεται μὲ τὴν ἀγάπη. Γι' αὐτὸ εἶναι ἡ Ἐκκλησία μιὰ ἐξωτερικὴ, ὁρατὴ μορφή, μιᾶς ἀγίας, ζωντανῆς δυνάμεως, τῆς ἀγάπης.

Ἡ σφραγισμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐξωτερικεύεται μὲ διαφόρους τρόπους. Μὲ τὴν λατρευτικὴ ζωὴ, τὴν Θ. Λειτουργία, τὰ μυστήρια. Μὲ τὸ κήρυγμα καὶ μὲ τὴν ἐκδήλωση τῆς ἐμπρακτοῦς ἀγάπης πρὸς τὸν «πλησίον». Καὶ οἱ τρεῖς αὗτοι τρόποι εἶναι τὸ ἐνιαῖο. Καὶ ἂν τὸ κήρυγμα καὶ ἡ λατρεία διέπονται ἀπὸ τὴν ἀγάπη, εἶναι φυσικὸ καὶ ἡ κοινωνικὴ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας νὰ διαπνέεται καὶ νὰ κατευθύνεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Γιατὶ ἡ ἀγάπη εἶναι κυρίως ἐμπρακτὴ δραστηριότητα ζωῆς.

Ἡ ζωὴ ὁδηγεῖ στὴν πράξη. Καὶ ἡ πράξη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κατὰ τὴν Κ. Διαθήκη ἀδελφικὴ ἀγάπη. Πρὸ πάντων ἡ «καινὴ ἐντολὴ» ἀπαιτεῖ αὐτὴν τὴν ἀγάπη κατὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὸ μέτρο τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Χωρὶς τὴν ἀγάπη δὲν ὑπάρχει καμιά γνήσια εὐσέβεια. Καμιά ζωντανὴ κοινωνία τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Χωρὶς αὐτὴ δὲν ὑπάρχει ἡ «Μία, Ἁγία Ἐκκλησία». Ὅποιος θέλει νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ ὑπηρετεῖ τὸν Θεό, πρέπει νὰ ἀγαπᾷ καὶ ἐκεῖνους, πὺ ἀγάπησε ὁ Θεός. Καὶ πρέπει νὰ τοὺς ἀγαπᾷ, ἀκριβῶς ἐπειδὴ τοὺς ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Ἡ «θρησκευτικὴ ζωὴ» τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μιὰ ἀπάτη, ἂν τὰ μέλη τῆς στὴν καθημερινή τους ζωὴ εἶναι μεταξὺ τους ψυχρά, ἀδιάφορα, διεσπασμένα καὶ χωρὶς ἀγάπη. Καὶ ἀκόμη ἡ πράξη τῆς ἀγάπης μόνο τότε εἶναι γνήσια χριστιανικὴ, ὅταν γίνεται ὄχι ἀπλῶς ἀπὸ ἀνθρωπισμὸ ἢ φιλανθρωπία, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν συναίσθησὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ κανεὶς τοὺς ἀδελφούς στο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ σημαίνει τὸ «ἐμοὶ ἐποιήσατε», πὺ θὰ μᾶς πεῖ ὁ Κύριος.

Αὐτὴν τὴν βασικὴ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης ἐνσάρκωσε καὶ πραγματοποιοῖ ἡ Ἐκκλησία διὰ μέσου τῶν αἰῶνων καὶ μέχρι σήμερα. Ἀπὸ τὴν «Λογία» – τὸν ἔρανο πὺ σύστηνε ὁ Ἄπ. Παῦλος γιὰ νὰ ὑποστηριχθεῖ ἡ ἐμπερίστατη Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων – μέχρι τὴν Βασιλειάδα τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς. Μιὰ πόλη ὀλόκληρη μὲ 30.000 κατοίκους. Πτωχοὺς, ἀσθενεῖς, γέροντες, πὺ περιέθαλπε ὁ Μ. Βασίλειος. Καὶ ἀπὸ τὰ συσοῖα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, ὅπου ἐτρέφοντο καθημερινὰ 7.000 πτωχοί, μέχρι τὰ ἄλλα ἱδρύματα, ὅταν ἡ Ἐκκλησία εἶχε ἀναλάβει κάθε κοινωνικὴ πρόνοια.

Ἴσως ρωτήσετε; Τί γίνεται σήμερα; Πολλά, πάρα πολλά. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω. Ὅπως εἶναι γνωστό, στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ λειτουργοῦν τὸ Γενικὸν Φιλόπρωχον Ταμεῖον καὶ 142 Ἐνοριακά. Τὰ Ἱδρύματα: Ὁρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης γιὰ ἀγόρια. «Δάμαρις» γιὰ δυσπρόσάρμοστα κορίτσια. 13 Στέγες Γερόντων καὶ μιὰ Στέγη Κατακοίτων. Ἀκόμα 7 Στέγες θὰ λειτουργήσουν προσεχῶς. Προσφέρονται ἐτησίως 632.000 μερίδες φαγητοῦ. Διαβιοῦν στὶς Στέγες 244 γέροντες. Δίδονται βοηθήματα πάσης φύσεως πὺ ξεπερνοῦν, μαζὶ μὲ τὴ λειτουργία τῶν Ἱδρυμάτων, τὰ 2 δισεκατομμύρια δρχ. Ἀλλὰ καὶ σ' ὅλες τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν ἐμνευση, τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴν φροντίδα τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν λειτουργοῦν δεκάδες γηροκομεῖα, ὁ-

φανοτροφεία, οἰκοτροφεία, σχολές, κατασκηνώσεις καὶ διάφορα ἄλλα ἱδρύματα πὺ σκορπιζοῦν πλούσια τὴν ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας. Ἐχετε δὲ ἀκούσει ὄλοι καὶ μὲ τὸ καθημερινὸ φαγητὸ στοὺς Πρόσφυγες, πὺ ξεπερνᾷ τώρα τὶς 1.200 μερίδες.

Βέβαια δὲν ἔρχονται ὄλα αὐτὰ στὴν ἐπικαιρότητα τῆς δημοσιότητας. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν διαφημίζει τὸ ἔργο τῆς. Καὶ ἀκόμη γιὰ τὸ ἄνθρωποι, δυστυχῶς, εὐχαριστοῦνται νὰ διαπομπεύουν πραγματικὲς ἢ ὑποτιθέμενες σκιές, μεγαλοποιώντας τὶς ὀπωσθήποτε, ἐνῶ ἀφήνουν στὴ σκιά, ἀπαρτηρητα, τὰ πραγματικὰ μεγάλα ἔργα.

Θὰ ἤθελα προτοῦ τελειώσω νὰ ἀπαντήσω σὲ ὀρισμένες ἐνοτάσεις, πὺ προβάλλονται ἀπὸ διαφορὲς κατευθύνσεις.

Ἡ μιὰ ἐνοταση λέγει: Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι Ὑπουργεῖο Προνοίας. Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ κύριο ἔργο τῆς, ἀλλὰ ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν. Ἡ ἀπάντηση σ' αὐτὴ τὴν ἐνοταση εἶναι πολὺ ἀπλῆ. Ὅταν ὁ ἄλλος πεινᾷ καὶ δὲν τοῦ δώσει νὰ φάγει καὶ νὰ χορτάσει τὴν πείνα τοῦ σώματος, δὲν μπορεῖς νὰ τοῦ μιλήσεις γιὰ τὴν πείνα τῆς ψυχῆς. Τονίζει καὶ ὁ Θεὸς Ἰάκωβος: «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτῆ ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν» (Ἰακ. α', 27).

Μιὰ ἄλλη ἐνοτασις λέγει: Ὁ κόσμος σήμερα δὲν χρειάζεται ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ δικαιοσύνη. Σωστό. Ὅσο ὄμως ἡ ἐπικράτηση τῆς δικαιοσύνης δὲν φαίνεται ἀκόμη, δὲν μποροῦμε νὰ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν ἀνάγκη τοῦ ἄλλου.

Καὶ τώρα μιὰ διευκρίνιση στὸ ἐρώτημα: Ποιὰ εἶναι ἡ σχέση μεταξὺ τῆς ἀγάπης στὴν ἀτομικὴ σας ζωὴ καὶ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας; Βέβαια ἡ ἀγάπη στὴν ἀτομικὴ μας ζωὴ εἶναι βασικὴ καὶ σπουδαία. Ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη πολλὲς φορὲς εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς δυνατότητες τοῦ μεμονωμένου ἀτόμου. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ἡ ὀργανωμένη ἀγάπη τοῦ συνόλου.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ τελειώσω προτοῦ ἀναφέρω μιὰ φράση ἐνὸς συγχρόνου ἀποστόλου τῆς ἀγάπης: «ὄσο θὰ ὑπάρχει στὸν κόσμο ἔστω κι ἕνας ἄνθρωπος, πὺ θὰ πεινᾷ, πὺ θὰ εἶναι ἄρρωστος χωρὶς φάρμακα, πὺ θὰ ὑποφέρει, ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ θὰ μένει ἀνεκπλήρωτη καὶ οὔτε σεις οὔτε ἐγὼ μποροῦμε νὰ ἡσυχάζουμε».

Καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει: «Μέγα ἀγάπη καλόν' πυρός ἐστι σφοδρώτερον, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀνεῖσι τὸν οὐρανόν' καὶ οὐδέν ἐστι κώλυμα, ὅπερ αὐτῆς τὴν ραγδαίαν ὀρμὴν ἐπισχεῖν δυνήσεται» (Μεγάλο καλὸ εἶναι ἡ ἀγάπη' πὺ δυνατὴ ἀπὸ τὴ φωτιά' καὶ μᾶς ἀνεβάξει στὸν οὐρανόν' καὶ κανένα ἐμπόδιο δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσει τὴν ἀκατάσχετη ὀρμὴ τῆς).

Στὶς τεράστιες δυνάμεις καταστροφῆς, πὺ διαθέτει σήμερα ἡ ἀνθρωπότης ἄς ἀντιτάξωμε ὄς ἄτομα καὶ ὄς Ἐκκλησία αὐτὴν τὴν «ραγδαία ὀρμὴν τῆς ἀγάπης», πὺ μόνη αὐτὴ ἀναγεννᾷ, δημιουργεῖ, ἀνακαινίζει, οἰκοδομεῖ, σώζει.

Γι' αὐτὸ, ὅταν τὶς ἡμέρες αὐτῆς τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ἐράνου τῆς ἀγάπης κτυπήσουν τὶς πόρτες σας, ἀνοίξτε τὶς πόρτες καὶ τὶς καρδιές σας. Ἀνοίξτε τὶς στὴν ἀγάπη,

δηλ. στο Χριστό, που μάς επισκέπτεται στο πρόσωπο των «ελαχίστων» αδελφών Του.

Σās εὐχομαι ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Με πατρικῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίης

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου 1998, Κυριακῆ ἑσπέρας, ἀφίχθη σὴν πόλι μας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, προκειμένου διὰ τῆς παρουσίας Του νὰ τιμήσῃ τὰ ὀνομαστήρια τοῦ Ποιμενάρχου μας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων.

Ἡ πρώτη αὐτῆ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου σὴν πόλι μας ἦτο ἀνεπίσημος. Παρὰ ταῦτα σὴν ἀποβάθρα τοῦ Λιμένος ἐγένετο θερμοτάτη ὑποδοχὴ ὑπὸ τοῦ Ποιμενάρχου μας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου.

Στῆ συνέχεια ἡ ποιμπὴ κατηυθύνθη σὴν πρὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου πλατεία, ὅπου ὁ Μακαριώτατος ἀπήυθινε χαιρετισμὸ σὸ συγκεντρωθῆν πλήθος, ἐγένετο Δοξολογία σὸ παρεκκλήσιο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου καὶ ἀκολούθησε δεξιῶσις σὴν Αἶθουσα Τελετῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, ὅπου ὁ Μακαριώτατος εὐλόγησε τοὺς πιστούς.

Τὴν κυριῶννο ἡμέρα τῆς ἑορτῆς ὁ Μακαριώτατος ἐχοροστάτησε καὶ ἐλειτούργησε σὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Φανερωμένης Αἰγίου, συγχοροστατούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: Πειραιῶς κ. Καλλινίκου, Μονεμβασιάς καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου καὶ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου, τοῦ Ποιμενάρχου μας καὶ συμπροσευχομένων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: Πατρῶν κ. Νικοδήμου καὶ Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου.

Τὴν Θεία Λειτουργία παρηκολούθησαν πλήθη πιστῶν ποὺ κατέκλυσαν τὸν Ἱερὸ Ναὸ καὶ τὸν προαύλειο αὐτοῦ χώρο, ὁ Ἱερὸς Κλήρος, οἱ Βουλευτῆς τοῦ Νομοῦ, οἱ Δημοτικοὶ ἄρχοντες τῆς πόλεως καὶ τῆς μεζίνος περιοχῆς, οἱ Στρατιωτικῆς καὶ Πολιτικῆς Ἀρχῆς τοῦ Νομοῦ.

Τὸ Θεῖο Λόγο ἐκήρυξε ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος ἀνεφῆθη σὸν ἐορτάζοντα Ποιμενάρχη μας, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὸ ἀγωνιστικὸ Του φρόνημα καὶ τὴν ἐκδαπάνησι πρὸς τὸ ποίμνιό Του.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ ἐορτάζων Ποιμενάρχης μας ἐδέχθη τίς εὐχῆς τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Ἀρχῶν, τῶν Συλλόγων καὶ τῶν πολυπληθῶν Χριστιανῶν σὴν Αἶθουσα Τελετῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μέχρι τὴν 1.30' μ.μ. καὶ στῆ συνέχεια παρετέθη γεῦμα σὸ Κέντρο «ΜΕΛΤΕΜΙ» πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου, τῶν προσκεκλημένων Ἱεραρχῶν, τῶν Ἀρχόντων καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἐπαρχίας ἐπισκεπτῶν.

Στὸ τέλος τοῦ γεύματος ἀντηλλάγησαν προδόσεις ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου, τοῦ νεοεκλεγέντος Δημάρχου Αἰγίου κ. Ἀλέκου Μέγαρη καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας.

Τὸ ἑσπέρας ἀπὸ 6ης ἕως 8.30' μ.μ. ὁ Σεβασμιώτατος ἐδέχετο εὐχὰς τῶν πιστῶν ποὺ συνέρρεον ἀκατάπαυστα.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2799 /16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς

Ἀγίου Θεράποντος Ζωγράφου καὶ Ἀγίου Νικολάου Ἀσκληπιοῦ

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30ῇ Νοεμβρίου 1998

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Υψώσεως Τιμίου Σταυροῦ - Σταυροῦ Ἀττικῆς καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτῃ τῇ 19ῃ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συν-

όδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

α) Ἀγίου Νικολάου Σπηταλίου, β) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Δεσύλλας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῇ 15ῃ Δεκεμβρίου 1998

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Στεφανίου Εὐρυτανίας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου 1998

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 42/1998 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Ἀγίας Τριάδος, Κορακιῶν Κυδωνίας, 2) Ἀγίου Γεωργίου, Μαλάξης, 3) Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, Βλαχερωνίτισης Κυδωνίας, 4) Ἀγίου Νικολάου, Γερο Λάκκου Κυδωνίας, καὶ 5) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Κεφαλὰ Ἀποκορώνου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτάς, ὅπως ἐνεργήσουν τὰ νόμιμα διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χανίοις τῇ 8ῃ Δεκεμβρίου 1998

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Καισαριανῆς ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἀρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
Ἰαίου 1, 11521 Ἀθήναι, Τηλ. 7210.734
Προϊστάμενος: Σωκράτης Μαυρογόνατος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Μήνυμα ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 1998.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Πατερικοὶ στοχασμοὶ καὶ ἐπισημάνσεις γιὰ τὴ Θεία Γέννηση τοῦ Σωτήρος.

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Μήνυμα πρὸς τοὺς γονεῖς γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ παιχνίδια τους ἐν ὄψει τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων.

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθμ. 10: Περιεχόμενον καὶ προσφορὰ τοῦ Θείου Κηρύγματος.

Ἱεράς Συνόδου, Ἐγγραφοὶ 4989/98 πρὸς κ. Ὑπουργὸν Ὑγείας (περὶ Ἐνιαίου Μητροῶν Ἀσφαλισμένων τοῦ Δημοσίου» καὶ BAR CODE).

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεξεκκλησίᾳ Βελαντιδιώτου.

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κ. Χαράμαντιδῆ, Οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

Περιεχόμενα τοῦ ἔτους ΟΕ' 1998

Οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1998 συνεργάται.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΟΕ' (1998)*

ΕΟΡΤΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

Άρχιεπ. Άθηνών **Σεραφείμ**, Έόρτιον Γράμμα επί τοίς Χριστουγέννοις, σ. 4. — Τοῦ αὐτοῦ, Μήνυμα ἐπὶ τῇ έορτῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, σ. 33. — Άνακοινωθέν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας - Φανάριον 5-8 Δεκ. 1997, σ. 138. — Αἱ διμερεῖς Συνομιλῖαι τῶν ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος — Κοινὸν Άνακοινωθέν, σ. 662. — Αὐτοκέφαλος ἡ Ἐκκλησία Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, σ. 701. —

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ - ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Οἴκου. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοίς Χριστουγέννοις, σ. 3. — Ἱεράς **Συνόδου**, Ἐγκύκλιος 2640 (περὶ τρόπου ἀναμεταδόσεως ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ὑπὸ τῶν ΜΜΕ), σ. 7. — Ἐγκύκλιος 2641 (Συνθήκη Σέγκεν), 97. — Ἐγκύκλια **Σημειώματα** (ἀνακήρυξις ἀγιότητος ὁσίου Ξενοφάντος, περὶ προσφωνήσεως ἱεραρχῶν τοῦ Πατρ. Ἀλεξανδρείας), σ. 99. — Μητροπ. Μεσσηνίας **Χρυσοστόμου**, Τοποτηρητοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν, Πασχαλινὴ Ἐγκύκλιος, σ. 225. — Οἴκου. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα, σ. 226. — Ἱ. **Συνόδου**, Περὶ τοῦ τρόπου ὀνομασίας τῶν μαθητῶν, ὁπαδῶν τῆς αἰρέσεως τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» (Πρὸς Ὑπ. Παιδείας), σ. 564. — Ἱ. **Συνόδου**, Ὑπόμνημα πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Πολιτισμοῦ, ἐπὶ τοῦ σχεδίου Νόμου γιὰ τὴν προστασία τῆς Πολιτιστικῆς Κληρονομιάς, σ. 569. — Ἱ. **Συνόδου**, Πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Παιδείας, Ἐπὶ τῆς μελετωμένης καταργήσεως τοῦ νόμου περὶ προσηλυτισμοῦ, σ. 575. — Ἱεράς **Συνόδου**, Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά δὲν εἶναι «γνωστὴ θρησκεία» (ὕπόμνημα πρὸς τὸν Γεν. Δ/ντὴ Ἱεροσολύμων), σ. 691. — Ἱεράς **Συνόδου**, Ἐγκύκλιος 2658/1998 (Περὶ τοῦ μητρικοῦ θηλασμοῦ), 741. — Ἱ. **Συνόδου**, Ἐγγραφοὶ 4389/12.10.98 πρὸς Ὑπ. Παιδείας περὶ μὴ ἀπαλείψεως τοῦ κεφαλαίου Μασονία ἐκ τοῦ προγράμματος Σπουδῶν, σ. 883. — Ἐγγραφοὶ 4395/12.10.98 πρὸς Ὑπ. Οἰκονομικῶν (φορολογία ναῶν καὶ μονῶν, ἐπίδομα παραγωγικότητος ἐφημεριῶν), σ. 884. — Ἐγγραφοὶ 4604/29.10.98 πρὸς Ὑφυπουργὸν Οἴκο-

νομικῶν ἐπὶ φορολογικῶν θεμάτων, σ. 885. — Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Ἐγκύκλιος 8 περὶ ἔθν. Ἀντιστάσεως τῆς Ἐκκλησίας, σ. 887.

ΝΟΜΟΙ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣ. ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονισμὸς Γ. Φ. Ταμείου Ἱ. Μητροπόλεως Ἀθήνων, σ. 29. — Κανονισμὸς Πνευματικοῦ Ἰδρύματος ἰ. καθεδρικοῦ ναοῦ Ἁγ. Τριάδος Μυρίνης Ἀθήνων, σ. 60. — Κανονισμὸς Σχολῆς Ἐκκλησ. Μουσικῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀθήνων, σ. 61. — Κανονισμὸς Ὁρθοδ. Ἰδρύματος Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ Ἱ. Μητρ. Θεσσαλονίκης, σ. 124. — Πράξις τροποποιήσεως - συμπληρώσεως Κανονισμοῦ «Λογίας Φιλαδελφίας καὶ Ἀλληλεγγύης» Ἱ. Μητρ. Γουμένισσης, σ. 158. — Ἐσωτ. Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Κύμης, σ. 212. — Κανονισμὸς «Ἰδρύματος στηρίξεως τῆς πολυτέκνου οἰκογενείας τῆς Ἱ. Μητρ. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου», σ. 247. — Κανονισμὸς «Σπιτιοῦ Γαλήνης Χριστοῦ» ἰ. ναοῦ Ἁγίων Ἀναργύρων Βόλου, σ. 445. — Κανονισμὸς «Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας Κληρικῶν Ἱ. Μητρ. Καστορίας», σ. 464. — Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Χαράλαμπος Λευκῶν, Ἱ. Μητρ. Καρυστίας καὶ Σκύρου, σ. 467. — Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Καρυσίων, Ἱ. Μητρ. Καρυστίας καὶ Σκύρου, σ. 543. — Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Σοχοῦ, Ἱ. Μητρ. Λαγκαδᾶ, σ. 554. — Ἐσωτ. Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Παμμ. Ταξιαρχῶν Ἁγ. Γεωργίου Νηλείας Πηλίου, σ. 594. — Ἐσωτ. Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Κοιμ. Θεοτόκου - Μάντζαρη Ὁξυλίθου, σ. 641. — Σύστασις Νομικῆς Ὑπηρεσίας Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, σ. 655. — Κανονισμὸς Ἐνορ. Πνευματικοῦ Κέντρου ἰ. ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Σπάρτης, σ. 685. — Ἐσωτ. Κανονισμὸς Γυναικειοῦ Κοινοβίου Ἁγίου Μηνᾶ Αἰγίνης, σ. 722. — Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος ἰ. ναοῦ Ὑπερ. Θεοτόκου - Ἁγίου Νικολάου Ἄσσου Κεφαλληνίας, σ. 734. — Κανονισμὸς Σχολῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλ. Μουσικῆς τῆς Ἱ. Μητρ. Ἀττικῆς, σ. 758. — Κανονισμὸς Ἐκκλ. Κατασκηνώσεων Ἱ. Μητροπ. Νικαίας, σ. 762. — Κανονισμὸς λειτουργίας τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱ. Μητρ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, σ. 764. — Κανονισμὸς 100/1998 (Σύστασις «Ἐκκλ. Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν» - Ε.Κ.Υ.Ο.), σ. 854. — Κανονισμὸς 98/1997 (Προσκύνημα Ἁγίας Μαρίνης Ἱ. Μητρ. Ἱερουσοῦ) σ. 864. — Κανονισμὸς 99/1998 (Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμά-

* Τὰ Περιεχόμενα κατήρτισεν ὁ Εὐάγγελος Π. Δέκκος.

των), σ. 866. — Κανονισμός 101/1998 (Ἐπιτροπή Βιοηθικής τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), σ. 868. — Κανονισμός Ἐνορ. Πνευμ. Κέντρου Ἱ. Μητρο. Ἄρτης, σ. 870. — Μαξίμειον Πνευμ. καὶ Πολιτ. Κέντρον Ἱ. Μητρο. Σερρών, σ. 872. — Τροποποιήσις Κανονισμοῦ Ἱ. Μονῆς Κοιμ. Θεοτόκου Μικροκάστρου, σ. 880. — Κανονισμός 102/98 (Καθιέρωσις εἰσφορᾶς 5% ὑπὲρ Συνοδικοῦ Μεγάρου), σ. 910.

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (6-15 Ὀκτωβρίου 1998)

Θέματα Ἡμερησίας Διατάξεως, σ. 737. — Χρονικὸν - Εἰσηγήσεις - Ἀνακοινωθέντα (Ἐπιμέλεια Ε.Π. Λέκκου), σσ. 769-863.

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

(Τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Ἐκκλησίας»
Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου)

Χρονικὸν τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Η.Π.Α., σσ. 5, 40, 75, 101. — Ἅγιον Ὅρος καὶ Πολιτισμός, σσ. 35, 65, 100, 129, 161, 193, 228, 449. — Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ (†), σ. 261. — Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, σ. 322. — Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου καὶ τῆς Συνοδείας Αὐτοῦ στὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο, σ. 481. — Ἀντικλησιαστικὲς αἰτιάσεις, σ. 529. — Ἀνθρωπολογικὴ καὶ ὑπαρξιακὴ θεμελίωσις τῶν διαλογικῶν παρεμβάσεων τῆς Ἐκκλησίας, σ. 561. — Ρόλοι «διακριτοί», ἀλλ' ἀλληλοπεριχωρούμενοι, σ. 609. — Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ «Κράτος τοῦ Πολιτισμοῦ», σ. 657. — Ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ «κράτος τῆς δυνάμεως ἢ ἐξουσίας» καὶ γιὰ τὸ «κράτος τοῦ δικαίου», σ. 689. — Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ «κοινωνικὸν κράτος», σ. 739. — Ἡ Ἐκκλησία μέσα στὸ δημοκρατικὸν Κράτος, σ. 881. — Πατερικὸι στοχασμοὶ καὶ ἐπισήμανσεις γιὰ τὴ θεία Γέννηση τοῦ Σωτῆρος, σ. 914.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

Εἰς τὰς σελίδας 137, 563.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ὁργανωτικῆς ἐπιτροπῆς, Συνοπτικὸ Χρονικὸν ἑορτασμοῦ 30ετοῦς Ποιμαντορίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέου, σ. 12, 42. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μνήμη Φωτίου τοῦ Μεγάλου - Ἐπίσημος ἑορτασμός ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, σ. 133. — Ἀρχιμ. Γ. Σιαμάκη, Φρύγιος; (ἦχος), σ. 142. — Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστό-

μου, Ἐκατονταετηρὶς ἐκδόσεως τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Μελετίου Σακελλαροπούλου, σ. 164. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μνήμη τῆς ἀλώσεως τῆς βασιλίδος τῶν Πόλεων, σ. 485. — Μητροπ. Φθιώτιδος Νικολάου, Ἱερώνυμος καὶ Σεραφεῖμ - οἱ σχέσεις τῶν δύο Ἀρχιεπισκόπων, ὅπως ἦσαν, σ. 618. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἡ χιλιετηρίδα (1998-1998) τῆς Ἱεράς Μονῆς Ξενοφώντος, σ. 620. — Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς 142ας περιόδου (1.9.98-31.8.99), σ. 660. — Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κ. Χαραμαντίδη, Οἱ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σσ. 706, 748, 897. — Μητροπ. Αὐστρίας Μιχαήλ, Φῶς Μαρτύρων καὶ Ἠρώων φαίνει πάσι, σ. 894.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ - ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Εἰσηγήσεις Συνόδ. Ἐπιτροπῆς (πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ.) περὶ τῆς ἀναγκαίας πληροφορήσεως τοῦ λαοῦ διὰ τὴν Συνθήκην τοῦ Σέγγκεν, σ. 67. — Πρωτοπρ. Νικ. Γ. Σκιαδαρέση, Οἱ ἄλλοδαποὶ στὴν Ἑλλάδα, σ. 900.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ - ΚΑΝΟΝΙΚΑ - ΗΘΙΚΑ

Μιχαήλ Βασ. Γαλεριανού, Ἡ κλωνικὴ ἀναπαγωγή τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ πλευρᾶς ἠθικῆς, σσ. 83, 115, 150. — Ἀριστ. Χρ. Εὐνυχιάδη, Βιοηθικὴ καὶ Ἱατρικὴ ἔρευνα, σ. 902.

ΥΜΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΑ

Σωτηρίου Ι. Μπαλατσούκα, Ἡ ἀγνωμοσύνη «δεινὸν τε καὶ πάνδεινον» γιὰ τὴν εὐγνωμοσύνη, σ. 47, 76. — Ἱερομ. Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου, Μανουὴλ τοῦ Μεγάλου Ρήτορος, Ὑμνογραφικὰ εἰς τὸν ἅγιον Κοσμάν τὸν ἐκ Τρίκκης καὶ ἐν Προύση μαρτυρήσαντα, σ. 103. — Σοφοκλῆ Γ. Δημητρακόπουλου, Ἄγνωστα στοιχεῖα ἀπὸ τῆ ζωὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, σ. 107. — Σωτηρίου Ι. Μπαλατσούκα, Ἡ ἀκηδία, πάθος ἀτονίας καὶ ὀλιγορίας ψυχῆς, σ. 111, 144. — Ἀρχιμ. Μακαρίου Βαυλᾶ, Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου, σ. 139. — Ι. Μ Χατζηφῶτη, Ἀγιορειτικὸ Ἀγιολόγιο, σ. 174, 200, 235. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐπετειῶ τῶν 2000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, σ. 667.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, σ. 322. — Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως τοῦ νέου πρωθιεράρχου, σ. 327. — Ε. Δ. Θ., Τὰ

κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, σ. 330. — Ε. Δ. Θ., Πανηγυρισμοὶ στὴν Ξάνθη καὶ στὴν Μαγνησία, σ. 342. — Ε. Δ. Θ., Ἀπὸ τὴν ἐκλογὴ τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου ἕως τὴν Διαβεβαίωσι αὐτοῦ, σ. 345. — Ε. Δ. Θ., Ἡ τελετὴ Διαβεβαίωσης τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, σ. 355. — Ε. Δ. Θ., Ὑποδοχὴ καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, σ. 358. — Προσωπῆσεις κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρόνισις, σ. 365. — Λόγος Ἐπιβατήριος, σ. 380. — Βιογραφικὸ Σημείωμα, σ. 390. — Τὰ εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Α. Μακαριότητος, σ. 392. — Ε. Δ. Θ., Πρῶτη Συνοδικὴ θεία Λειτουργία μὲ προεξάρχοντα τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο, σ. 393. — Ε. Δ. Θ., Ἡ πρώτη Συνεδρία τῆς Δ. Ι. Συνόδου μετὰ τὴν ἐκλογὴ καὶ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, σ. 396. — Ε. Δ. Θ., Τέλεισις 40ν-θήμερου Μνημοσύνου καὶ Τρισαγίου διὰ τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον κυρὸν Σεραφεῖμ, σ. 398. — Ε. Δ. Θ., Ἀπὸ τὸ Χρονικὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς παρουσίας καὶ διακονίας, σ. 400, 451. — Ε. Δ. Θ., Συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα - Δηλώσεις ἐπισήμων, σ. 405. — Ε. Δ. Θ., Ἀνθολόγιον περικοπῶν δημοσιευμάτων τοῦ Τύπου διὰ τὸν νέον Ἀρχιεπίσκοπον, σ. 417. — Ε. Δ. Θ., Παρατηρήσεις καὶ σχόλια, σ. 436.

ΕΚΛΟΓΑΙ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΙΣ

Μητροπ. Σερρών **Μαξίμου**, Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Μακ. Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα, σ. 576.

ΛΟΓΟΙ - ΟΜΙΛΙΑΙ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Μητροπ. Πατρῶν **Νικοδήμου**, Λόγος εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 169. — Χρήστου **Βασιλόπουλου**, Ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν νέων κατὰ τὸν ἱερὸν Φῶτιον - Στήριξη τῆς θέσης τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὰ σχολεῖα..., σ. 171, 197, 233. — Ἀρχιεπ. Αὐστραλίας **Στυλιανού**, Ἡ 8η Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, σ. 195, 230, 532, 579, 615, 677. — Ἀρχιμ. Δανιὴλ **Πουρτσουκλή**, Ἡ δημηγορία τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ὁδοδείκτης τῆς σύγχρονης πορείας μας, σ. 487. — Μητροπ. Μεσσηνίας **Χρυσοστόμου**, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιὴλ Βελανιδιώτου, σσ. 611, 664, 697, 743, 890, 922. — Ἀρχιμ. Χρυσ. **Σαββάτου**, Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις, σ. 702.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἰωάννη Β. **Τσάγκα**, Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸ

παιδὶ καὶ στὸν ἔφηβο καὶ ἡ διδακτικὴ πράξις (Συμβολὴ στὴ διδακτικὴ τῶν θρησκευτικῶν), σσ. 18, 50, 79, 113, 148, 178, 203, 237, 535. — Κων. Χρ. **Τράκα**, Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἀποδοχαὶ τῶν Ἀρχιερέων, σ. 44. — Τοῦ **ἰδίου**, Ἡ συναλληλία στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, σ. 534. Ἰωάννου Ν. **Παπαμιχαλάκη**, Θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ οἱ αἰρέσεις στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις, σσ. 709, 751.

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ († 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1998)

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν κυροῦ Σεραφεῖμ, σ. 258. — Εὐαγγέλου Δ. **Θεοδώρου**, Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, σ. 261. — Ε. Δ. Θ., Βιογραφικὰ στοιχεῖα, σ. 265. — Ε. Δ. Θ., Ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, σ. 268. — Ε. Δ. Θ., Λαϊκὸν προσκύνημα, σ. 270. — Ε. Δ. Θ., Ἡ κηδεῖα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, σ. 272. — Ἐπικήδειοι λόγοι, σ. 282. — Ε. Δ. Θ., Δηλώσεις ἐπισήμων, σ. 293. — Ε. Δ. Θ., Ψηφίσματα, σ. 306. — Ε. Δ. Θ., Παρατηρήσεις καὶ σχόλια, σ. 313.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Μητροπ. Ἀλεξανδρουπόλεως **Ανθίμου**, Ἐπικήδειος λόγος στὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιο Ψαριανό, σ. 8. — Μητροπ. Σερρών καὶ Νιγρίτης **Μαξίμου**, Ὁ Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανός, ὁ εὐψυχος καὶ ἥρωϊκὸς Ἱεράρχης, σ. 38. — Στυλ. Γ. **Παπαδόπουλου**, Ἐν εἰρήνῃ τελειώθηκε ὁ σοφὰ παραδοσιακὸς καὶ θεολογικὰ λειτουργικὸς ἐπίσκοπος Διονύσιος Ψαριανός, μητροπ. Σερβίων καὶ Κοζάνης, σ. 73. — Γρ. Θ. **Στάθη**, Σπύρος Περιστέρης, ὁ Πρωτοψάλτης Ἀθηνῶν (1913-14.9.1998), σ. 746.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ἐπισκ. Ἀχελώου **Εὐθυμίου**, Ἡ Α' Παναφρικανικὴ Συνάντησις τῶν Ὁρθοδόξων Ἱεραποστολικῶν Κοινοτήτων (2-7.12.1997), σ. 15. — Εὐαγγέλου Δ. **Θεοδώρου**, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου καὶ τῆς Συνοδείας Αὐτοῦ στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, σ. 481. — Ι. Μ. **Χατζηφώτη**, Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο (13-17 Ἰουνίου 1998), σ. 491.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ (Συντάκτης Ἐὐάγγελος Δ. Θεοδώρου)

«Σχιρτάτω ἢ κίσις». — Ἐπὶ τοῖς ἑορτασμοῖς διὰ τὸ ἔτος 2000. — Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Κύ-

πρου εἰς Η.Π.Α., σ. 20. — «Ἴνστιτούτον Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν Ὁρθοδόξου Θεολογίας». — Ἄνατολή καὶ Δύσις, σ. 21. — «Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι»; — Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Ἄπ. Παῦλος. — Ὁ Μητροπολίτης Διονύσιος Λ. Ψαριανὸς (†). — Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ζητηθῆ συγγνώμη; σ. 53. — Γεώργιος Γρατσέας (†), σ. 54. — Ἡ Ἐκκλησία «κηρύσσει τὸν λόγον τῆς ἀληθείας». — «Φύλαξ καὶ ἐρμηνευτὴς τῆς Ἀληθείας». — Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ Ὁμογενεῖς, σ. 88. — Ἡ ζωτικὴ «ἐντελέχεια» τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. — Ἡ πίστις τῶν ἀστρονόμων. — Ἡ Ἀνθρωπικὴ (ἢ Ἀνθρωπολογικὴ) Ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος, σ. 89. — Ὁ ἔορτασμός τῆς μνήμης τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου. — Τὸ μάθημα τῶν Θερησκευτικῶν ὡς ἐγγύησις τῆς «σφαιρικῆς μορφώσεως». — Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος, σ. 117. — Θὰ γίνωνται θερησκευτικὰ ἐκδηλώσεις διὰ τὸν ἅγιον Νεκτάριον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ καὶ Αἰγίνῃ, σ. 118. — «Τμητικὴ πλακέτα» εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Ἀνδρέαν Φυτράκη. — Τιμὴ εἰς τὸν πολύτεκνον ἱερέα, σ. 119. — «Υπάρχουν πολλοὶ εἰλικρινεῖς ἀναζητητὰ τῆς ἀληθείας». — «Χρειάζεται ἐργήγοροις, μελέτῃ, προσοχῇ καὶ προσευχῇ». — Ἐκδηλώσεις τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, σ. 152. — «Πνευματικὰ Ἀνθεστήρια Ἀποδήμου Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ», σ. 153. — Πτυχαὶ τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας. — Ὁ πατὴρ Dr. Albert Rauch ἀνεκηρύχθη Ἐπίτιμος Διδάκτωρ ἐν Βουκουρεστίῳ, σ. 154. — Ὁ ἔορτασμός τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. — Ἡ φωνή, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πρὸς τὸν κόσμον ἀνοιγμα τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 181. — Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις. — Πατριαρχικαὶ Ἐπισημάνσεις περὶ τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις», σ. 182. — Ὁ μακρὸς καὶ ἐπίπονος δρόμος πρὸς τὴν ἐνότητα. — «Ἀρχιερατικὴ Τεσσαρακονταετής». — Πραγματοποιηθεῖσα ὑπόσχεσις, σ. 183. — Τὰ ἐν Αὐστραλίᾳ τέκνα τῆς Σάμου καὶ Ἰκαρίας, σ. 184. — Διαθηρκειακὸς καὶ Διαπολιτισμικὸς Διάλογος. — Τὸ ἀκτινοβόλον ἔργον τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γερμανίας. — «Μιὰ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Μηδέν», σ. 205. — Ἐπὶ τῇ 20ετηρίδι τῆς ποιμαντορίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Καλλινίκου. — «Καινοτόμος καὶ παραδοσιακός», σ. 206. — «Ἀόκνως καὶ καρποφόρως καὶ ἐπὶ καταναλώσει πάσης τῆς ἰσχύος», σ. 207. — «Ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων». — Ψυχοφθόρα καζίνα. — Πάσχα Κυρίου - Τὰ Ἅγια Πάθη κατὰ Ματθαῖον, σ. 241. — Εἰδολογικὰ γνῶρισματὰ τοῦ ὀρθοδόξου Ὁρατορίου. — «Οἰκουμένη»: Διάλογος καὶ προβληματισμοί, σ. 242. — «Εἰργάσθη καὶ ἔζησε μετὰ βαθυτάτης ἐπιγνώσεως τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ». — «Ἠγάπησε τὸν Κύριον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του».

— «Φωνὴ ἐντιμος καὶ γενναία», σ. 313. — «Ἔργα ἀγάπης καὶ εὐποιίας». — Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος περὶ τοῦ ἀειμνήστου Προκατόχου Του, σ. 314. — «Εὐχάριστον ἢ ἐπαχθές». — Οἱ εὐθύνες τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἡ σχέσις Του πρὸς τοὺς ἄλλους Σεβ. Ἱεράρχες. — «Ὀφείλει νὰ μεταδώσει τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας», σ. 436. — Ἡ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδός. — Ὅραμα γιὰ τὴν Ἑνορία. — Ἀξιέπαινος πρωτοβουλία τῆς «Λέσχης Ἐνεργῶν Πολιτῶν Πειραιᾶ», σ. 437. — «Ἀδαμάντινον κρῖκος μίας χρυσῆς ἀλυσίδας». — «Ρόλος καθοριστικός». — «Πραγματικὸς Ἠγέτης», σ. 459. — «Προκαλεῖ κάποια ἰλαρότητα». — «Τί θέλουν;». — Πίστις καὶ Γνώσις, σ. 460. — «Τὸ πρότυπον τῆς ζωῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος». — Εἰς «μίαν συντάξιν» πίστεως καὶ λατρείας καὶ ἠθικῆς. — «Ἀνεπίτρεπτον νὰ ἐκφέρωνται ὑποκειμενικαὶ καὶ ἀνέριεστοι γνώμαι», σ. 524. — «Συνδεδεμέναι ἀρρήκτως». — «Περιβάλλον καὶ πτωχεία», σ. 525. — Τεχνολογία καὶ ἄνθρωπος. — Ἡ οἰκουμενικότης τοῦ Χριστιανισμοῦ, σ. 526. — Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου στὴ Σάμο, στὴν Ἰκαρία καὶ στοὺς Φούρνους. — Ἀρχιεπισκοπικὰ μηνύματα. — Ὑποδοχὴ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου στὴ Βέροια, σ. 537. — «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἀποστόλου Παύλου». — «Πρέπει νὰ εἴμεθα ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν ἀξίων προγόνων», σ. 538. — Ὁ πόνος τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν. — Δείγματα περιφρονήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. — Τὸ βιβλίον Βιολογίας τῆς Α' Γυμνασίου, σ. 539. — Ἀνάγκη «συσπειρώσεως γύρω ἀπὸ τὶς πατροπαράδοτες ἀρχὲς καὶ ἀξίες». — «Ἡ Ἐκκλησία δὲν φοβεῖται τὶς ἐπιθέσεις». — «Τὸ καθῆκον πάνω ἀπὸ τὴν ζωὴ». — Ἐκκλησία καὶ ἐκσυγχρονισμός, σ. 582. — Ἰατρικὴ δεοντολογία καὶ «Βιοηθικὴ». — «Μεγάλῃ πνευματικῇ καὶ κοινωνικῇ προσφορᾷ», σ. 583. — «Πρόσωπο τῆς ἡμέρας». — Περικοπέδες λόγων τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, σ. 625. — Αὐθόρητα χειροκροτήματα. — «Δὲν πρόκειται νὰ τὸν ἀναγκάσουν σὲ σιωπὴ». — Ἡ ἀθανασία τοῦ ἀνθρώπου, σ. 626. — Ἀδελφικὲς Σχέσεις. — Χαρὰ καὶ λύπη. — Ὑπάρχουν ἀναρίθμητα θέματα κοινῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Κράτος ἐνδιαφέροντος, σ. 680. — Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου στὴν Τήνο. — Ἀγάπη στὸν Ὁρθόδοξο Μοναχισμό. — «Ἀποδεικνύει κάτι ἐντελῶς διαφορετικόν», σ. 681. — Ἡ «εὐθύνῃ τῆς Ἱεραρχίας». — Σπυρίδων Περιστερῆς (†). — «Ὅλοι μαζί ἐνωμένοι», σ. 712. — Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις. — Προβολὴ τῆς ταυτότητος τῆς Ὁρθοδοξίας. — «Μὴ συζηματιζέσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ», σ. 713. — «Ἡ ἐν Χριστῷ ἐπισκοπικὴ Ἀδελφότης». — «Δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητεῖται ὁ θεσμικὸς ρόλος», σ. 753. — Ἐλπιδοφόρος ἐνδείξις. — Ἐρωτήματα τοῦ Μακ.

Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, σ. 754. — «Παμμοναστική Σύναξις», σ. 755. — Ἡ χιλιετηρὶς τῆς ἀθωνικῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος. — Τὸ μοναστικὸ ἰδεώδες, σ. 904. — Ἀνησυχίες τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου. — «Συμπεράσματα καὶ Μηνύματα ἐκ τῆς Παμμοναστικῆς Συνάξεως», σ. 905. — Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς καὶ Εὐρωπαϊκὴ Δύσις. — «Μαξίμιον Πνευματικὸν Κέντρον» στὶς Σέρρες. — Ἡ προσφορὰ τῶν ἱερέων, σ. 906. — Ἡ προσφώνησις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν. — «Τηρήσωμεν τὸν σύνδεσμον...», σ. 929. — Ἡ θεσμικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. — «Ὁρθοδοξία διευρυμένων ὀριζόντων». — Ἡ 500ετηρὶς τῆς ἑλλ. κοινότητος Βενετίας, σ. 930. — «Αἶ ρίζαι καὶ ἀπαρχαὶ τῆς ἐνότητος τῆς Εὐρώπης». — Τὸ ἔργον τῶν Ἑλλήνων στὴ Βενετία. — «Ἡ πορεία πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ὀλοκλήρωσιν». — Τὸ σταθερὸ καὶ μεταβλητὸ στὴν Ὁρθ. Λατρεία, σ. 931. — «Τὸ Βυζαντινὸ Φῶς...», σ. 932.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

ἄ. Χ. Σ., Γ. Ν. Κωνσταντίνου, Θεωρία καὶ πράξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. — Π. Β. Πάσχου, Γιάννης Μενεσιδῆς (λεύκωμα), σ. 25. — Τοῦ ἰδίου Ἀρχιμ. Γερβασίου Ἰω. Ραπτοπούλου, Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. — Ἰω. Μ. Βορβίλα, ἱερέως Ἡλίας Δροσινού, Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν καὶ οἱ ἐφημέριοί του, 1862-1942, σ. 26. — Κ. Ν. Παπαδοπούλου, Σ. Γ. Παπαδόπουλου, Διαπίστωση καὶ διακήρυξις τῆς ἀγιότητος τῶν Ἀγίων. — Ὁ μακαριστὸς Ἰάκωβος Τσαλίκης, ἡγούμενος ἰ. μ. ὀσίου Δαβὶδ τοῦ Γέροντος, σ. 27. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μιχ. Στασινοπούλου, Μορφὲς ἀπὸ τὸν τέταρτον αἰῶνα μ.Χ., σ. 56. — Θ. Ι. Παναγόπουλου, Δημ. Δουδούμη, Ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Ἄνω Ἀνατολὴ καὶ τὴ Ν. Ἀσία, σ. 92. — Π. Β. Πάσχου, Βασ. Ν. Καμβύση, Ἴππος Χλωρός, σ. 93. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἐπισκ. Ἀχελώου Εὐθυμίου, Χιτῶνες καὶ ἱμάτια - θεολογικὴ θεώρησις τοῦ ἐνδύματος. — Τοῦ ἰδίου, Ἰ. Μ. Τιμ. Προδρόμου Καρέα, Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου: Κείμενα διακριτικὰ καὶ ἡσυχαστικά, σ. 94. — Τοῦ ἰδίου, Ἀρχιμ. Κων. Ραμιώτη, Ἡ Ἐκκλησία μέσα στὴν ἑλληνικὴ Πολιτεία. — Τοῦ ἰδίου, Ἐπιστημονικῆς Παρουσίας Ἐστίας Θεολόγων Χάλκης, Μνήμη μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Μαξίμου, σ. 122. — Τοῦ ἰδίου, Πρωτοπρ. Γεωργίου Ἀλ. Μπίρμπα, Καλάβρυτα, Γῆ μαρτύρων καὶ ἡρώων, σ. 191. — Π. Β. Πάσχου, Θεοδ. Ι. Ψαριώτου, Χρῆστες ἢ καταχραστῆς; σ. 211. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἱερομονάχου Εὐσεβίου Βίττη, Ἡ Ἐκκλησία μου καὶ ἐγώ, σ. 211. — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - 1998, σ. 245. — Μητροπ. Φιλαδελφείας Μελίτωνος, Εὐαγγέλου Γαλάνη, Ἐκ

Φαναρίου Β', σ. 439. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Μανώλη Μελινοῦ, Ὁ Χριστὸς στὰ Σπάτα, σ. 439. Π. Β. Πάσχου, Μοναχοῦ Ζωσιμά, Ἱερομόναχος Σίμων Ἀρβανίτης, σ. 440. — Τοῦ ἰδίου, Γ. Ρεμούνδου, Ὁξεία, βαρεία, πεταστή. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἀρχιμ. Εὐσεβίου Βίττη, Ἐπιψάσεις ἀκρω δακτύλων, σ. 441. — Τοῦ ἰδίου, Λίτσας Ι. Χατζηφώτη, Σελίδες ἡμερολογίου. — Τοῦ ἰδίου, Ἰ. Μητρ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, Παναγία ἡ Τρωπητή, πολιοῦχος Αἰγίου, σ. 442. — Τοῦ ἰδίου, Μητροπ. Ἐφέσου Χρυσοστόμου, Ἡ ἀναγνώρισις τῶν Μυστηρίων τῶν ἑτεροδόξων στὶς διαχρονικὲς σχέσεις Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, σ. 442. — Τοῦ ἰδίου, Ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης, Μυστικὴ Θεολογία - Ἐπιλεγμένα κείμενα (εἰσαγωγή - ἐπιλογή - μετάφρασις π. Παγκρ. Μπρούσαλη), σ. 444. — Τοῦ ἰδίου, Καλλινίκου, μητροπ. Πειραιῶς, Ἡ Ὁρθόδοξη ζωὴ στὴν πράξι. — Π. Β. Πάσχου, Κ. Ι. Φαρμάκη, Τὸ «Μακεδονικὸ ζήτημα» στὴ γερμανικὴ πολιτικὴ, σ. 590. Τοῦ ἰδίου, Ἱερομ. Εὐσεβίου Βίττη, Ὁμιλίες πνευματικῆς οἰκοδομῆς στὴν Ἀποκάλυψη..., σ. 591. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἀρχιμ. Γερβ. Ι. Ραπτοπούλου, Ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος. — Τοῦ ἰδίου, Saints Constantine and Helen - 80th Anniversary, σ. 592. — Τοῦ ἰδίου, Μητροπ. Δράμας Διονυσίου, Συμβολὴ στὴν Ἱστορία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας (1608-1931), σ. 593. — Π. Β. Πάσχου, Ἰω. Χρυσοστόμου, Θεία Λειτουργία (μτφρ. - σχόλια, Π. Α. Σινόπουλου). — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἀν. Ν. Μαρίνου, Ἡ ἀνακήρυξις τῶν Μετεώρων σὲ χῶρο «ιερό», σ. 638. — Τοῦ ἰδίου, Ἀλεξ. Σταυροπούλου, Ἐπιστήμη καὶ τέχνη τῆς Ποιμαντικῆς, σ. 639. — Π. Β. Πάσχου, Δημ. Β. Γόννη, Ὁ ὀσιος Ἰωάννης ὁ Ριλιώτης, σ. 720. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Πρωτοπρ. Νικ. Μαυρίκου, Συναξάρια καὶ εἰκόνες στὸ ναὸ Μεταμ. Σωτήρος (Ἅγιο Σώστη). — Τοῦ ἰδίου, Ματθαίου Μουντέ, Ἱστορίες ἀπὸ τὴ Βίβλο, σ. 721. — Ι.Γ.Χ., Γρηγόριος Νύσσης, Πνεῦμα καὶ Λόγος, σ. 876. — Π. Β. Πάσχου, Ἰ. Μονῆς Βατοπαιδίου, «Ἡ Πανηγυρικὴ», σ. 876. — Π. Β. Πάσχου, Πέτρου Μανουὴλ Ἐφεσίου, Ἀνθολογία (Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου), σ. 877.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ (Συντάκτης: Εὐάγγελος Π. Λέκκος)

171. Πρεσβ. Βασ. Θεομοῦ, Ὁμοιοπαθεῖς ἄνθρωποι. — 172. Καθηγ. Ἡλία Βουλγαράκη - Κ. Κυριακίδη, Νερὸ ἀπὸ τὴν ἔρημο. — 173. Ἀκολουθία τοῦ Γάμου. — 174. Ἀμίκα Σ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ ἱεροὶ Κανόνες. — 175. Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, Ὁ βίος καὶ τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων Αἰκατερίνης καὶ Εὐγενίας. — 176. Μητροπ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, Δημογραφικὸ, τὸ μέγιστο ἔθνικὸ

καὶ ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα, σ. 28. — 177. Πρωτοπρ. Ἰω. Ἀθ. Ἀντωνόπουλου, Τὸ ἐγκόλπιον τοῦ νεωκόρου. — 178. Μητροπ. Φθιώτιδος Νικολάου, Οἱ ἐμφανίσεις τῆς Παναγίας. — 179. Ἀντ. Γ. Ἀλεβιζόπουλου, Ἡ Σκοπιά: ζωηρότερο φῶς ἢ πυκνότερο σκότος; — 180. Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μεγ. Ἐσπερινοῦ (γονυκλισίας) τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς. — 181. Μικρὸν Ἱερατικόν. — 182. Πρωτοπρ. Κων. Θ. Πλατανίτου, Ἐορτολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. — 183. Ἀνδρέα Θεοδώρου, «Ραντιεῖς με ὑσσώπω καὶ καθαρισθήσομαι». — 184. «Φωνὴ Κυρίου» - 1997. — 185. Παν. Θ. Παπαθεοδώρου, Λόγος ἀμετάφραστος - Χριστιανικὴ Ὑμνογραφία. — 186. Θεοκτίστου μοναχοῦ, τοῦ Στουδίτου, Κανὼν ἱκετήριος εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. — 187. Κανὼν, Οἴκοι καὶ Ὑμνοι εἰς τὴν Ἀγίαν Τριάδα. — 188. Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, Κανὼν ἱκετήριος εἰς τὰς ἐπουρανίους δυνάμεις καὶ εἰς πάντας τοὺς Ἁγίους. — 189. Ἰωάννου μοναχοῦ, τοῦ Μαυροπόδου, Κανὼν ἱκετήριος εἰς τὸν ἄγγελον, σ. 123.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος τοῦ Παναγίου Τάφου», σ. 120. — Ἰ. Μονὴ Βλατάδων - Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, σ. 462. — Ὁ ἑορτασμὸς τοῦ προστάτου τῶν Δικαστῶν ἁγ. Διονυσίου, σ. 908.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σσ. 22, 90, 120, 155, 185, 208, 438, 461, 540, 584, 627, 682, 933.

Ἀποστολικὴ Διακονία, σ. 243, 907.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, σσ. 714, 756, 934.

Ἱεραὶ Μητροπόλεις:

Δημητριάδος, σ. 584.

Ἡλείας, σσ. 155, 243, 635.

Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, σσ. 156, 585, 635, 907, 936.

Κορίνθου, σσ. 156, 185, 208, 585, 756.

Λήμνου, σ. 54.

Μυτιλήνης, σ. 244.

Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, σσ. 120, 156, 243.

Νικαίας, σσ. 185, 635.

Σάμου καὶ Ἰκαρίας, σ. 120.

Φθιώτιδος, σσ. 55, 756.

Χαλκίδος, σ. 585.

Χίου, σσ. 90, 462, 907.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ, σ. 636.

Ἰνστιτούτον Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν

Ὁρθοδόξου Θεολογίας, σ. 23.

Ἰ. Μητρο. Γερμανίας, σ. 185.

Ἀδελφότης Ὁφφικιάλων «Παναγία Παμμακάριστος», σ. 909.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, σσ. 90, 188, 209, 586, 718.

Ἰ. Μητρο. Χαρτοῦμ καὶ Σουδάν, σ. 587.

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, σ. 189.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΑΝΙΑΣ, σ. 587.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, σσ. 24, 55, 91, 121, 156, 190, 209, 244, 463, 540, 588, 637, 683, 718, 757, 909,

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ, σσ. 121, 683, 757,

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, σσ. 24, 55, 91, 157, 190, 210, 245, 463, 541, 588, 684, 719, 910.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις ἐκλογῆς:

Ἐφημερίων: σσ. 31, 32, 63, 64, 95, 96, 127, 128, 159, 160, 191, 192, 224, 255, 320, 447, 480, 527, 528, 606, 607, 608, 655, 656, 687, 688, 735, 736, 768, 878, 879, 880, 911, 936, 937.

Διακόνων: σσ. 31, 32, 63, 64, 96, 160, 224, 447, 527, 528, 560, 607, 655, 656, 735, 768, 878, 879, 911.

Ἱεροκηρύκων: σσ. 128, 255, 606, 607, 608, 911.

Ἐκκλησ. ὑπαλλήλων: σσ. 736.

Ἐπιστημονικοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ: σσ. 448.

Ἀποφάσεις Ἐκκλησ. Δικαστηρίων: σσ. 250, 315, 687,

Διορισμὸς Συμβουλίων: σ. 878.

Κλήσις κατηγορουμένων: σσ. 479, 527.

ΕΙΚΟΝΕΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ἰησοῦς Χριστός, σ. 2. — Ὁ Σερβίαν καὶ Κοζάνης Διονύσιος, σ. 9. — Ἀπὸ τίς ἐργασίες τῆς Α' Παναφρικανικῆς Συναντήσεως Ὁρθ. Κοινοτήτων, σσ. 16, 17. — Χειροτονία ἀρχιεπ. Γάζης Βενεδίκτου, σ. 189. — Ὁ Ζμπάμπουε Μακάριος Τηλλυρίδης, σ. 209. — Φωτογραφίαι ἐκ τῆς κοιμήσεως καὶ τῆς κηδείας τοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, στίς σελ. 257, 269, 270, 271, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 285. — Φωτογραφίαι ἐκ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χριστοδούλου, στίς σελ. 321, 337, 339, 340, 345, 346, 355, 357, 359, 361, 363, 397, 423, 427, 431. — Φωτογραφίαι ἐκ τῆς ἐπισήμου ἐπισκέψεως τοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, στίς σελ. 491, 493, 495, 497, 498, 499, 501, 502, 503, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521. — Ἰ. Μονὴ Ξενοφώντος, σσ. 620, 621, 622, 623. — Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς 142ας Περιόδου, σ. 660. — Ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, σσ. 738, 774, 777, 794. — Ρήγας Φερραῖος, σ. 895.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
† Ο ΔΡΑΜΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ο ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
† Ο ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΟΜΟΤΙΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1998 ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»

† Ο ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Α΄	ΚΑΘΗΓ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ (†)	» ΣΤΥΛ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ	» ΓΡΗΓ. Θ. ΣΤΑΘΗΣ
† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ	ΑΡΧΙΜ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΒΑΡΛΑΣ
† Ο ΠΑΤΡΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ	» ΔΑΝΙΗΛ ΠΟΥΡΤΣΟΥΚΛΗΣ
† Ο ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ	» ΑΘΑΝ. Γ. ΣΙΑΜΑΚΗΣ
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ	» ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΧΑΡΑΜΑΝΤΙΔΗΣ
† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ	ΙΕΡΟΜ. ΑΘΑΝ. ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ
† Ο ΙΕΡΙΣΣΟΥ, ΑΓ. ΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΑΡΔΑΜΕΡΙΟΥ	ΜΙΧ. ΒΑΣ. ΓΑΛΕΝΙΑΝΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ	ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
† Ο ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ ΜΑΞΙΜΟΣ	ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ι. ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑΣ
† Ο ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΚΑΙ	ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΑΚΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΡ. ΤΡΑΚΑΣ
† Ο ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΤΣΑΓΚΑΣ
† Ο ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ	Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ
† Ο ΑΧΕΛΩΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ